

DEJV (24)

Jak se sem dostali Tvoji rodiče?

Táta byl v Německu na pracovním pobytu, máma taky, tam se seznámili a pak přijeli do Čech, protože můj otec tady měl sestru. Pak následovalo rozhodnutí, zda máma zůstane ve Vietnamu nebo přijede do Čech. Nakonec přijela a já s ní, to mi byly 3 roky.

Rodiče měli dřív prodejnu s oblečením. A teď mají potraviny v Nových Hradech, v jižních Čechách.

Jak ses dostal do Prahy?

Já tady v Praze studuju VŠE, na podnikohospodářský fakultě, jako všichni Vietnamci.

Do páté třídy jsem bydlel v Českých Budějovicích. Pak jsme se odstěhovali do Třeboně, byl jsem tam až do maturity, tam bylo Vietnamců opravdu málo, takže jsem neměl moc šanci se s někým sbližovat. A teď když jsem v Praze, tak nemám potřebu se sbližovat vůbec s nikým (nehledě na národnost)

Takže jsi nerad ve společnosti?

No víš co, já mám takovej svůj základ přátel, který se neměňej, takže nemám potřebu hledat další.

Vyrůstal jsi tedy jen mezi Čechy?

Rodiče měli hodně známých a vždycky se u nás dělaly party. A já jsem byl nejstarší z dětí, takže jsem na ně vždycky dohlížel. A to jsou asi jediní vietnamští kamarádi, který mám do teď.

Umíš vietnamsky?

Umim vietnamsky i česky slovem i písmem. Naučili mě rodiče, bičem. □

Ve Vietnamu jsem byl, asi když mi bylo 16 a bylo to skvělý. Dokázal bych si představit, že bych tam žil. *Co bys tam dělal?* - Nevim, co bych dělal tady? □ To je tam samá otázka.

Co bys dělal tady, co si představuješ, že budeš dělat v budoucnu?

Mám obor, kterému bych se chtěl věnovat, to je management kvality. Ten bych teoreticky mohl dělat všude.

Máš víc českých nebo vietnamských přátel?

Českých určitě, partnerky jsem měl vždycky Češky. Myslím si, že je to tím, kde vyrůstáš, utváříš ten svůj ideál. Jelikož jsem měl málo styku s vietnamskýma holkama, tak mě nijak nepřitahují.

Přejí si tvoje rodiče, abys chodil s Vietnamkou?

Ano, ale u nás to bylo vždycky liberálnější, protože jsem byl první kluk, tak mě vždycky nechávali, abych si dělal, co chci, takže si to dokážu obhájit. Jediný kdo mě do toho víc tlačí je babička, teta, strejdové, co jsou ve Vietnamu. Ale já mám, tak vžitý to, že si dokážu obhájit svůj názor. Že i přes různé tradice, co mi řeknou, se s nima dokážu bavit tak na úrovni, že mi v tom nemůžou odporovat. *Je to i tím, že jsi nejstarší?* - Je to tak, v rodině je taková hierarchie, že první syn, je něco na co se dává pozor. Je ten v první linii a ten když spadne, tak to bude špatný.

Máš tedy vůči rodičům vyživovací povinnost?

Podporovat rodiče by měli všichni, ale povinností je to pouze toho prvního. A kdyby třeba ti ostatní sourozenci selhali, je to na triko toho nejstaršího. Ale je ostuda, když se třeba druhý dítě přestane starat o rodiče. To by ho měl prvorozený zkopat. □ Tohle se mi strašně líbí, že sourozenci jsou provázaný celým životem. Já na ně vždycky budu dávat pozor, ať už budou jakkoli starý. Je to povinnost, pořád je budu do něčeho strkat. Nemůžu z toho vycouvat, ani kdybych chtěl, protože to mám v sobě. Není to o tom, jak by se na mě dívali ostatní, já jsem vyrůstal tady v Čechách a mě už je úplně jedno, co si o mě říká moje rodina, jako úplně. Není to na základě příkazu, ale prostě to tak cítím. Jelikož jsem musel pracovat už od útlého věku, pomáhat rodičům a jezdit s nimi na poutě atd., tak jsem viděl, jak museli hrozně dřít a něco to v tobě zanechá, takovou povinnost nějak jim to vrátit.

Máš sourozence?

Já mám ségru, o 8 let mladší a bratra o 19 let mladší. Rodiče si řekli, že když pustili jednoho

syna, tak si udělají nového. □

Chtěl by sis založit vlastní rodinu?

Vždycky jsem si říkal, že musím založit rodinu, cítil jsem rodinnou povinnost pokračovat v linii. Ale od té doby co se narodil brácha, už to tak nepocítuju. Mám pocit, že jsem volnější. Když už mluvíme o mém bráchovi, tak je pro mě základní věc v mém životě, sestra ani tak moc ne. □ Sestra byla, je a bude moje malá sestřička, ale narození bráchy mě změnilo osobně. Já jsem byl vždycky zvyklej všechno držet v sobě zlost, hněv....Nechtěl jsem, aby o tom někdo věděl. Ale od té doby co je na světě brácha, začal jsem mít výbuchy vzteku, protože když si představíš v daný nepříjemný situaci sebe, je to v pohodě a jdeš dál. Když si v ní ale představíš, někoho koho máš ráda, tak je to úplně o něčem jiném. A já jsem si představil, jak bude muset brácha procházet, tím samým, tak mě to hrozně sere. A proto jsem teď těkavější, co se týče těhle věcí.

Jak vidím ségru, že prochází tím co já. Tak jsem na ní strašně tvrděj, protože jí chci připravit na to, co přijde. Úplně se v ní vidím. Přechází do puberty a je znát, jak se hledá. Vidím jak zapírá různé věci a třeba se snaží nacházet chyby v tom, jak rodiče fungují, já jsem to dřív dělal taky. Ale nedělá věci po svém, dělá je podle společnosti, ve který žije. Její argumenty nevychází z její hlavy, ale z okolí které jí je nutí. Snaží se třeba podkopat nějaký tradiční věci. Ale není to její vlastní iniciativa, takže jsem z toho smutný. Ještě se nedostala do toho stádia, aby byla tak silná a přemýšlela nad tím, uvědomila si, že si osvojuje myšlenky jiných lidí. Vim, že je to vůči ní přísný. V té době jsem se taky hledal. Je to asi egocentrický, ale přál bych si, aby došla do stejného stádia jako já.

Vnímá ty předsudky jako, že Vietnamci pěstují trávu, dovážej nekvalitní produkty a ona to vstřebává a chrlí to zpět na rodiče, že to chce změnit. Chce změnit celkovéj náhled na Vietnamce, ale chce to měnit zevnitř. Já s ní souhlasim, že takový problémy tu jsou, ale měli by se změnit, ale ne kvůli tomu že to říká někdo jinej, ale kvůli tomu, že to cítíš jako svojí povinnost.

Já nemám předsudky vůbec. Já jsem nikdy žádnýho Vietnamce neslyšel nic říct vůči Čechům na „plnou hubu“, ale to my jsme takovej národ, což mě štve. Mezi Vietnamcema je komunikace taková „práce v rukavičkách“, to je zakotveno i v kultuře, musíš mít úctu ke starším lidem, říkat různé fráze právě na základě společenského postavení a všechno je to takový hraní. Celé je to o gestech a musíš se naučit ta gesta používat. Neříkám, že Vietnamci jsou pokrytci, ale je to pořád jen naučené gesto, vzorec, nevychází to z nitra. A stejně tak, musíš sklopit často oči před

rodičovskou autoritou. Možnost plně si prosadit svůj názor, mám až asi od 18-ti. To jsem si řekl, že se prostě něco změní, začal jsem kouřit, nechal jsem se potetovat. Nevím, proč jsem si zrovna vybral 18, asi že je to i právně uznaná dospělost.

Do jaké subkultury by ses zařadil, co posloucháš za muziku?

Poslouchám jak vietnamskou, tak českou i zahraniční muziku. Muzika se podle mě nedělí na subkultury, ale na žánry. Poslouchám to, co mě trkne, co mě fakt baví. Třeba vietnamská hudba je strašně melancholická, je taková negativní, stalo se mi tohle, stalo se mi támhleto, není to, že by si pořád na něco stěžovali, ale je to takový „mňoukání“. A je to vždycky okořeněný epickým závěrem, ale je to pořád „mňoukání“. Neslyšel jsem žádnou píseň, která by byla o tom, že jsem šťastnej a jak je život skvělejší.

Chodíš na večírky?

Na party nechodím. Hraju totiž v kapele na kytaru a zpívám. Ale třeba jsem se nikdy nenaučil noty. Hrajeme něco jako fall out boy. Zpívám anglicky.

Jak se ti tady studovalo?

Mně tak hezky všechno vycházelo, takový to štěstí nepřipravenýho. To je základ mého života, to kdybych neměl, tak jsem úplně v háji. Ale nejhorší na tom je, že to stávalo tak často, že jsem na to začal spoléhat. ☺

Jakého jsi náboženství?

Mamka je buddhistka, teď nedávno tomu začala strašně podléhat. A já jsem takovej po tátovi. Ten v něco nevěří, aby se na to spoléhal, nebo aby to využíval jako nějakou omluvu. Ale myslí si, že všechno má smysl. Já jsem chodil na křesťanství, ale měl se blízko i k buddhismu. U nás v rodině byl buddhismus vždycky zakotvený, ale mamka tomu začala věřit až teď.

Slavili jste křesťanské svátky?

To dělali hlavně rodiče, asi kvůli tomu abychom nestrádali.

Z buddhistických svátků jsme vždycky slavili Nový lunární rok, nebo Den dětí, ten se vždycky hodně slavil. Jen těch pár nejdůležitějších.

Vnímáš se víc jako Čech nebo jako Vietnamec

Já jsem rád za to, že jsem v Čechách, ale stejně bych byl rád za to, že bych byl kdekoli jinde, jen ne ve Vietnamu. Člověk pak dostává úplně jinej pohled na věci, ne jen z jedny strany. Naučí se pít, toleranci a naučí se věci kombinovat a vidět v nich souvislosti a paralely. A za to jsem vážně rád a taky za svoje kamarády, protože kdybych nenarazil zrovna na tyhle konkrétní lidi, tak ze mě mohlo být úplně něco jinýho. Třeba teď potkávám svoje vrstevníky, který jsou třeba až příliš pročeský nebo příliš provietnamský, mě to přijde jako zaprodání jedny svý části. Když jsi provietnamskej, zaprodáváš celý svoje dětství, a když jsi moc pročeskej, tak zaprodáváš svoje kořeny, ale obě dvě ty části k tobě patří. Já jsem měl strašný problémy v období puberty, vůbec jsem netušil kdo, jsem a snažil jsem se to pochopit. Nevěděl jsem, jestli jsem dospělý nebo dítě, Čech nebo Vietnamec a bylo to takový bouřlivý období. Potom ale člověk dojde k tomu, že...třeba teď jsem si připravoval prezentaci do školy na tohle téma a připravil jsem si, že tam řeknu, že je ve mně spousta věcí, který ze mě nedělají typickýho Vietnamce. Na druhou stranu mi tisíc věcí chybí, abych se nazýval typickým Čechem...Já jsem třeba zjistil, že bych se nikdy nenazýval pravym Vietnamcem, protože jakmile si takovýhle otázky začneš pokládat, pozastavíš se třeba i nad tím, co je národ? Podle mě je to něco, za co se člověk schovává. Třeba rodiče mi vyprávěli o různých generálech a stejně tak i v český historii vidim vzory jako Jan Hus. A tak si říkám, vždyť já s nima nemám nic společnýho, proč bych se měl pyšnit tím, co udělali jiní lidé, to je jako kdybych se pyšnil Einsteinem, kterej žil na stejný planetě jako já. Já jsem přece nic z toho neudělal. Ani jsem v tý době nebyl naživu, abych mohl něco udělat, není to moje zásluha. Třeba teď když, byla olympiáda, tak se mě kamarádi ptali, komu fandim? Já nefandim nikomu, jsem antisportovní typ, takže mě to nebaví. Sport je samozřejmě skvělá věc, projeví se u toho tvoje píle a všechno. Ale nefandim nikomu.

Dokázal by sis představit že bys žil někde jinde?

Ano, dokázal, dnes kdy světem vládne angličtina, můžeš být doma kdekoliv, takže v tom nevidim problém. Snažim se moc nevázat na lidi, ale to nejde. Některými věcmi jsi spoutaná a blbě se ti odchází. *Pro mě jsou doma lidi.* - Jo přesně tak.

Jak ses stávil ke své vietnamské národnosti, když jsi byl mladší?

Bral jsem ji jako tabu. Zvlášt' na základce a vlastně i na střední. Třeba si pamatuju éru svého života, za kterou se strašně stydím, když jsem se fotil s roztaženýma očima. ☺ Byla to sranda. □

Setkal ses někdy se šikanou?

Byl jsem šikanovanej asi tak do pátý třídy. Člověka to změní. Já tomu vlastně děkuji. Protože jsem zjistil, že většina přátel, který mám, a k něčemu jsou, tak museli projít nějakým traumatem. Ať už je to cokoliv. Vždycky se s tím musíš nějak poprat. Změní tě to nějak a neseš si to s sebou do teď. Jsem rád za to, jak jsem to vyřešil. Člověka to totiž donutí přemýšlet dřív a tím se mu dřív posunou myšlenky jinam. Jednu dobu jsem si kladl otázku, že se buď můžu začlenit a nebýt nikým, protože vím, že tehdy by mě česká společnost nepřijala úplně a ve vietnamské jsem taky úplně nebyl. A nebo se nepřizpůsobovat nikomu a být někým. Aniž bych dbal na to, jestli jsem Vietnamec nebo Čech.

Vždycky se u dětí najde důvod, proč někoho šikanovat, proto si nepřipadám nijak speciální. Vždycky jde jen o to, jak se s tím člověkem vypořádáš. *Intervenoval do toho někdy pedagog, bylo to v rámci třídy?* - Ano bylo, pedagogové do toho nezasahovali, já jsem jim to neříkal. Pamatuju si na svojí paní učitelku v první třídě, tu jsem miloval. Brečel jsem, když nás opouštěla. Já vždycky strašně přilnu k lidem. Ve vietnamštině je taková píseň, že třídní učitelka je taková tvoje mamka, která se to tebe stará ve škole, takže jsem to tak vždycky měl. Už si to nevybavuju přesně, ale vždy když jsem měl nějaký problém, šel jsem za ní, ne přímo s tím konkrétním problémem, že bych na někoho žaloval, ale když mi bylo nejhůř, ona mě dokázala nějak usměrnit a uklidnit.

Doma to bylo úplně tabu, doma o mě nevědí vůbec nic. Moji rodiče byli vlastně furt pryč. Takže nevědí o tom, že jsem byl šikanovanej, ani vlastně nechci, aby to věděli. Jediný člověk se kterým jsem se o tohle téma dělil, byla tenkrát ta třídní učitelka... V tu dobu jsme všichni byli kam vítr, tam plachta. V tu danou situaci se daný jedinec choval tak jako zbytek společnosti, to se prostě nedalo ovlivnit. A já jsem jim to ani nemohl brát za zlý.

Jsem rád, že to stalo, protože ty zkušenosti ti něco daj. Nebudu se celej život pozastavovat nad tím, jaký jsem byl chudáček. Pro mě byla třeba daleko větší psychická rána, když jsem zjistil, že všichni jednou zemřeme. To jsem brečel strašně dlouho každé večer, protože jsem se bál, že přijdu o svoje rodiče.

Naštěstí jsem v 6. třídě šel na gympl. Myslím, že kdybych zůstal na základce, měl jsem úplně jinej život. S lidma z gymplu se bavim do teď a za některý z nich bych dal ruku do ohně. Fakt jsem měl štěstí.

Ale to jsou jenom děti. S nesnášenlivýma dospělýma jsem se potkal taky, ale neberu to jako celek, spíš si snažim vysvětlit, proč takhle daní jedinci přemýšlej. Myslím si, že je to historicky a zeměpisně daný. Česká republika byla vždycky v srdci Evropy, pořád se o ní někdo přetahoval a v lidech je to zakotvený. Bojí se o to, co mají a to je správný a logický. Je to prostě jen o strachu, člověk si pak vytvoří určitý bariéry, o kterých třeba ani neví. A proto to těm lidem ani nemám za zlý, protože oni si chrání to co je jejich.

Když jsem si začínal uvědomovat rozdíl mezi zlým a dobrým, táta mi jednou řekl takovou vietnamskou moudrost, že jediný kdo tě může soudit, jsi ty sám. Dělej si co chceš, nadávej si komu chceš, ale neublížuj tím sám sobě svým bližním a žij tak, aby ses mohl každý ráno podívat do zrcadla. A to mi strašně pomohlo. To co člověk říká, definuje jenom jeho a toho komu to říká.

Má tvoje sestra menší rozhodovací právo, než jsi měl ty v jejích letech?

Já mám asi atypický rodiče. Jedinej rozdíl je v tom, že táta si svojí dcerušku hodně chrání, jak pomalu začíná rozkvétat do krásy. Sestra rozhodně nebude mít tolik možností jako já, protože je to holka a já se snažim jí to ulehčovat, protože už žijem v jiný době. Snažim se, aby měla možnost setkávat se s lidma, otrkávat se ve společnosti. Nemůžou jí jen tak v 18-ti vyhodit do světa a říct, teď se rvi, protože ona nebude vědět nic. Chtěla by jít na vejšku, protože každý další dítě se porovná v tím prvním. Takže prvorozený musí jít za vzor ostatním sourozencům, a oni naopak mají nasazenou laťku, které by měli dosáhnout. A nevztahuje se to jen na sourozence, ale i na ostatní děti z komunity. Takže si trochu myslím, že mě děti v Třeboni v hloubi duše nenávidí. :) Jsem moc dobrej, funguje tam takový to, a co Pepa jaký měl známky?

Nový kamarády si nedělám proto, že mám přehnanou empatii a to znamená, že se snažim všem věnovat co nejvíc. A teď se mi to nedávno vymstilo, že když jsem přijel do Prahy a věnoval jsem se novým kamarádům, tak jsem nestíhal vůbec nic. Hrozně mě to odrovnávalo, rozházel se mi biorytmus, takže jsem se rozhodl, že se budu věnovat jenom těm lidem, kterým chci...Nato jsem přišel teď s tebou.

Plánují se Tvoje rodiče vrátit do Vietnamu?

Nevím, jestli se rodiče plánují vrátit do Vietnamu, nikdy jsem se o tom s nimi nebavil. Ale myslím se, že ano, pro ně je to domov, jako pro mě Třeboň. A vim, že by tam hrozně moc chtěli. Říkám si, že když zamakám, tak bych je tam mohl poslat, za jejich kamarády a známými.

Bydlíš sám? Pracuješ?

Bydlím na bytě s kamarádami. Pracuju v hotelu.

Od 16-ti jsem bydlel na intru, protože se naši přestěhovali do Nových Hradů a já jsem chtěl dochodit školu v Třeboni. A viděl jsem, jak to rodiče vysává. Za prvé mě neměli pod dohledem a pak finanční výdaje, takže jsem se rozhodl, že se postavím na vlastní nohy, tudíž vim, že brácha ani ségra nestrádá a jsou v pohodě.

Jsi na něčem závislý? Jaký máš vztah k drogám?

Kouřím, piju, zkouším nové věci jako každý mladej člověk. Říkám si, že by byla škoda, kdybych to nedělal teď.

MYSLIM, ŽE JSEM MĚL VE VŠEM ŠTĚSTÍ

DUC (24)

Nerad chodím na rozhovory k novinářům, protože to vždycky překroutěj.

Jak se sem dostala Tvoje rodina?

Ta první generace, záleží, jak se na to kdo dívá, to je 80., 90. léta většina z nich už tady měla nějaké známé, to znamená, že nejeli do úplně cizí země, přece jenom začínat život v zemi, kde někoho znáš, by mohlo být jednodušší, takže proto se rozhodli rodiče sem. Táta když byl ještě student, dostal stipendium do východního Německa, máma do Moskvy, takže Evropu znali, ale ani jeden z nich se nechtěli vrátit do té země, ve který byli. Táta nechtěl do toho Německa... a tady v Čechách někoho znali, takže se rozhodli, že pojedou sem. Takže táta přiletěl v roce 93 a my s mámou v roce 95.

Naši se poznali ve Vietnamu, protože oba se po těch stážích vrátili. Táta se vrátil asi ve 27, ve 34 se přistěhoval sem.

Přistěhovali jsme se do Prahy, ale rok na to se rozhodli rodiče, že půjdou do Karlových Varů, konkrétně do pohraničí. Protože tehdy ten trend byl takový, že většina Vietnamců žila v pohraničí. Ta vlna do těch měst byla až okolo milénia.

Takže já jsem tady od 5-ti let. Začal jsem tady druhý rok ve školce, pak jsem šel do první třídy. Pamatuji si, že do třetí třídy jsem měl s češtinou problém, i když podle mě v té době skoro všichni v mém věku. Pro děti, který se sem přistěhovali, tak nejjednodušší způsob jak se naučit česky, bylo být ve styku, nejen se spolužáky, tak s chůvou. Takže jsem byl taky u chůvy, jako většina těch lidí, ale stejně jsem do třetí třídy v češtině a ve škole docela plaval. Ty první tři roky jsem chodil na ZŠ v Ostrově nad Ohří a potom jsem se přistěhoval sem (do Prahy). První tři třídy bylo, myslím, celkem logický, že člověk plaval. Ve druhý třídě vyjmenovaný slov a tvrdý měkký i, i člověk, kterej se sem nepřistěhoval, měl problém.

Jak vypadal můj den na základní škole?

Když mi bylo asi 8. Ráno jsem šel do školy. Odpoledne k chůvě dělali jsem úkoly, pak jsme koukali na český pohádky. Takže si myslím poznávání kultury celkem dobrou cestou. Ta

integrace byla z tohoto hlediska hodně dobrá. Domu jsem šel asi v 6 večer s rodičema, pak jsme večeřeli, pak jsem zas dělal nějaký úkoly a tím to haslo.

Když to porovnáím se ségrou, tak se narodila tady a je o 10 let mladší, tak to byl úplně jinej život, protože ona má teď mnohem víc mimoškolních aktivit, než já jsem měl v jejích letech. Bylo to jednak jazykem, ale hlavně tím, že rodiče pracovali a já jsem byl u chůvy, tak mi o kroužcích nikdo neříkal. Kdyžto ségře jsem říkal, že má tyhle a tamty možnosti - kreslení, hraní na klavír, tancování, zpívání. Ale za mých časů jsem to nevěděl, kde jsou ty kroužky, kde se to učí.

Když jsem byl v nějaký 7. třídě. Tak to to bylo dost podobný do školy, domů, pak s kamarádama. To byl ten čas, kdy se hodně hráli počítačový hry a karty, takže nějaký pokémoni a tak. Kdyžto dneska když to srovnám, oni dělaj úplně jiný věci, jsou mnohem dynamičtější, ten život je mnohem rychlejší. Pořád jsem ale cítil, že ten den není úplně tak, jak jsem chtěl. Vždycky jsem chtěl dělat víc věcí. Na gymplu to bylo lepší, dělal jsem víc věcí, ale pořád to nebylo ono, říkal jsem si, že mám navíc, že chci, aby ten byl rozmanitější, a to se mi povedlo až na vejšce, protože je čas i peníze. Na gymplu jsem nepracoval, polovina třídy chodila pracovat, ale já začal až na vejšce. Teď mám pocit, že ten den využívám nejlíp, nejideálnějc jak jsem chtěl, takže studium, práce, školní kluby instituce, organizace. Teď třeba chodim jednou tejdně plavat, dvakrát na tenis a do posilka, třikrát tancovat. Takže to je to, co jsem vždycky chtěl, když jsem byl malej, ale jednak na to nebyl čas, jednak jsem o tom nevěděl. Pořád bydlim s rodičema, ještě na to nemám finanční prostředky. Nezažil jsem pobyt na kolejích no.

Měl si spolužáka vietnamské národnosti?

Ne.

Pociťovals někdy v třídním kolektivu diskriminaci?

Ne, ve třídě jsem nic nepociťoval, akorát na ulici, ale ve třídě ne.

Ono záleží, jak člověk definuje rasismus. Většina lidí, který se na tebe kouknou a hned maj nějaký předsudky, si myslim, že buď za prvý maj nějakou špatnou zkušenost z minulosti, nebo za druhý se nedostali vůbec s těma lidma do styku a maj o nich informace jenom zprostředkovaně přes média. Ale lidi který znaj někoho osobně, nebo maj někoho takový ve třídě, tak tomu rozuměj daleko víc. Takže jestli by byla ta otázka položená tak, jestli byl někdo šikanován ve třídě, nebo v tom prostředí, kde se pohyboval, tak si myslim, že ta pravděpodobnost je malá. Ale

kdyby zněla, jestli se někdy setkal s diskriminací na veřejnosti, tak to by byla odpověď jiná. Dostával jsem se do konfliktu s těma lidma, se kterejma jsem se nedostal do styku osobně, ne s dětmi ze třídy, ale s dětmi na chodbě.

Co jsi studoval za střední školu?

V pátý už jsem mohl jít na gympl, ale to byla moc krátká doba, to jsem ještě ani nevěděl, kde sem. V sedmý jsem to chtěl zkoušet, ale říkali mi, že v tom zas takovej rozdíl není, takže jsem šel až v devátý třídě na gympl, sem na štěpánskou. Takže to byl docela skok, protože jsem šel ze základky na Žižkově, která byla na celkem nízký úrovni na prestižní gympl, což byl velkej skok, co se týče náročnosti. Spolužáci byli mnohem ambicióznější lidi, zase na druhou stranu, když je srovnám s lidma na vejšce, tak je to zase jiná věc. Předminulej rok jsem dokončil bakaláře na VŠE mezinárodní obchod. Teď bych měl končit magistra. Mezinárodní obchod mě docela baví, více méně se ho snažim už dělat, tím že mám brigádu v exportní bance. Ale na druhou stranu mě nebaví z toho hlediska, že závisí až moc na spoustě skupin lidí. Aby člověk mohl něco vyvézt, tak to záleží jak na politice, tak na ekonomice a zájmový skupiny a tak... a to v obou zemích, nevim, jestli by mě to bavilo, je to moc složitý, táhne se to. Já jsem člověk, kterej potřebuje vidět nějaký okamžitý výsledky svý práce, třeba jednou za 3 měsíce, nebo jednou za půl roku.

Zjišťoval sis nějaké informace o Vietnamu, když jsi byl mladší?

I když člověk vyrůstá převážně v českym prostředí, tak rodiče jsou pořád nějak v kontaktu s jinýma lidma z tý komunity, otázka je jak často? Je pravda, že my jsme se moc často s nikym nescházeli. Ale asi v devátý třídě jsem se teprve začal nějakym způsobem zajímat o historii a zeměpis Vietnamu. To bylo asi poprvé, kdy jsem zkoumal vůbec tvar toho státu, kde jsou ty města, oblasti a nějak tu historii, do tý doby jsem o historii vůbec nic nevěděl a ani jsem se o to nezajímal. Ono je to taky hodně daný tím, že v tom věku a pozdějš se tě lidi teprve ptaj, proč je ve vietnamštině latinka, třeba, ale to se ty děti neptaj, takže v 15-ti letech a víc se čím dál tím víc začnou kamarádi zajímat o tu kulturu a to vyvolává to, že cítíš potřebu něco o tom vědět a teprve potom si o tom něco hledáš.

Máš víc vietnamských nebo českých kamarádů?

Patřim mezi ty, který maj asi málo vietnamských kamarádů, všichni který znám z vejšky, tak jich

maj víc, oni se i stýkaj, ale já jakmile jsem nastoupil na vejšku, tak jsem se přidal do různých studentských organizací a hledal jsem spíš mezinárodní kontakt. Takže všechny ty aktivity, který jsem dělal od prváku do teď, bylo vždycky vyhledávání styku s lidma, který jsou mimo Česko a Vietnam. Abych měl širší rozhled než jen ty dva konkrétní státy. Chtěl jsem hodně nakouknout do Ameriky, protože člověk pořád lítá mezi Evropou a Asií, měl jsem štěstí, že rodiče tam chtěj létat každé rok a půl. Což znamená, že jednou tam je člověk v létě a jednou na Novej rok. Takže jsem chtěl poznat severní a jižní Ameriku a vyhledával mezinárodní kontakt. Co se týče poměru, asi mám o mnohem víc českých než vietnamských kamarádů, a mezi těma českýma je i hodně slovenských a dalších.

Mám pár top přátel, ale taky hodně cestujou, jeden se teď odstěhoval do Francie a druhej do Singapuru, takže je to teď těžší.

Cestuješ rád?

Pořád se někam stěhovat, objevovat, to cítím u sebe, na vejšce kromě toho že jsem hledal mezinárodní kontakt, tak jsem taky hledal možnosti, jak vycestovat ven - Erasmus a stáže. Bavi mě to poznávat nový kultury, přijde mi to obohacující. Co se týče jazyků, ne každé se s tím narodí, člověk to taky musí mít v sobě, ten jazykovej talent, ale je pravda, že když někoho hodíš do vody od malička, tak se dá naučit všechno.

Jsem mnohem víc culture sensitivity, dávám si větší pozor na kulturní odlišnosti, abych někde neudělal faux pas.

Jaké jsi náboženského vyznání?

Ve Vietnamu je převážně buddhismus, nicméně ani ta generace mých rodičů už tomu zas tolik nerozumí. Babička a dědeček tomu rozumí hodně, ví proč se, co dělá. Rodiče ví, co se má dělat, ale neví proč. V naší generaci, když se těch lidí zeptáš, tak spoustu lidí umí zapálit vonnou tyčinku, ale neví proč a neví co u toho říkat, já jsem vlastně podobnej, říkám to sice ze svého rodinnýho hlediska, ale myslim si, že to je široce platný.

Na gymplu jsem se učil o Bibli, ale o buddhismu jsem se nikdy neučil, ani jsem o tom nikdy moc nečetl. Takže člověk má kořeny - rodiče, který něco dělaj do buddhismu, kamarády zase z křesťanskýho prostředí, takže více méně člověk ví o všem něco, ale nepraktikuje nic.

Slavíte tedy jak buddhistické tak křesťanské svátky?

Je to takovej miš maš. Podle mě je to tlakem společnosti, že to člověk má dělat, je to trendy, ale necítí to tak, když se ho zeptá malý dítě proč, tak to neumí vysvětlit. Čím dál tím víc se v celý Asii slavěj Vánoce, ale je to marketingový, obchodně zaměřený.

Jsi nejstarší syn svých rodičů, máš vůči nim vyživovací povinnost?

Obecně ve Vietnamu a Dálnym východě není společnost tak individualistická, je víc konformní, kolektivistická. Nicméně si myslím, že ta naše generace, je mnohem individualističtější. Což znamená, že ta těch 10 let, až naše rodiče půjdou do důchodu, tak ty domovy důchodců budou vznikat, do teď to tak nebylo, ale věci se hodně rychle měňej a ten model se bude hodně blížit tomu, co je tady. Je pravda, že je obecně platný, že ta odpovědnost dětí starat se o rodiče je, ale já si myslím, že ta naše generace všichni lidi co tam žijou, nejenom ty co jsou tady, tak tím jak je sociální tlak na práci a mobilizaci, tak tam už nebude prostor, jediný co děti můžou udělat je posílat peníze rodičům a ne se o ně starat.

Táta je taky prvorozenej má dvě mladší ségry a dědovi je teď 90, tím že je táta tady, tak děda nejvíc vidí svý dcery, mý tety, protože ty zůstali ve Vietnamu. V Čechách jsme jenom já, mý rodiče a ségra. U táty vidim, že tím že je prvorozenej, je nejstarší, tak má odpovědnost spíš z toho finančního hlediska. A kdyby byl děda nemocnej, tak tam přiletí a nějakým způsobem u toho obřadu by musel být. Ale teď se o dědu staraj mnohem víc tety, dědeček s babičkou bydlej samostatně, ne spolu s nima, ale staraj se o ně. Takže už za současnosti se to mění a za mý generace už to zase bude o něčem jinym. Tohle jsou kořeny a tradice, o čem se píše, na venkově je to silnější, ale ve městech je to čím dál tím víc pozápádněný. Takže venkov a město, ty rozdíly jsou v tradicích obrovský.

Myslíš, že jsou Vietnamci víc zaměřeni na vztahovou oblast nebo na materiálně?

Na obojí. Co se týče rodinných vazeb, to vychází z tradic i z náboženství. Co se týče materiálna tak bych řekl, že je to moderní dobou, že ty nůžky jsou tam velký mezi vrstvami obyvatel. A hodně se to vlastně podobá Rusku, tam taky ženy jdou spíš po chlapech, který něco maj na účtu.

V Číně se tomuhle říká „získávání tváře“, ve Vietnamu to funguje úplně stejně. Oni se tam chluběj, tím že na to maj. Když se třeba koupí auto, tak si koupí drahý, aby nějakým způsobem zvýšili svojí tvář, postavení. A hodně je to podobný s Čínou, to znamená, že jak se lidi chovaj ve

Vietnamu, tak v Číně to maj úplně stejný. Třeba vždycky když jdou někam ven kalit a maj nějakou whisky, tak musí být dobrá. Ve Vietnamu se rozdávaj simky, každej si ji koupí za 200 provolá za 300 a vyhodí ji, nikde se tam nemusíš registrovat. Každý Vietnamec má dva nějaký křápy telefony a i-phona aby se vytáhnoul. ☺ Vždycky kupujou takovýhle věci, aby se ukázalo, že na to maj. Ale nedokážu úplně vysvětlit, z čeho to vlastně vzniklo. Já se vždycky snažim dávat svoje odpovědi i s tím vysvětlením, ale tady mi to moc nejde. Kdybychom to měli vzít jenom na to vietnamskou komunitu v Čechách, tak většinou sem jeli lidi kvůli tomu, aby měli lepší život, lepší příjmy. A právě tím, že jak jsou hodně na ten komunitní způsob života, tak posílaj peníze rodičům, což je zase tlak na to materiálně, čili oni musí hodně vydělávat, aby mohli posílat, to byl vlastně ten hlavní důvod. *Je to tedy výraz rodinné soudržnosti?* - Asi jo, když už nic jinýho. ☺ No a ta hlavní motivace proč sem přijela ta první generace, bylo kvůli financím, takže z toho potom vyplývaj a vyvíjej se další věci. Hodně to ovlivňuje imigrační politiku. V dnešní době zprostředkovatelský společnosti, který nějakým způsobem zikávaj pro ty lidi povolení, aby sem přijeli. Oni přijedou, ale nemaj práci a pak dělaj kriminální činy, protože sem přijeli z toho finančního motivu, aby mohli posílat ty peníze. Takže to takhle souvisí všechno se všim, otázka je jak to vyřešit?...To už brouzdáme někam jinam. Ale to jenom abych vysvětlil, proč jsou ty kriminální činy. Protože musí pochopit, proč sem přijeli, aby vůbec pochopili, proč to dělaj a jak se sem vlastně dostali. Takže ten problém se nedá vyřešit zákonnýma opatřeníma, jako před pár lety, když vláda přispívala na letenky, aby se ty lidi vraceli. To vůbec není řešení. *A jaké je podle Tebe řešení?* - Člověk se musí podívat na celej ten proces/řetězec. Na začátku jsou nějaký zprostředkovatelský firmy tam, jak český tak vietnamský, který na tom chtěj vydělávat, že sem někoho pošlou. Ty lidi jim říkaj špatný informace. Třeba lidi z vesnice, kteří chtějí nějakým způsobem začít novej život v Evropě /Čechách, tak tam za hodinu práce mají korunu, tady maj 10 korun, na to slyšej a jsou ochotní prodat celej pozemek, aby se sem nějak dostali. Takže problém první je u zprostředkovatelskejch firem, který maj nějakým způsobem vazby na ty úředníky. Spoustu věcí neříkaj, neříkaj nic o finanční krizi atd. A ty lidi tam na vesnicích to nevěděj, jaká je tady situace. To je kořen toho problému, kdyby se podařilo tyhle skupiny zprostředkovatelů, nějakým způsobem rozbít. A aby ty lidi měli správný informace a správný očekávání, tak by pak odpadlo spoustu problémů, který přijdou v druhý fázi, když se sem dostanou. Protože nejsou kvalifikovaní, tak většinou pracuj v nějakých továrnách a když je továrna v krizi tak tihle zaměstnanci jdou jako první a ve Vietnamu maj dluhy. To číslo je

nějakých 7000 dolarů, za vízum a ostatní papíry. Což je pro ně obrovská částka, musej prodat úplně všechno. Takže když tady přijdou o práci, tak se tam nemůžou vrátit jen tak. Rodina do nich investuje. Pak očekává, že se jim to nějak vrátí, že jim budou posílat peníze. Oni se nemůžou vrátit s čistou rukou. Takže to je problém č. 2, že sem přijedou a vůbec nemaj jistou pracovní pozici. Třetí krok je, když nemáš práci a máš dluhy, tak co děláš? - KRADEŠ - no a to je největší problém, kterej se dá omezit už na tom prvním kroku. To že někdo spáchá trestnej čin, nevyřešíš tím, že ho zavřeš. Čím víc lidí bude mít individuální odpovědnost, tak tím líp pro všechny.

Plánují se Tvoji rodiče vrátit do Vietnamu?

Moje rodiče vždycky říkaj že se do Vietnamu vrátěj, ale říkat to je jedna věc, druhá věc je, když už tady žijou 20 let, tak si myslim, že by to by lhodně velkej kulturní šok. Jet tam na dovolenou je něco jinýho, než tam žít. Já si myslim, že na to nebudou připraveni, zase se asimilovat do tý společnosti.

Jak to máš s opačným pohlavím?

Nemám žádný preference. Mně je jedno, odkud je. Tim že mám hodně mezinárodních kamarádů, tak jsem třeba teď poznal holku, která je z Azerbajdžánu. Vypadá úplně jinak než, jak jsem zvyklej. Je taková z Persie.

Já jsem měl víc zkušeností s Češkama a Slovenkama, ale nikdy to nebyl dlouholetej vztah, vždycky to bylo mezi vztahem a kamarádstvím. Je pravda, že tyhle vztahy trvaj do teď.

Mluví Ti rodiče do výběru partnerky?

Je pravda, že u hodně rodin preferujou někoho s kym... Ta první generace se sem přistěhovala, ale chce, aby se jejich kultura nevytratila, to je asi ve všech kulturách, že rodiče preferujou, aby ta kulura nevymizela, tak chtěj, aby ten pár byl z jednoho státu. Nicméně u mě, já jsem se bavil s rodiči, co by chtěli a jakou maj představu. Tak mi říkali, že jim je to částečně jedno, protože záleží na tom, koho si vyberu já, nebo s kym budu nějakym způsobem spokojenej. Já jsem jim dal nějaký 4 varianty, kterou by preferovali nejvíc. Tak jsem jim dal Češku, Vietnamku v Čechách, Vietnamku ve Vietnamu a někoho z úplně jinýho státu. Řekli mi, že preferujou Vietnamku tady nebo Češku. Já jsem si myslel, že mi řeknou Vietnamku z Vietnamu, protože jsem jim vysvětlil, jak to tady chodí, (taky) nemám rád zlatokopky, tady v Čechách jich je hodně,

těch Vietnamek....Já jsem jim říkal, že kdybych chtěl Vietnamku, tak určitě z Vietnamu, protože se od ní můžu naučit spoustu věcí, co nevim. Kdyžto Vietnamka tady je jako já, má podobnej názor, což je v něčem dobrý, ale tu kulturu, když bych měl říct u sebe... Jestli je hlavní důvod u první generace, aby ta kultura pokračovala dál, tak ti Vietnamci, co žijou v Čechách, už tý kultuře stejně moc nerozumněj. Takže logický by bylo, kdybych chtěl navázat na kulturu, aby se nějakým způsobem zpárovali s lidma, který vyrůstali tam. Jenže oni mi říkali, že už přemejšlej jinak, že ta generace co vyrůstala tady, už přemýšlí jinak než ta tam. Tak obecně musím uznat, že u nás jsou v tomhle rodiče benevolentní.

A Tvoji sestře do vztahů budou mluvit?

Partnery u mojí sestry budou řešit spíš mív. Protože tím, že jsem prvorozenej a že jsem kluk, tak u mě mnohem víc chtěj, abych udržoval tu kulturu, abych na ní navazoval. Kdyžto u ségry je to úplně jedno. U ní by měli mív problémů s tím, koho by si vzala - Čecha, Američana....

Holku drží rodiče víc zkrátka, protože se o ní víc bojeje, ale co se týče otázky manželství, tak si myslím, že určitě s holkou maj menší problém, protože holka, ať už si vezme kohokoliv, tak odejde do rodiny manžela, ale kluk víceméně udržuje strom tý rodiny dál.

Rodiče se tedy chovají jinak k prvorozené dceři a jinak k prvorozenému synovi?

Kdyby to byla provorozená holka, tak se očekává, že se o ně bude nějakým způsobem starat. Starat neznamená u nich být, ale finančně, nebo jinak. Takže v tomhle je to stejné. Odlišnosti vidím jen v tom, jak jsem říkal že holka odejde do jiný rodiny.

Neznám sice oficiální statistiky, ale kdybych měl porovnat poměr holek Vietnamek, který jsou v páru s Čechem, a kluci Vietnamaci s Češkou, tak ten poměr holky Vietnamky s Čechem je vyšší. Což je ale v rozporu k tomu, že jsi říkala, že ty holky jsou omezenější (v možnostech výběru partnera)...Holky jsou omezenější jen v tom smyslu, že se o ně rodiče bojí. A hlavně jedna věc je, jestli jsou omezováni, nebo si jenom myslí, že jsou omezováni.

Jaká je Tvoje nejlepší a nejhorší vlastnost?

To je těžká otázka, to už nejsou fakta. Adaptabilita, jsem schopnej pracovat nebo žít více méně

kdekoliv a s kymkoliv, vzhledem k tomu, že jsem poznal spoustu lidí. A ta druhá stránka, kdybych to měl vztahovat k tomuhle, tak vzhledem k tomu, že jsem poznal spoustu lidí, tak se občas bojím, jestli jim můžu věřit na sto procent, opravdu se jim otevřít, což je možná ta špatná vlastnost. Člověk nikdy nedokáže druhého odhadnout správně. Kdyby ses mě zeptala zítra, tak to bude možná jiná odpověď. □

Jaké se cítíš být národností?

Global citizen, k tomu bych měl nejbliž, ale kdybych si měl vybrat jen jeden stát tak jako Čech. *Komu bys fandil na olympiádě?* - Záleží na tom v jakym sportu. Což zase pasuje na toho global citizen. Vietnamskej národní sport je šerm a nějaký bojový umění...Vietnamskýho sportovce neznám ani jednoho. ☺ Takže bych těžko vybíral komu fandit.

Máš nějakou závislost?

Tím jak dělá člověk všechno možný, na různej místech, tak nemám pocit, že bych měl na něco závislost, nemám žádnou. Tím jak jsem dobře adaptabilní a flexibilní, tak vlastně kdyby mě teď poslali do Iráku, tak bych se tam dokázal nějakym způsobem adaptovat, i kdyby to znamenalo, že bych musel opustit všechno, co teď mám a žít úplně jinej život. Což znamená, že třeba ani nejsem závislej na nějakym typu kuchyně apod.

Když jsme u kuchyně, dokážeš si vysvětlit, proč je teď takový boom s vietnamskými restauracemi?

V Německu to bylo stejný, že Vietnamci si otevřeli restauraci s názvem Čínská. A ten důvod byl v tom, že čínskou restauraci všichni znali, byla mnohem rozšířenější, o Číně se vědělo mnohem víc, měla lepší brand, lepší marketing. A proč se začaly diferencovat? Čím dál tím víc lidí cestuje a poznává, zná ty kuchyně, má mnohem víc kamarádů z různých zemí, takže si řekli, že změní marketing. Vždycky když podnikatel otevírá podnik, tak kouká na to, co by šlo na odbyt, co se dá prodat. Takže kdysi lidi nevěděli, co očekávat od Vietnamský restaurace. Ale teď si řekli, že by se to mohlo chytnout, že by to mohlo mít lepší jméno.

Dřív měli lidi textil, prodejny, ale teď to mizí, takže hledají něco, čím by to nahradili a čínských restaurací už je moc.

Do jaké by ses zařadil subkultury? Jakou máš rád muziku?

Já jsem nikdy neměl oblíbenou skupinu, nebo zpěváka. Ale vždycky jsem sledoval rock, pop. Poslední dobou, jak vyrůstám, tak poslouchám hudbu, abych se uklidnil, nějaké relax. Takže teď preferuju daleko víc latinskou hudbu, třeba z Latinský Ameriky. Tancuju salsa. Už nepotřebuju, nějak extra skákat, jen tak. ☺ Vietnamská muzika ani česká se mi moc nelíbí.

Jaké jsou Tvoje záliby?

Největší vášeň je cestování, objevování další kultury. *Myslíš si, že zkušenosti ze světa maj možná větší váhu, než vzdělání?*- Záleží, jestli cestuješ systematicky a co tam děláš. Jestli máš pak relevantní pracovní zkušenosti, tak máš výhodu. Ale jestli pokaždý děláš něco jinýho, tak je to těžší. Ale ty jazyky jsou dobrý. Já si myslím, že jak je svět globalizovanej a ty když se hlásíš na nějakou pozici, tak je tu čím dál tím víc mezinárodních firem, a maj čím dál tím větší mezinárodní recruitment. Takže támhle ve Finsku mají stejnou možnost se sem dostat a ta výhoda budu největší ve znalosti jazyka, znalost kultury už zas není tak důležitá. Když děláš obchod, tak musíš znát to prostředí, ale jestli děláš nějaký finance, tak je to jedno, odkud jsi.

Kde se vidíš za 10 - 20 let?

Tím jak budu končit školu, tak spíš řeším, co příští rok. Takže v blízký budoucnosti bych chtěl nějakou práci. Mám tři zásady v hledání práce: pracovat víc s lidma než s počítačem, pracovat na něčem, co by po mě zůstalo, mě na penězích, zas tolik nezáleží, nepotřebuju drahý auta, a abych mohl stále objevovat a poznávat jiný kultury a odlišnosti.

Za 20 let bych chtěl ideálně dělat to, co by splnilo tyhle podmínky. Do 30 - 35 bych chtěl mít rodinu. Teď když je mi 24 tak říkám do 30-ti, ale až mi bude 30 tak to zase posunu.

Před dvěma lety jsem pořád nějakým způsobem směřoval k budování kariéry, ale teď už mě to nebaví. Budu se držet těhle zásad, nechci nikomu lést 10 let do zadku, abych dostal povýšení. Teď mám brigádu v bance, vim, jak to asi chodí, pokud se člověk se chce stát ředitelem, co všechno musí snést, spoustu lidí okolo, se kterejma nechceš pracovat, ale musíš..hrůza...

Říkal jsi, že jezdíš často do Vietnamu, takže vietnamsky umíš dobře?

Jezdim často, ani nepoznají, že sem ze zahraničí, nemám totiž přízvuk, mluvím normálně, jako kdybych tam žil. Ale mám deficit ve slovní zásobě. Takže kdyby se se mnou bavili dlouho,

poznali by to. Rodiče se mnou mluví vietnamsky, ale se ségrou tak půl na půl. V sestřině větě je vždycky nějaký český slovo, a potom rodiče na to nějakým způsobem odpovídají.

Dokázal bys ve Vietnamu žít?

Nejdýl jsem byl ve Vietnamu 5 týdnů, potom co jsem se přestěhoval. Takže tím jak se snažím cestovat, tak si myslím, že bych tam dokázal žít, otázka je jak dlouho - půl roku, rok. Ale víc než tři měsíce jo, ale nevím, jak dlouho bych to vydržel. Protože jsem tam nikdy nepracoval, takže nevím, jak by mě to bavilo. Jak je tam ta hierarchie silná, tak má šéf vždycky pravdu a to nevím, jestli bych si zvykl. Tady jsem zvykl dát feedback, když se mi to nelíbí. Tvoje odhodnocení se odvíjí od toho, jak dlouho jsi ve společnosti, ne od toho, co jsi dokázal. V Americe je jedno jestli ti je 27 nebo 57, záleží na tom, kdo přinese víc výsledků. Ale ve východních zemích hraje věk velkou roli. Takže u mě je to spíš o tom pracovním prostředí, než o Vietnamu jako takovém. Podnebí, jídlo atd. jsem schopnej snést.

Máš nějakou vysněnou zemi, ve které bys chtěl bydlet?

V každé zemi co jsem zatím byl, mě vždycky zaujala jen jedna věc, ale žádná země ještě neměla všechno. Měl jsem možnost navštívit 24 zemí a každá měla něco. Třeba na jižních národech obdivuju, jakou mají energii a umějí se bavit. Kdyžto v jiných částech světa se lidi moc bavit neumí. I jídlo je na jihu super (jih Evropy i Ameriky). V Asii je rozmanitost, zas na druhou stranu ve většině zemí je pořád dost velké bordel. V Evropě je to všechno ve srovnání se světem klidný. Když se člověk vrací z rozvojových zemí, tak mám pocit, že je tady na ulici docela nuda. Tam je to strašně živí.

Mají Češi vůči Vietnamcům a Vietnamci vůči Čechům nějaké stereotypy?

Jsou vždycky. Pozitivní stereotyp Vietnamců o Čechách: obdivují českou kulturu, historii, pivo...neznají moc jména důležitých lidí, ale obdivují třeba památky, jak jsou chrámy krásně zdobené a tak. Negativní stereotyp, který mi potvrzují i jiní lidé ze zahraničí: Češi jsou obecně docela uzavření. Že jsou málo otevření jiným kulturám. Češi jsou plný stereotypů na jiné kultury. Stereotypy Čechů o Vietnamcích - hodně se to mění. Češi si o Vietnamcích myslí, že jsou tady, aby hledali aktivitu, kterou jim vynášej. Což je motiv spíš u té první generace, u naší čím dál tím víc lidí hledá práci, která je naplňuje, ne kvůli penězům, ale většina i v té naší generaci pořád

přetrvává v tom, že jsou pro ně peníze důležitý, podělili to po první generaci.

Myslíš, že se předsudky ovlivňují i zařazení Vietnamců na pracovním trhu?

Záleží kam se člověk hlásí, když se hlásí na pozice, kde hledají českého Vietnamce tak je to výhoda. Na pracovním trhu dneska hledají lidi, jako jsem já asi do dvou odvětví. První je export, import mezi Vietnamem a Čechama (poměr vývozu dovozu je 1 český kus ku 4 vietnamským). A druhý odvětví jsou firmy, které hledají lidi pro servis v té komunitě, třeba Coca-Cola, Staropramen, nabírají takové lidi jako jsem já, aby mohli cílit marketing na tu komunitu žijící tady. Ale když se lidé hlásí na pozice, kde nejsou upřednostňováni, tak zaměstnavatel vždycky racionálně hledá něco, co by mohl ten člověk firmě přinést. Ale kdyby tady seděl Čech a český Vietnamec a měli by úplně stejnou kvalitu, tak dá přednost rodilému Čechovi.

HAMY (20)

Jak dlouho už je Tvoje rodina do ČR?

Už jsem se tu narodila. Táta sem přiletěl v 80. letech, máma na konci 90. Takže jsou tady nějakých 30 let.

Ve škole jsi byla jediná Vietnamka?

Nejdřív jsme žili na Praze 4, tam je docela velká koncentrace Vietnamců, takže když jsem tam chodila do školky a pak do školy, byli jsme v každé třídě aspoň dva. Nikdy na nás nikdo nebyl zlej, takže jsem to nevnímala nijak špatně, že jsem Vietnamka. Možná naopak, když učitelky viděli vietnamskou holčičku, tak na ní byly o to hodnější, nebo mi to tak aspoň připadalo. V dětství jsem nevnímala, že jsem jiná.

Trávila jsi víc času s Vietnamci nebo s Čechy?

Od dětství jsem se kamarádila s Vietnamcema i s Čechama a ti Vietnamci na tom byli stejně jako já. Mezi sebou jsme se bavili česky, i když nás doma nutili mluvit vietnamsky, tak jsme se stejně mezi bavili česky. A vždycky když se nás někdo zeptal, třeba jaký jídlo máme radši. Tak jsme řekli, že samozřejmě český, že milujeme těstoviny a guláš. A když se nás někdo zeptal, jestli se cítíme víc jako Češi nebo Vietnamci, tak jsem vždycky říkala, že jsem rozhodně Česka.

Pak v pubertě jsem nevěděla, co bejt. V pubertě to je to období, když se rozhoduješ, co budeš. Vlastně to mám do teďka. Navíc jsme se v tu dobu odstěhovali do centra, takže jsem se s těma Vietnamcema už tolik nestýkala. Občas se párkrát do roka vidíme, ale už se spolu moc nebavíme. Přijde mi, že někteří ti kamarádi zůstali vietnamštější Češi. Mluví vietnamsky i česky, prostě jiná mentalita, vždycky když se sejdeme a chci se s nima bavit normálně jako s Čechama, tak už to není ono. Cítím, že je už mezi námi rozdíl. Teď se víc bavím s Čechama, vlastně i geograficky se víc pohybuju mezi Čechama, jsem víc v centru.

Mezi Vietnamci mám spíš víc kamarádek, když si povídám s nějakým vietnamským kamarádem, tak buď je hrozně málomluvnej, nebo nudnej, hodně stereotypní

Vždycky když jsme spolu (s Vietnamci), tak se nebavíme o těhle věcech (jestli se cítí víc jako

Vietnamci nebo Češi).

Studuješ?

Studuju vietnamistiku. ☺ Já jsem si říkala, kam se tedy budu hlásit. A všichni mi říkali, pojd' na ekonomku, tam chodí hodně Vietnamců. Tak jsem přemýšlela o mezinárodním obchodě, o něčem s jazykama. Takže jsem zkusila na chvíli ekonomku, já nevím, jestli to bylo tím, že je tam hodně Vietnamců. Já pořád říkám, že nemám problém stýkat se s mladejma Vietnamcema, kteří vyrůstali v Čechách, ale jsou tak nějak „vietnamštější“. Ale je to prostě takový, že se bavíme, jenže je to vo ničem. Nechci nijak generalizovat, ale třeba je to hodně vidět na facebooku, ale i pak když se s nima bavím... Třeba holky mi přijdou takový „dilinovský“.

Pro vietnamistiku jsem se rozhodla docela pozdě. Řekla jsem si, že bych se asi chtěla naučit pořádně vietnamsky, protože znám vietnamštinu jen mluvenou, nikdy jsem se neučila číst ani psát.

Spoustu lidí mi tvrdí, že když studuju vietnamistiku, tak najdu určitě uplatnění. Ale říkám si, že s každým rokem se bude hlásit čím dál tím víc lidí a hlavně je tady ta vietnamistika docela dlouho. Tak si říkám, jestli o to maj lidi fakt zájem? Vietnamistika je přístupná všem, ale myslím si, že smysl to bude mít daleko větší, kdyby to dělali Vietnamci, že by to chtělo mladý Vietnamce, který by se dali využít jako spojka mezi těma dvěma kulturama. Tolik Vietnamců má vystudováno VŠE, ale pak vylezou a neví co dělat, to slyším pořád. Maj vystudovanou VŠE, ale dělaj...servírku. Tak to je fakt škoda. Ale uvidim, jestli se z tý interkulturní práce nezbláznim.

Ale jsem v prváku a mám pocit, že tam vůbec nic neděláme. Máme v rozvrhu hrozný mezery, takže si říkám, co já budu dělat? Ve druháku těch předmětů bude ještě míň. Tohle je vysoká škola? Takže jsem si řekla, že se najdu nějakou práci, abych mohla bejt nezávislá na rodičích.

Jazyky. To mě mrzí, že jsem nezkusila odjet na rok pryč. Že jsem se všechny jazyky učila tady a vlastně jsem neměla šanci je využít. Zkusim asi nějakej erasmus do Francie, USA, nebo Vietnam.

Jaký máš vztah s rodiči?

Naši jsou v pohodě, když někam večer jdu, jen se zeptaj, jestli mám ráno školu, ale vědí, že zvládnou vstát. Takže si myslím, že naši jsou v tomhle hodně počestlí. Je to prostě moje věc, můj problém, jestli následující den nevstanu, takže to moc neřešej. Naši jsou takový volnější, což je u Vietnamců hodně ojedinělý. *Jinde je to jinak?* - Mám kámošku, která je úplně v pohodě, hodně

počeštělá. Ta má českýho kluka už 4 roky, ale seznámila ho s rodiči teprve před rokem. Táta třeba úplně vybuchl, že chodí s Čechem. A třeba jí daleko víc hlídaj, i když jí je přes dvacet, musí bejt do deseti doma.

Na Sappě je to hrozná drbárna, jakmile nějaká holka začne s někým chodit, ví to za chvíli všichni, hroznej babinec. Přijde mi, že existují hodně velký témata pro vietnamskou holku tady v Čechách: přítel, škola, rodiče. Rodiče jsou všeobecně pro Vietnamce velký téma. Dítě by mělo poslouchat rodiče, i když ti je přes 30.

Vyživovací povinnost vůči rodičům je nehladě na gender?

Dřív to bylo tak, že prvorozený syn je ten hlavní. Až zemře otec, tak má povinnost vykonávat za něj rituály. Má větší práva než dcera, nebo všeobecně ženská. Ale dnes už tak striktně rozlišený není.

Je jedno jestli je vietnamská rodina chudá, hlavní je, že drží po hromadě. Představa že bych naše šoupla někam do domova důchodů, tak si říkám, že to asi nechci, ale jak to chci jako udělat? To budou bydlet s náma v bytě, nebo..?

Máš sourozence?

Mám mladšího bráchu, ten je teda úplně počeštělej. Já třeba mluvím vietnamsky s mámou, občas s tátou. Naši nás do toho moc netlačili, abychom mezi sebou mluvili vietnamsky, ale je na nich vidět, že je to mrzí. Brácha všemu rozumí, ale už nedokáže odpovědět.

Účastnila ses výchovy mladšího bráchy?

Pomáhala jsem mu se školou, ale ne že bych ho vyloženě vychovávala, s předmětama který mi jdou třeba aj a čj. Když byl malej, tak naši pořád pracovali, takže jsem o vyzvedávala ze školky a byla jsem s nim odpoledne. Takže jsem se o něj starala, hlídala, ale nevychovala.

Máš přítele, mluví Ti do vztahů s opačným pohlavím rodina?

Naši by chtěli, abych měla přítele Vietnamce, hlavně táta.

Je to složitý, asi před rokem jsem se seznámila s někým, o kom jsem se dozvěděla, že se mnou chodil na gympl, ale já o tom nevěděla. A on teď odjel na rok do ciziny. Takže si jen píšeme. *Je to Čech?* - S Vietnamcema jsem nikdy nechodila. Na střední když jsem se někým seznámila, tak to

bylo spíš kamarádství. Nemám nic proti Vietnamcům, ale nenašla jsem žádnýho, kterej by mě zaujal. Ale nemůžu říct, že se mi víc líbí Češi. Vždycky říkám, co přijde, to přijde a uvidim.

Setkala ses někdy s šikanou?

Nikdy jsem se s ní nesetkala. Jen jsem o ní slyšela.

Jakého jsi vyznání?

Tak teď řeknu to, co se učíme na vietnamistice. Ale ono to sedí. Hlavní myšlenkovéj směr ve Vietnamu je něco mezi buddhismem a konfuciánstvím, což je uctívání rodiny a příbuzných. Takže z toho pramení ty silný rodiny vztahy. *Slavíte křesťanské svátky?* - Jo, slavíme, ale slavíme třeba i Lunární rok, takže je takovej miš maš všeho. Ve Vietnamu je hodně rozšířenej kult předků, k tomu se vztahuje ten oltář. Ale nějaký náboženský praktiky to vyloženě ne, slavíme jen ty svátky v rámci setkávání rodiny.

Celkově jsem náboženství nikdy moc nehrotila. Náboženství nemusí bejt jen to, čemu věříš, ale náboženství může být i způsob jak žiješ.

Jak vypadal Tvůj typický všední den na základní škole?

Já jsem měla základku kousek od domova, takže když jsem skončila ve škole, šla jsem domu. Měla jsem občas kroužky keramika a klavír. V devíti jsem začala chodit na klavír a v deseti jsem skončila, protože mi vadila ta učitelka. Občas jsme chodili ven na hřiště.

Když mi bylo 7, tak mě máma začala učit vařit, ve Vietnamu se začíná s těmahle věcma hodně brzo, aby se to dítě v dospělosti mohlo postarat o rodiče.

Na střední když měla máma obchůdek, tak jsem jí pomáhala. Máma neuměla moc česky, takže jsem jí pomáhala se zákazníkama.

Pak jsem začala chodit na kytaru, takže to samý jako na základce.

Později v pubertě, když jsme začali chodit do kaváren atd. to byli naši ze začátku typický, ale pak v pohodě, takže jsem byla ráda za to, že nejsou tak přísný.

Tvá oblíbená muzika?

Toho je hodně. Když jsem začínala poslouchat muziku, tak to jsem poslouchala to, co poslouchal táta, což byl rock ze 70. let. Takže když se mě někdo zeptal, co poslouchám za muziku, tak jsem

řekla, že poslouchám jenom rock. Ale z té doby mi vlastně zůstali jen Pink Floyd.

Do jaké by ses zařadila subkultury?

Teď jsem se zrovna potkala s kamarádkou z dětství, kterou jsem neviděla fakt dlouho, tak mi v půlce rozhovoru najednou řekla, že jsem strašnej hipster. A já COŽE, vůbec? Kamarádka: „Vždyť jsi úplně divná“. Já: „No hipsteři jsou divný, ale já snad ne“.....ale kdybych se do nějaký subkultury měla zařadit já, tak to fakt nevím kam.

Bylas někdy ve Vietnamu?

Poprvé když mi bylo 6, pak v 8 a naposled když mi bylo 16. Když jsem tam byla, dělalo mi velký problémy mluvit, protože jsem byla zvyklá mluvit jenom doma, takže když jsem mluvila s někým cizím, musela jsem používat jiný větný vazby. Tak jsem si řekla, že bych se chtěla naučit vietnamsky pořádně. Asi bych chtěla pracovat jako překladatelka/tlumočnice.

Minulý týden jsem měla pohovor. Zkoušela jsem se dostat na pozici do Integračního centra, s tím že bych se věnovala Vietnamcům. Ještě nevím, jak to dopadlo.

Tvoji rodiče přemýšlí o návratu do Vietnamu?

Oba rodiče dřív říkali, že se tam chtěj na dožití vrátit určitě. Ale teď má podle mě táta daleko větší vztah k ČR. Ale asi se tam oba chystají.

Dokázala bys ve Vietnamu žít?

Když jsem tam byla naposled, tak jsem si říkala, že určitě ne. Po příjezdu jsem zažila kulturní šok, takže jsem pomalu ani nemohla vylézt na ulici, protože mi všechno hrozně lezlo na nervy. A po těch dvou měsících, co jsem tam byla, jsem se v tom utvrdila.

Byla jsem v Hanoji, všude lidi, motorky, hluk. Tak jsem si říkala, jak se těším do Prahy. Vlastně jsem zjistila, jak mi chybí ty obyčejný věci, který jsem si tady dřív neuvědomovala. Všechno mi tam hrozně vadilo. Třeba když jsem tam s někým mluvila tak hrozně řval. Ale teď s odstupem si říkám, že bych to možná zvládla, asi ne v Hanoji možná někde na jihu tam je to prej trošku vyspělejší. Takže kdybych tam třeba našla nějakou práci, asi bych tam nějakou dobu zvládla žít, ale natrvalo asi ne...nevím.

Je na Vietnamistice víc Vietnamců nebo Čechů?

Na vietnamistice jsme teď 4, dva Češi, a dva Vietnamci, ale původně nás brali 15. :)Vietnamštinu se učím od úplnejch základů. Vlastně si pořád říkám, jestli mi to vůbec k něčemu bude. Protože mi občas přijde, že to co se tam učíme je vlastně úplně zbytečný. Ale já vlastně nevím, co bych mohla jinýho dělat. Když jsem byla malá, chtěla jsem se věnovat něčemu uměleckýmu. Ale pak jsem si v maturitním ročníku říkala, že by mě asi nepřijali pro nedostatek talentu. Malovat mě hrozně baví, ale asi bych to nechtěla dělat jako práci, že bych musela. Představa že bych měla nějakej termín, do kterýho bych musela něco stihnout, to ne. Ale asi budu malovat celej život.

Výtvarný umění - expresivní malba, před rokem jsem měla dějiny umění a teď už si nic nepamatuju, to je hrozný. Expresionismus, vždycky když je výtvarník trochu vyšinutej, tak mě to baví víc, víc mě to zaujme. Něco víc abstraktního, hodně tmavý barvy - modrá, zelená, nejmíci asi tyrkysová. A nejen výtvarný umění. Kdykoliv když jedu tramvají, nebo když jdu a vidím něco tyrkysovýho, to je moje nejoblíbenější barva, tak....Já si občas představuju, jestli to vůbec půjde namalovat, to co vidím. Tak to zkusím vyfotit, ale není to ono. Myslím si, že neumím fotit, mám dojem, že to není ono, to co vidím a to co potom vyfotím. Já jsem si říkala, že začnu malovat, že začnu fotit, to se mi stává hrozně často ale pak to omrzím. Že si řeknu, že začnu něco uměleckýho a ono ne.

Na výtvarku jsem chodila jen rok. Pak mě to přestalo bavit. Teď když si maluju, tak co z toho vznikne, to z toho vznikne. Ale občas mi to chybí, když chci někoho namalovat. Všímám si, já nevím, když třeba někdo sedí v kavárně a vypadá zajímavě a já bych ho chtěla jen rychle načrtnout a ono to nejde, když tě to nikdo neučí, když nejsi vykreslená.

Máš nějaký vzor? Víš, co bys chtěla v životě dělat?

Přestavuju si, že budu asi pořád tady, že budu dělat nějakou překladatelku. Nevím, jestli si dokážu představit, že už bych měla rodinu. Ve Vietnamu je to tak, že čím dřív se vdáš a máš dítě tím líp, kolem dvaceti - ideál. Je fakt že některý moje kamarádky z dětství už mají rodinu, ale to já si vůbec nedokážu představit. I rodiče mi s humorem říkají, že jestli si neseženu chlapa teď, tak za chvíli to bude dost těžký. □

Baví Tě cestovat?

Určitě bych chtěla cestovat, ale spíš než poznávat místa, tak lidi, proto jsem si říkala, že bych

chtěla pracovat s neziskovkách. Jazyky mě vždycky bavili, umím angličtinu, češtinu, francouzštinu, vietnamštinu.

Jaké se cítíš být národnosti?

Jak kdy, někdy česká někdy vietnamská. Jsem banánový dítě, nová kvalita.

Setkala ses někdy s předsudky vůči vietnamské komunitě na vlastní kůži?

Když jsem poprvé přivedla kamarády domů, tak si mysleli, že jsou naši strašně přísný. Byli hrozně překvapení, že to tak není, že třeba neřešej naši to, že mám českýho kluka.

Negativní předsudky - v souvislosti s tou prací, jsme dělali takovej kurz, tam jsem se setkali s velkým množstvím předsudků. Jeden kluk tam vyprávěl, že jeden pán u nich v baráku si stěžoval na vietnamský sousedy, že jsou hrozně hlučný, když maj nějakou oslavu a že je jich tam hrozně moc a že netušil, co mu má na to říct. V souvislosti s tím jsem si vzpomněla, že jsem se setkala s něčím podobným, když jsem byla malá. Bydleli jsme v baráku ještě s jinou vietnamskou rodinou. Můj táta se snažil být prostředníkem mezi Čechama a Vietnamcema. Takže českým sousedům řekl, že Vietnamci pracujou od rána do večera, a že když přijde návštěva, je to příležitost setkat se se všema, takže proto je tam takový množství lidí. Vietnamcům zas řekl, ať zkusí být míň hluční, že některým lidem v baráku to vadí. To občas dělám taky. Vždycky se snažim působit na obě strany.

Jsou vietnamské slečny víc zaměřené na materiálně? Vybírají si chlapa podle hodinek, auta?

To je většina vietnamskej holek, se kterejma se setkávám, přijdou mi občas všechny stejný. Nevim, když se jich třeba zeptám: „Nechceš jít do divadla?“, tak mi řeknou, „Mě to nebaví.“ To mi přijde škoda, že většina drží hrozně spolu a postujou selfies na facebooku. Třeba v rámci fotek na fb (facebook) většina těch holek dělá to samý, každou chvíli tam měněj fotky, selfies - přítel mi dal růže, co jsem měla k obědu...kdo tohle potřebuje vědět, to já fakt nesnáším. Takže mě mrzí a i trochu števe, že většina je stejná. To jsem si možná trochu říkala i v pubertě, asi ne jako názor, ale podvědomě jsem si říkala, že nechci bejt jako ostatní. Já jsem si nejdřív říkala, že nechci bejt jako typická Vietnamka, ale zase nechci bejt typická Češka. Tak je ze mě tohle.

Chystáš se osamostatnit? Jak se k tomu staví Tvoji rodiče?

Naši počítaj s tím, že se odstěhuju. Jednou se mě máma zeptala, jestli bych to zvládla, kdybych se teď odstěhovala. Já jsem jí řekla, že asi jo, kdybych si sehnala práci, kterou bych se zvládla uživit. Takže si myslím, že by jí to nevadilo, kdybych žila sama, ani tátovi. Jsem fakt ráda za takovýhle rodiče.

Jaká je Tvoje nejhorší a nejlepší vlastnost?

Nejvíce na sobě nesnáším roztěkanost, nebo nerozhodnost. Když mám třeba formulovat nějaký názor, tak si vždycky řeknu, ale ono záleží na tom a tom.

Nejlepší vlastnost - otevřenost vůči všemu, nemám asi vůči ničemu úplně negativní postoj. Když se mám třeba setkat s někým o kom se říká, že je takovej a makovej, tak se tím nenechám ovlivnit a utvořím si na něj svůj vlastní názor. Prostě uvidím, co se stane. ☺

Jsem občas tak přímočará, že urážím lidi ani o tom nevím.

Máš nějakou závislost?

Asi hudba až je to nezdraví. Když jdu ven, co musím mít u sebe je určitě mobil a mp3. Vždycky potřebuju soundtrack ke všemu, co dělám, když jdu podél nábřeží, je to úplně jiný s muzikou a bez. A poslední dobou ještě spánek, kdykoliv můžu tak bych spala. Co bych teď dala za spánek po obědě jako ve školce.

Už se ani moc nestíhám naobědvat. Poslední dobou mi splývá dopoledne a odpoledne.

Odpoledne třeba dělám cokoli jinýho, jen ne úkoly do školy. Říkám si prokrastinace už ne. Všechno mě pořád rozptyluje, nemůžu se soustředit... Taky jsem spíš noční typ.

Ráda poslouchám cizí rozhovory v MHD. Občas mám nutkání říct někomu v tramvaji, „fakt? já to tak mám taky.“

Máš nějaké pracovní zkušenosti?

Když jsem dělala ten kurz, to bylo tak půl roku. Pak jsem měla tři měsíce praxi, že jsem dělala v tý neziskovce, zkoušela nějak tlumočit a tohle. Představa že bych to dělala, jako práci na plnej úvazek, tak nevím, asi se z toho poseru. *Jenom to tlumočení Tě nebere?* - Já mám pocit, že mi to nejde tolik, aby mě to začalo bavit na sto procent, že jsem v tom příšerná, mnohem radši překládám. Mám ten text před sebou, nikdo na Tebe netlačí.

Ještě k té práci, předtím než jsem rozhodla pro vietnamistiku, tak jsem chtěla, taková ta romantická představa, že děláš v kavárně, nebo budu třeba prodávat v obchodě s cedéčkama s hudbou, prostě dělat něco, co by mě bavilo. Ale pak jsem si řekla, to asi ne, zkusím využít svoji vietnamštinu. Před tím než budu dělat seriózní práci (tlumočnicka, překladatele), tak bych chtěla vyzkoušet, co nejvíc prací.

Jedem z mých respondentů prý dává rodičům část své výplaty, dokážeš si to představit?

Nevydělám tolik, abych si to mohla dovolit, ale nepřekvapuje mě to. Rodiče vždycky počítají s tím, že může být hůř, i když je to dítě nezávislý, stejně musí myslet na rodiče, vlastně se to od něj i trochu očekává. Je to neúcta, odtrhnout se úplně od rodiny. Občas je to trochu přeceňovaný, říkám si, že jsem ráda, že to znám takhle z domova, ale občas mě z toho bolí hlava, přemejšlim o věcech, o kterých moji čeští kamarádi vůbec nemusí uvažovat, jako třeba když jsme chtěli na tejdén odjet do Chorvatska, tak v té době to máma to těžký s prací, musela obchůdek zavřít a sháněla práci a tak. Nebo třeba když pracovala, naši se vrací z práce domů pozdě, takže někdo musí udělat večeři. A mě už to ani nevádí, jsem ráda, že se to takhle naučím, že se někdo o tu domácnost musí postarat. No a když jsem jim řekla, že bych chtěla na tejdén odjet, tak to bylo v červnu, takže brácha pořád chodil do školy a oni potřebovali, aby ho někdo odpoledne trochu hlídal.....takže nic..... Když se chci sebrat a někam večer jít, tak to musím říct rodičům a musím třeba počítat s tím, že mi budou pořád volat. Mám pocit, že někteří Češi nad tím vůbec neuvažují, „čau mami já teď jdu.“ „A kdy se vrátíš?“ „Já se vrátím.“ Já bych tohle ani nechtěla dělat, vim, že by to našim vadilo. *Je to brané jako neúcta?* - Jo. Je mi to blbý, i když mám sto chutí jim něco říct. Už mi je dvacet taky si chci dělat, co chci. Ale říkám si, že to na mě přišlo trochu pozdějc, že s mámou jsem si začala nerozumět, víc se hádat tak kolem 17 - 18. Jinak puberta u mě byla úplně v pohodě. Třeba když jsem slyšela ve škole, že kámoši nadávali na svoje rodiče, nebo že se s nima hádali, že jim máma dala facku..... Tohle bych si nedovolila, i kdybych chtěla, neměla bych na to odvalu, říct ty jsi nejhorší máma. Takže to (odpor vůči rodičům, vymezování se) bylo u mě hodně mírný, spíš jsem to dusila v sobě. Když mi naši řekli, „nemůžeš jít na tu oslavu,“, tak jsem jim nikdy neřekla, „proč ostatní můžou a já ne, vždyť je mi 17?“, protože jsem věděla, že si nemůžu dovolit to, co ostatní. Teď si říkám, že když viděli, že v pubertě jsem byla relativně hodná, tak asi vědí, že teď nezačnu vyvádět. Jsem ráda, že mi věřej. Někdy když se vrátím ve 3 - 4 ráno, tak vidím, jak jenom nasraně zhasnou světlo v pokoji a vim, že nespali jenom kvůli tomu,

že jsem v hospodě.

LY (24)

Jak se sem dostali Tvoji rodiče?

Rodiče se sem dostali v rámci výměnného pobytu jako studenti. Táta přijel na ČVUT studovat jadernou fyziku a moje mamka ekonomii do Berlína. Potkali se tady v Praze na Strahově, kam přijela moje mamka za přáteli. Táta ji dost uháněl, tak se spolu dali dohromady a po dvou letech, co se znali, jsem se narodila já.

Tehdy to bylo docela špatný, s tím že můj táta vyvíjel nějakou politickou činnost a ambasáda nás tady hodně otravovala, protože on vydával jeden časopis, ve kterým psal o svobodě slova apod. Bylo to psané ve vietnamštině a vycházelo to tady v Čechách. Ale ambasáda si toho všimla a začala nám hrozit, takže naši se rozhodli, že tady musej zůstat. Na začátku to bylo špatný, máma se rozhodla, že pojede do Německa aspoň dodělat tu školu, ale to bylo komplikovaný kvůli tomu, že ekonomie se vlastně úplně změnila, že by musela dělat znova přijímačky a tak. Takže tam zůstala celej rok a pak se vrátila do Prahy. Táta tady mezi tím měl asi dvě práce a bydlel v garsonce na Dejvicích. A kvůli tomu jsem já musela bejt v kojeneckým ústavu, protože mě nemohli vychovávat. Táta s mámou se snažili dělat všechno proto, aby mě mohli odtamtud vzít. Takže nám pomohla jedna právnička, která tátovi zajistila status uprchlíka a vlastně tím pádem celý rodině. A jako uprchlík můžeš vlastně po celým světě kromě vlastní země. Nemůžeš do Vietnamu, což je něco šílenýho, nemůžeš za svejma rodičema a tak.....

Ale získali jsme obecní byt v Karlíně. A tak mě teda rodiče po roce vyzvedli a přestěhovali jsme se tam. To mi byl teda rok, já jsem se naučila mluvit tím pádem o dost pozdějc, než ostatní děti, až právě po tom roce. Od toho kojeneckýho ústavu měl táta šílenej dluh. On mi to teda ani neřek, to jsem se dozvěděla z papírů, co jsem doma vyhrabala. A bylo to nákejch necelejch sto tisíc korun, což bylo tehdy hrozně moc. A táta splatil nějakou částku a díky tý právničce se nám podařilo zbytek toho dluhu odpustit. Ústav vzal na vědomí naši situaci.

Takže nám to odpustili a my jsme žili v Karlíně, kde já jsem chodila do jeslí už od dvou let, protože se rodiče báli, že se nenaučím česky. Ale pak zjistili, že děti se naučej hrozně moc jazyků hrozně rychle. Ale i tak jsem chodila do jeslí, pak do školky, chodila jsem i do letní školky, abych

byla v kontaktu s tou češtinou a doma na mě mluvili furt vietnamsky. Takže já jsem měla období, kdy jsem oběma jazykům rozuměla úplně stejně a přemýšlela jsem oběma jazykama, měla jsem to vyrovnaný. Ale zas dítě nepotřebuje tak širokou slovní zásobu, takže je to takový...že se to zrovna sešlo v tom období.

Když jsem nastoupila do školy, tak už se to myšlení úplně převrátilo, začala jsem myslet čistě česky. A první den v první třídě na mě vybafla třídní učitelka, že mi bude říkat Lya, místo Ly, tehdy jsem si to jako dítě neuvědomila, že mi právě změnila jméno, tak i moji identitu. Já si myslím, že bychom si všichni měli vážit toho, jak nás rodiče pojmenovali a neměli bychom si brát jiný jméno, protože si bereme svoji identitu. Naštěstí rodiče byli tak chytrý, že nás s bráchou pojmenovali tak, aby to mohli vyslovit i Češi. Věděli, že tady vyrostem, takže nám nebudou říkat třeba [dk] nebo [ňu], žádný složitý jména. Máme jména bez interpunkcí, oba dva, takže já jsem Ly a brácha je Thi. Moje celý jméno už je komplikovanější to se jmenuju [Nguyen Thn Ly]. Já mám vlastně strašně krásný jméno. Občas když máma posílala dopisy do Vietnamu, tak jako zpáteční adresu nepíše svoje jméno, který je takový obyčejný, ale píše moje. Protože vietnamský jméno se skládá z toho, že máš nejdřív příjmení Nguyen, takhle se jmenuje asi 40 miliónů Vietnamců...A vlastně táta je Nguyen, tím pádem. A moje mamka taky přispívala do toho časopisu, co táta vydával a táta se tam podepisoval jako Nquyen a moje máma se podepisovala jako Ly Ly. A moje celý jméno je Thn Ly a to Thn znamená mít rád, milovat, milující. Takže to je vlastně Nguyen má rád Ly. Takže tam je vyznání lásky mých rodičů. Ale i když lidi nevěděj celou tuhle story, tak v tý vietnamštině to zní strašně hezky, ale musí se to takhle správně vyslovit.

Takže Ly je takový jednoduchý, ale kamarádi říkaj, že je to moc krátký, že to Lyo, je přece jenom asi lepší, ale já jsem prostě Ly a stojím si za tím!

A právě to Lya mi vydrželo až do pátý třídy, než jsem šla na gymnázium, kdy jsem si držela to, že jsem prostě Ly a od té doby nemám problém.

Pociťovala jsi někdy ve třídním kolektivu šikanu?

První stupeň základky byl vlastně úplně v pohodě, já jsem nebyla nijak zvlášť šikanovaná. Kromě toho, že jsem šla po chodbě a děti z jinejch tříd na mě dělali šikmý oči a zkoušeli nějaký asijský pazvuky a mysleli si, že je to hrozně vtipný. Teď už je mi to úplně fuk, ale tehdy se mě to dotýkalo docela dost, že mi to vadilo.

Pak jsem se dostala na gymnázium, cloumala se mnou trošku puberta, ale jen trošku. Ve 12, 13 je takový to období, co má každý člověk nejenom Vietnamec, kdy člověk chce být hrozně stejně jako ostatní, mít stejný oblečení, poslouchat stejnou muziku a tak. U Vietnamců se projevuje právě tak, že chceme být Češi, vždycky jsme si říkali i já jsem si říkala, že by to bylo výborný, kdybychom byli Češi. Že bychom byli stejní jako ostatní a měli stejně život jako ostatní a nemuseli tady furt bojovat s tím, že jsme jiný, nebo bojovat s oběma těma kulturama, který se v určitejch věcech hrozně střetávají. Ale tak jsem si postupně uvědomila, že je to vlastně blbost. Že bych si naopak měla vážit toho, že jsem Vietnamka. Třeba teďka, tak já už jsem se fakt naučila, z toho si dělat výhodu. Že třeba když se s někým novým seznámím, tak nikdy řeč nestojí, protože oni vždycky ty lidi věděj, na co se zeptat. Takže se mi nikdy nestává to, že se někde potkáš s někým, a musíte nutně vést nějaký ten small-talk. Nějak se ze slušnosti pobavit, aby tam člověk nestál jak trohl 10 minut. Vždycky to u mě probíhá strašně rychle, protože každého to zajímá, jak dlouho tady žiju a takhle. Od toho se odvíjí, co dělám. Takže je to prostě výhoda. Jako Vietnamka se dostávám k různým pracovním i jiným příležitostem, že to mám taky různorodější. A hodně pomohlo, když jsem asi v 15, 16 letěla do Vietnamu poprvý. Poprvý jsem poznala jaký to je být měsíc v zemi, kde mluví jazykem, ve kterým jsem vyrostla, ale vlastně mu už moc nerozumím, protože já jsem mluvila docela špatně a musela jsem bojovat s tím, že sestřenice se mnou museli mluvit pomalu a tak. Starší to chápali, ale měla jsem sestřenici, ty tehdy bylo asi 5 a ona se mě asi na šestkrát musela zeptat, do jaký třídy chodím, protože jsem jí prostě nerozuměla. A já jsem pořád jí ptala, „Řekni mi to ještě jednou, já ti vůbec nerozumím.“ Normálně člověk zpomalí, ale děti to řeknou úplně stejně jako před tím, takže se nikam nepohneš. Byl to tehdy vlastně docela šok, ale pak jsem si uvědomila, že tam mám svoje kořeny a že si hrozně vážím toho, že ta kultura je úplně jiná a jazyk je úplně jinej. Takže jsem se chtěla pořádně naučit ten jazyk, tím že hodně mluvím s mámou, ona je ze severu tak má úplně krásnou dikci a co se týče pravopisu, tak ona je úplně... vždycky opravuje tátu. Jinak s tátou mluvíme na půl vietnamsky, napůl česky.

Prošla jsi během dospívání různými subkulturami?

Tohle mě minulo. A to je tím, že já jsem dítě z gymplu, kde jsou všichni slušní a poslouchaj jen ten správný pop. To mě pak naštěstí opustilo, ale tehdy jsem poslouchala hrozný věci.

Takže já jsem rebelila v jiným smyslu, kdy Češi to považujou za normální vyrůstání a dospívání. Ale Vietnamci to bohužel považují za rebelii, když se holka přivede domů kluka a že teda má

kluka.

Mohla bys to trochu rozvést?

Takže to jsem si právě našla toho přítele (Čecha) v tanečních a já si ho teda strašně vážím za to, co se mnou všechno musel vytrpět. Fakt mě musel hodně milovat, protože rodiče furt, že musím bejt maximálně v 6 večer doma, že jsem prostě u něj hodně dlouho nemohla přespat, jet k němu na chatu. Prostě naprosto normální věci, který já teď dělám po pár tejdnech a rodiče to už respektují, ale tehdy to nešlo a vážím si ho za to, že to vydržel. No a my jsme se rozešli po 4 letech, já jsem po čase zjistila, on studoval MATFYZ, že si s tím člověkem nemám co říct, zprávy nečet a na filmy koukal na nějaký akčňáky, podle mě béčkový. Nesdíleli jsme prostě společný zájmy, což člověk vůbec nevnímá, když je na střední, všichni máme takový ty stejný zájmy, ale s nástupem na vejšku ještě navíc na žurnalistiku, kde ten život žurnalisty je strašně různorodej, a to je potřeba prostě člověka, kterej se zajímá. Takže jsem se nim rozešla, vzal to docela špatně. A od té doby jsem neměla žádný další vztah, až teď. Nikdy jsem nechodila s Vietnamcem, vždycky jsem chodila Čechama. Vlastně je zajímavý, že od té doby, co jsem se rozešla s Michalem, tak jsem nechodila s žádným studentem a taky jsem vždycky chodila jen se staršíma klukama. Přítel teď tak tomu je 28. A přítel před tím, to mu bylo asi tak 24, 25, takže jsem vždycky inklinovala k těm starším.

Jakého jsi náboženského vyznání?

My jsme hodně čistý ateisti, fakt nevěříme v boha, v nic. Možná je to občas i špatně, ne špatně, ale možná že až budeme mít takovou tu chvíličku před smrtí, tak si řeknem, že by bylo fajn, tady úplně neskončit. Ale jinak nevěříme v nic a já si myslím, že je to i daný tím, že Vietnam, tam je náboženství v podstatě jakýkoli potlačeno, nechci říct, že úplně zakázáno, protože není, ale je potlačeno hodně. Třeba teď jeden katolický farář je už asi 20 let ve vězení, za to že na mších mluvil o svobodě slova atd. Ale Vietnamci většinou obecně nemají nějaký náboženství, ke kterému by se hlásili, ani ten buddhismus ne. Spíš věřej v nějaký konkrétní bůžky, bůh úrody, bůh obchodu, rodinnýho krbu a tak. A taky hodně je to, což vnímám i já, že myslíš na svoje předky. Každá rodina má postavený nějaký menší nebo větší oltářík, na kterým je fotka toho člověka a zapalujou se na určitý dny vonný tyčinky, třeba na výročí smrti, na Novej rok. A vlastně na něj myslíš a přeješ mu ať se tam má nahoře dobře. A když se takhle pořádá třeba

hostina, tak je slušnost, aby se vždycky dal malej kousíček tomu předkovi na polštář. *Co se s tím jídlem potom udělá?* - Vyhodí, něco se sní, když se to nezkaží, ale jsou věci, co už druhý den jíst nemůžeš. My třeba tenhle oltář doma vůbec nemáme protože, já nevím, jestli by to vůbec máma chtěla. Táta v to nevěří, ten je hodně čistej ateista, on je z jihu, kdyžto máma je ze severu a tam se ty tradice drží hodně. Ale nemáme to a myslím, že mi to ani nechybí. Třeba vždycky na výročí smrti dědy, mamčinýho táty, což bylo včera, tak máma volá do Vietnamu a tak trošku se to slaví. Slavení je možná přehnaný slovo, ale ta rodina se sejde na vesnici k babičce, kde se vlastně všichni narodili a vyrůstali a uspořádá se hostina. Stejně jako jsme si včera dali víc záležet s obědem. Ale zas tolik to neprožíváme.

Vánoce dodržíte?

Ano, ale bez křesťanských symbolů, dáváme si dárky, ale každý dostane jen 3, protože jsme 4, tak od každého jeden. Vnímáme je, ne jako komerční svátek, ale jako důvod k rodinné sešlosti a to že myslíme na ostatní lidi. Maminka vždycky říká, že když půjdeš měsíc před Vánoce do obchodu, tak nejen že tam vidíš všude ty ztrhaný výrazy všech těch lidí, ale právě že každéj kdo v tom obchodě je, tak na někoho myslí. A takhle by ty Vánoce měly bejt, nejsou vůbec o drahých dárcích. Pod našim stromečkem najdeš přesně 12 dárků, pro každýho 3, protože v naší rodině jsou 4 lidi a každéj dáme jeden dárek někomu z té rodiny, to není tak, že bych měla dostat 20 dárků. Nedostáváme ponožky, oblečení, žehličku, něco co potřebujeme, si koupíme normálně během roku, není potřeba čekat na Vánoce. A taky co si držíme, že dárky by měli bejt překvapení. Vůbec u nás neexistuje to, že si vyberu dárek a řeknu rodičům, že to chci a to dostanu. To mě mrzí na Čechách, že většina rodin, se kterýma jsem mluvila, tak tam ten největší dárek není nikdy překvapení. Na narozeniny je to taky vždycky překvapení. Oni rodiče trochu tušej, i nám občas dávaj drahý dárky. Já si vždycky říkám, to ne! Tak mám foťák, laptop. Laptop jsem dostala za maturitu, ale ani u těchhle drahejch věcí jsme to nevěděli dopředu.

Velikonoce neslavíme, to je pro nás tabu.

Pracuješ, nebo Tě podporují rodiče?

Od rodičů už nic nežádám. I když mám brigády, tak mi táta stejně posílá docela vysoký kapesný. A z toho si zaplatim telefon, všechno si z toho zaplatim, jediný co mi ještě táta platí je opencard. Ale z těch peněz si nakoupim oběd, a co potřebuju. I když teď už je to šileny. Já jsem hrozně

dlouho šetřila na operaci očí, protože jsem měla ještě před půl rokem 10 dioptrií. Od druhý třídy jsem nosila brýle, což taky můžeš zahrnout do toho šikanování trošku, nejen že jsem byla Asiatka, ale ještě jsem měla brýle! Já jsem až do loňskýho srpna nosila brýle a už když mi bylo tak 18, 19, tak jsem si řekla, že potřebuju brigádu a potřebuju si na to začít šetřit. Protože jsem věděla, že to nechci od rodičů. Ono to stejně dopadlo tak, že já jsem platila půlku a rodiče půlku. Protože ta operace stála přes 60 tisíc. Já jsem si řekla, že si počkám. Máma šla na operaci se šilháním, tak jsem šla s ní. Tam jsme se dohodli, že na tu laserovou operaci půjdu. Je to velká změna a taky mě od té doby víc oslovujou kluci. ☺ Fakt toho ty brejle dělali hodně no.

Loni jsem byla na půl roku na stáži v Tunisku. Ale celá ta sranda mě stála třicet tisíc. Já jsem si našetřila strašně moc loni, ale když jsem vrátila, tak už to bylo všechno pryč. Takže na tu operaci, jsem mohla dát tátovi už jenom desítku a řekla jsem mu, že mu do Vánoc spaltim ty zbylý peníze. Takže jsem mu řekla, ať mi neposílá kapesný, tím to trochu ubylo a do Vánoc jsem to dokázala splatit. Ale žila jsem trochu od výplaty k výplatě no. Ale nejsem schopná si z toho nic ušetřit, protože jsem zvyklá na to, že mám peníze a furt někde utrácim.

Myslela jsem si, že zas v létě někam pojedu, na stáž na pár tejdnu, ale netuším, jestli na to budu mít dost peněz.

Jak vypadal Tvůj všední den, když Ti bylo 10 let?

To bylo, když jsem se připravovala na přijímačky na gymnázium, a hrozně jsem si tehdy zamilovala Harryho Pottera, tehdy už vyšly 4 díly a já jsem to chtěla všechno přečíst. A máma mi to zakázala, že se mám učit, takže ona mi vždycky řekla, že z toho dílu může přečíst jen 10 stránek za den. Já jsem vždycky přečetla třeba 50 a pak jsem ty záložky zakládala tak, aby to vycházelo, na což máma přišla, pak mi zakázala další díly, pak ty knihy i schovala, ale já jsem je stejně našla a četla jsem to potajmu s baterkou pod peřinou. A do teď Harryho úplně zbožňuju.

Šla jsem do školy, po škole většinou na nějaký kroužek - hudebka, klavír, výtvarka. Tehdy už jsem i chodila pro bráchu do družiny, protože moje mamka začala pracovat, vlastně po 10-ti letech s námi. No a pak jsme přišli domů, to jsem se docela často koukala na televizi, to mi říkali rodiče, že moc koukám na TV. To nevím, co říkaj bráchovi, když teď pořád paří hry... No a jinak jsme se navečeřeli, úkoly, a spát, v klidu den.

Jakou vlastnost máš na sobě nejradši a jako nejméně?

Co nemám ráda a s čím bojuju teď, v poslední době, je nedochvilnost. Když jsem byla na střední, tak jsem byla vždycky všude včas, nejlíp ještě dřív, ale teď už chodím v čas jen na věci, který něco znamenají - poprvé do práce, na přednášku. Třeba dneska jsem taky přišla pozdě. Prostě všude chodím pozdě a už je to docela blbý. Mám tendenci asi posledního půl roku. Co se týče školy, tak jsem hrozně polevila, ne v tom že bych se neučila, ale tam ani moc nemáš, co dělat. Všechno odevzdávám na poslední chvíli. Já jsem zjistila, že to totiž vůbec nevádí, v tom prvéku jsem to hrotila, ale teď už jsem zjistila, že vejska je takovej lepší gympl, tak proč se s tím stresovat. Máme spoustu volného času a na přednášky chodím tak nějak ob přednášku. Ale zas za 3 roky nemám žádnou trojku, takže si myslím, že dobrý. Já vždycky zamakám před tím, než něco je. Takže teď jsem trochu zlenivěla

Co mám na sobě ráda? Napadají mě věci, který neumím pojmenovat jako vlastnost. Že se chytám každý příležitosti, abych něco poznala. Zkoumám nové věci a všechno mě zajímá, proto studuju žurnalistiku. Nejsm žádná drbna, ale nevyhýbám se novým podnětům. Ráda vyhledávám nové výzvy, ničeho se nebojím. Spoustu lidí nechce vyjet do zahraničí, protože se bojí, že se nenaučí anglicky. Ale já jsem byla na Dnu evropské mládeže, když jsem byla na střední. A tam všichni uměli anglicky tak perfektně, já jsem uměla tak polovinu a stejně jsem do toho šla, člověk se nesmí bát. A taky proto mám až příliš mnoho koníčků a prací a do toho zkouším státnicovat.

Co studuješ za vysokou školu?

Studuju žurnalistiku třetím ročníkem a na magistra půjdu buď na mediální studia, nebo na žurnalistiku, já jsem si podala přihlášku na obojí. Na mediálka se dostanu asi bez přijímaček a co se týče žurnalistiky, ty přijímačky budou kopírovat naše státnice, takže to ostatní neudělají, ale mi jo.

Ono se to pořád omílá dokola, ale je to asi pravda, že u Vietnamců je nejdůležitější vzdělání. Nejlepší středoškolský vzdělání, co může být, je gymnázium. Já jsem studovala na osmiletém gymplu a tam už tě to sere, jak jseš pořád ve stejným kolektivu, což my jsme se měli rádi, ale seš pořád na tom samým místě a do septimy jsme brali věci, co mě vůbec nezajímaly. Štvalo mě, že nemůžu mít konkrétnější zaměření. Ale pomocí seminářů, jsem si brala víc češtiny a toho co mě bavilo, dějepis, tím jsem se trochu profilovala, musím přiznat, že mám docela všeobecný přehled.

Občas je mi líto, když spolužáci neví, co je baví, já jsem fakt měla pár spolužáků, co nevěděli na co se přihlásit. Já jsem to věděla už tak od kvinty, sexty, že mě baví focení, psaní, že mi to docela jde a věděla jsem, že nechci dělat literární psaní, protože si myslím, že je úplně na prd studovat něco, na co stačí mít talent. A tak jsem si řekla, že ta novinářina je fajn, sice tam berou jen 10% lidí, ale zkusím to a dostala jsem se. Spousta lidí říká, že je blbost studovat žurnalistiku v Praze, protože nemáš žádný zaměření. Dostala jsem se i na dvojbor do Brna, ale zůstala jsem v Praze, protože ať si říká, kdo chce, co chce, máme tady nejlepší kontakty.

Naštěstí mám ještě tu skulinku v tom, že když ty lidi při studiu nepracujou, tak mám výhodu. Víím, že mám výhodu proti jiným spolužákům, jestli hodně nezamakaj, tak to budou mít těžký.

Kde pracuješ?

Pracuju v Luxoru na Václaváku už od prváku. Teď už tam mám dobrou pracovní pozici, tím že jsem fakt pracovitá. Brigádnice třeba nikdy nesměj chodit na kasu a já už na ní chodim asi rok půl, protože jsem si to vydupala, že to chci umět. A jsem jedna z mála brigádníků, která dostává prémie. Obvykle dostávám 1000,- o Vánocích 5000,- Kč. Tam se mám dobře. Pak jsem v prváku začala dělat v Amnesty international, vydávali jsme tam takovej časopis lidsko-právní, ale tam ten grant skončil už po roce, takže jsem tam na chvíli přestala. Ale od minulýho podzimu vznikl další projekt a je to o přístupu k menšinám na středních školách. Jmenuje Živá knihovna, jezdíme s ostatními zástupci menšin. Máme tam Afgánku, Egypt'ana a Roma, handicapovaný, lesby, gaye a já jako Vietnamka. A jezdíme po školách a vyprávíme těm dětem o sobě a o svym životě, v malých skupinkách, aby se tolik nebáli nás ptát. Já jsem taky byla jako malá stydlivá, ale občas si říkám, že některý jsou až moc. Menším vyprávím o vztazích, aby se k tomu taky mohli vyjádřit a starším o tom jak je ve Vietnamu komunismus. A takhle předávám informace o našich zemích. Celej ten projekt je to tom, aby si děti nepředstavovaly určitou skupinu jako skupinu, ale jako konkrétního člověka a aby zjistili, že jsme úplně normální lidi.

Od jara dělám ještě v nadačním fondu pro podporu zaměstnávání handicapovaných osob, vlastně PR. Předtím jsem tam i pracovala, jako placený PR. Ale teď už to nestíhám, takže jsem jí dohodila svy kamarádce a teď tam dělám jako dobrovolník.

A minulý týden jsem byla v ihned. cz, kde budu dělat zprávaře a tam už jde taky o nějaký částečný úvazek. A tam jsem se dostala, protože nás ve škole učí Miloš Čermák, což je šéfredaktor ihnedu. A jemu se líbily některý moje texty, tak si mě tam dotáhnul, že mě tam chce

mít. Takže uvidíme, jsem ráda, že mám konečně taky zkušenost z oboru. Před tím to bylo takový chození okolo. Takže teď si vyzkouším i tohle, ale mě ta zprávařina asi moc bavit nebude, protože jen překlápíš informace ze zpravodajství Český tiskový kanceláře a není tam moc vlastní autorský práce. Ale Čermák mi slíbil, že by mě pustil po pár měsících k něčemu, čemu bych se chtěla věnovat dlouhodobě.

Zůstaneš tady v Čechách, nebo vyrazíš do světa?

Mě to hodně láká. Vzhledem k tomu, že nejsem doma ani tady, ani ve Vietnamu. Jsem v Česku doma, narodila jsem se tady a žiju tady, ale není tady ta moje krev. Je těžký to popsat, ale vim, že Češi maj k týhle zemi mnohem blíž než já, ačkoliv jsem vyrůstala stejně jako oni. Ale do Vietnamu se vrátit taky nemůžu, protože dělám žurnalistiku a tu člověk nemůže dělat v totalitní zemi. Ale tím jak to mám takový rozdvojený, tak bych se nebránila tomu žít jidne, prostě hodně lidí, třeba Čechů si nedokáže představit, že by se odstěhovalo, protože tady má srdce. Ale já tady to srdce zas až tolik nemám. Na druhou stranu jde vždycky o ty vztahy. Pokud tady budu mít člověka, se kterým budu chtít strávit celej život a rozhodl by se, že nikam nebude chtít, tak já prostě nepojedu.

Třeba můj bratr ví, že budu žít v zahraničí, bude studovat v Anglii. On je to hrozně geniální člověk. Takže jsem si jistá, že se tam dostane, možná dostane i nějaký stýpko. On je prostě tak chytřej, že ten jeho potenciál dokážou využít líp Britové než Češi. Tím pádem tam asi zůstane, to nemám smysl tady bejt a Anglii miluje.

Já bych chtěla do Austrálie, na rok asi ne, to už je moc dlouhý. V rámci našeho oboru jsou mezivládní dohody, můžeš studovat mediální studia v Brysbane. Ale je to jen mezivládní dohoda, takže oni ti zaplatí stipendium a všechno ostatní si musíš zaplatit sama.

Jsi nejstarší, takže máš vůči rodičům vyživovací povinnost? Jak by to vypadalo, kdyby brácha žil ve VB a ty tady?

Pořád by se se mnou dělil o starost o rodiče. My to vidíme tak, že když naši můžou, tak vždycky posílaj peníze do Vietnamu jednou na jih, jednou na sever. Prostě někdo onemocní, vybrakujem konta a pošlem jim to tam. Takhle se to dělá. A brácha bude vždycky vydělávat víc než já, já to prostě vim, on na to má hlavu. Bude i dělat v oboru, kde se ty peníze trochu točej (technologie po tatínkovi). Vždycky bude posílat peníze, stejně jako je budu posílat já. On nebude třeba

poskytovat tolik emocionální podpory rodičům, nebo třeba objednávání k doktorovi budu pořád dělat já, jenže já to dělám už teď, protože máma nerada volá a mluví česky, takže jí objednávám já. Když jde někam poprvé tak jdu s ní, takže takovýchle věci budu dělat. Ale finančně jsem si naprosto jistá, že když brácha bude moct, tak že se bude snažit.

Stojíš mezi dvěma kulturami, vnímáš předsudky, které vůči sobě obě ty skupiny mají?

Určitě jsou předsudky na obou stranách, že Vietnamci si třeba myslej, že se Češi vůbec nestaraj o svoje rodiče. Ale je to samozřejmě případ od případu. Já znám spoustu Čechů, kteří maj vztah k rodičům, stejný jako máme my. Nikdy by je nedali do domova důchodců. Ale zas na druhou stranu znám spoustu rodin, kde otcové neplatěj alimony atd. Fakt si myslej Vietnamci o Čěších i o českých dětech, že si nevážej rodičů. A ono to je... tyhle předsudky se vždycky zakládaj na tom, že u části, u prototypu to tak je, ale ne všude.

Češi si zas myslí, že jsou všichni Vietnamci stánkaři, nebo spíš teď už večerkáři. Tak to je samozřejmě taky pravda, ale zase moje rodina patří mezi asi 10 % Vietnamců tady v Čechách, co prostě pracujou, tak jak pracujou. My neprodáváme. *Jak?* - Táta dělá programátora vývojáře a vlastně v té firmě je necelejch dvacet let a už je tam hodně dlouho, už má vyšší pozici. A moje mamka dělá účetní a dispečerku v jedné logistické firmě. Protože umí německy, tak komunikuje s přístavama atd. Takže my máme takovýchle práce, zas třeba nevyděláváme tolik, jako nějaký podnikatelé. Nevim, jestli je to tím, že moji rodiče jsou takový, ale znám prostě víc rodin - podnikatelů, než ty stánkaři. A že Vietnamci jí psy, tak to už je takový evergreen. To jim vždycky vyvracim. To jí docela menšina Vietnamců, ale znám Vietnamce, co jim to chutná. Já jsem se jednou málem pozvracela, když jsem tohle viděla, to aroma toho masa je dost šílený. Tady v Čechách jsem to viděla někde. To jsme byli na návštěvě u Vietnamské rodiny a fakt nevim, kde toho psa vzali. To aroma je fakt hodně výrazný. Ale ve Vietnamu je to docela, nechci říct častý, ale je to tam. To jsem takhle jela v Hanoji motorkou a jeli jsme kolem nějakýho řeznictví, kde byli normálně na pultu psí hlavy, stažený z kůže, to jsou takový ty momenty, kdy chceš odjet. Ale tady v Čechách je to fakt úplná rarita. Vietnamci tohle jí jako pochoutku. Stejně jako když si dáš ve Vietnamu třeba hada. Není to, jakože to máme na stole každej den. To jsou takový ty klasický předsudky, pak jsou takový konkrétnější. Třeba že jsou všechny vietnamský děti chytrý. Já znám třeba pěkně blbě děti, jsem je doučovala. Připravovala jsem jednu holčičku na scia, aby se dostala

na gympl a ona to podělala, úplně totálně. Ono zas nevim, jestli jsem tomu dala hodně, tomu doučování, protože jsem to dělala zadarmo, což moc nemotivuje. Ale ona už prostě podle toho jaký měla rodiče, ani ty dispozice neměla takový, jako já s bráchou jsme úplně někde jinde, když máme rodiče, kteří sem přijeli, protože byli nejchytřejší ve Vietnamu. Já se nechci nijak chlubit, určitě nejsem tak chytrá, ale já třeba mám výbornou paměť, krátkodobou. Já se za krátkou dobu naučím strašně moc. Třeba na maturitu, jsem se naučila během svat'áku. Dostala jsem jedničky ze všeho. Ale zase nemám tolik logický myšlení. Matiku to jsem měla trojky, vlastně celej gympl, táta ze mě úplně brečel. Až mu došlo, že fakt už to nebude lepší.

Kolik umíš jazyků?

Moc ne, plynule jenom vietnamsky, česky a anglicky. Anglicky umim líp než vietnamsky. Protože mě angličtina baví. Já jsem se učila i německy na gymplu a to asi 6 let, neřeknu nic. Protože my jsme měli učitelku, která nás nemotivovala, já nechci říct, že byla úplně špatná. Ale bylo to tou atmosférou v naší třídě a tím, že ona si to neuměla udržet, já nechci říct, že je to její chyba, ale fakt nás nenaučila nic. Z týchle třídy neumí nikdo německy, jen ti co se fakt jako hodně kousli. A částečně je to i tím, že se mi němčina nikdy moc nelíbila. Pak jsem se učila španělsky, to taky ještě na střední, asi rok a půl a pak už tam těch časů bylo moc. Asi pět, fakt těžký, já bych se to asi i naučila, ale pak už jsem neměla motivaci. Tak jsem na to vyprdla. Takže to si nadávám, když nic neumim. Já umim jen anglicky. Ona se vietnamština moc nepoužívá. Ale brácha umí francouzsky super. On má talent úplně na všechno. Kdyby jenom na tu matiku, nebo fyziku ale on umí skvěle i ty jazyky, umí úplně všechno. Jen co se týče nějakých sociálních vazeb s novými lidma, moc to nedává. Já myslim, že v něm ještě trošku zůstává ta puberta, přesto že je mu 18, taková ta zastydlá puberta. To tam přetrvává, já tou dobou už jsem byla taková komunikativnější. Já jsem taky byla zastydlý dítě s brýlema. Všude jsem se bála mluvit a tak, ale protože jsem věděla, že se bojím před lidma mluvit, tak jsem šla právě na ten Evropský parlament mláděže, kde se národní kolo konalo tady v Praze a musela jsem tady na magistrátu mluvit před asi sto lidma a mířily na mě kamery, bylo tam obrovský plátno a musíš mluvit do mikrofonu. No prostě vhození do vody, léčba šokem trošku. Ted'ko jsem furt nervák, ale ne tak velkej, já se nervuju před tím, než k něčemu fakt dojde. Předtím než mám vejít do místnosti, kde je maturita, tak je mi blbě, všechno, ale pak když tam vejdu, tak jsem úplně v klidu. Já jsem se nějak naučila se nestydět a pomohlo mi, že pracuju v Luxoru, tam furt musíš mluvit s lidma.

Vaříte doma tradiční vietnamské jídlo?

Mně třeba vadí, že Češi jedí hrozně moc náhražkovitecjh věcí. To mi nekupujeme moc věci jako chipsy a tak, kupujeme spíš suroviny a z těch vaříme. A myslím, že ze všeho nejvíc maj Češi rádi sušenky, to mám občas i chuť, ale já jsem zas ráda, že to domu nekupujem. Lidi říkaj, že je jídlo drahý a že namej na to, aby si koupili maso, pak u nich vidíš chipsy, colu, sušenky a různý paštiky atd. Já neříkám, že si doma vyrábíme domácí jogurt, to ne, ale nejlepší jsou vždycky suroviny.

Máš nějakou závislost?

Jídlo, nevím, co bych teď konkrétně řekla, naše rodina je hrozně rozmílaná, u nás se vaří dobře a vaří se každé den. Já mám hrozně ráda jídlo a ráda zkusím nový věci, chodíme právě na různý food festivaly a tak, to je moje vášeň. Já jsem ráda, že ten přítel, se kterým jsem teď, je první kluk, co umí vařit a sakra dobře. Na druhý rande mi normálně přinesl vlastnoruční citrónový koláč. To mě dostalo.

I kdybych bydlela sama, tak si vařím. Mě taky štve, že to maso, co kopíš je pro čtyřčlennou rodinu a moc dlouho nevydrží. Ale stejně. Je to o tom jak si umíš poradit v kuchyni a jak umíš nakupovat.

Kamarádů máš víc mezi Čechy nebo mezi Vietnamci?

Skoro všichni jsou Češi, protože je znám z gymplu, i ty na vejšce. Nejbližší kamarádka, je právě ta Hamy z Vietnamek. Protože je podobná jako já, její otec vlastně spolupracuje s mym, takže máme hrozně podobný rodinný prostředí.

Když jsem byla malá, tak jsem měla kamarádů docela dost, protože se ty rodiče mezi sebou bavili. Ale tyhlety děcka odjeli studovat různě do světa, některý teda tady pořád jsou, jeden se dokonce vrátil s docela velkým fiaskem. Jakože tam odjel studovat, našel si tam i přítelkyni. A už i seznamovali rodiče, ale ona se s nim pak rozešla. A on se vrátil do Čech a vlastně zahodil tři roky školy, ale byl prostě ve strašlivý depresi. A jeho otec je přesně ten typ, co mu to nechce odpustit, že je prostě zradil. Je mi ho líto.

Zřekli by se Tě za něco rodiče?

Já myslím, že ne. Moji rodiče je ten typ lidí, co mě bude milovat za každou cenu a hlavně jsou strašně tolerantní lidi. Jako jsou věci, které bych jim nikdy neřekla. *Jaké třeba?* - No já už jsem byla asi s nějakýma šesti klukama a jemi dvacet dva. Takže to kdyby zjistila moje máma, tak oni vědí, že jsem s někým chodila, ale neví, že jsem s nim spala. Já jim to radši neříkám. Tohle moji rodiče neví, ale kdyby to věděli, tak by se mě nezřekli, ale dostala bych kapky. To bych si musela vzít nějakýho drogovýho dealera a mít deset dětí a žít někde pod mostem. Ale nejsem ten typ holky, co by to udělala.

Rodiče by se mě nezřekli, za mnou budou stát vždycky.

Teď když udělám nějakou blbost, tak jsou schopný něco, mi i zakázat. Teď už moc ne, už jsem dospělej člověk. Máma to vždycky udělá tak, že mi nebude nic zakazovat, ať si dělám, co chci, ale třeba se mnou tejdén nemluví. A do maturity mi zakazovali nějaký věci, ale teď už mi nic nezakazují, ale musím si to sama v sobě projít. Ví, že si nemůžu dělat úplně všechno, co chci. Pořád u nich bydlím a mám vůči nim nějakou povinnost. Takže vždycky všeho s mírou i když já tu míru občas přeženu. Dostanu třeba kapky, že jsem se vrátila v 7 ráno.

Ovlivňovali rodiče nějak Tvoje rozhodnutí ohledně vysoké školy?

Školu jsem si vybrala úplně sama, naštěstí moje rodiče mě nikdy nenutili do něčeho lepšího. Jakože já když řeknu ve Vietnamu, co studuju, tak se mi všichni vysmějou, protože novinářinu ve Vietnamu studují úplně looseři. Ten obor vůbec nic neznamená, bejt novinář znamená poslouchat támhle žvásty někoho z politiků a vůbec nevědět. Ve Vietnamu nikdy nebyla demokracie a svobodná media, svobodnej tisk. Já jsem se vždycky snažila jim vysvětlit, že na západě je to úplně něco jinýho, že je to docela úctyhodný zaměstnání. Takže já když tam řeknu, že tohle studuju, tak si o mně myslej, že mě rodiče špatně vychovali. Ale můj táta byl sám tak trochu novinář, on to moc dobře ví, proč jsem šla touhle cestou. Samozřejmě by měl větší radost, kdybych šla třeba na práva. Ale třeba na medicínu to už ne, to by máma nebyla ráda, protože to studuješ moc dlouho a moc to nejde skloubit s rodinným životem. Pro mámu je hrozně důležitý, abych všechno tohle uměla. Abych uměla vařit, péct a prát, abych potom tomu muži byla použitelná. Máma to fakt vnímá, že holka tohle musí umět, jinak si o ni žádněj muž neopře ani kolo.

Ve Vietnamu když je ti 26 a nemáš chlapa, tak ti normálně řeknou, že je s tebou něco v nepořádku. Takže to je úplně šílený. Já ve 26 plánuju teprve začít. Ale ve Vietnamu, nejenom

děti, ale jestli nemáš vztah, kterej neinklinuje k nějaký svatbě, tak je to špatný s tebou. Ženská má hrozně krátkej život a máma to tak pořád vnímá. Já se jí snažim vysvětlit, že když je jí přes 40 a nemá vrásky, tak já taky budu vypadat dobře.

Ani já bych nechtěla studovat medicínu, mě studium zas tak moc nebaví. Už je to šestnáctej rok, co studuju a už je to dost.

Jak je to vůbec s homosexualitou ve Vietnamu?

Neexistují, teda existují, ale je to totální, naprostý tabu. Já jsem se i ptala mámy, protože mě to zajímalo a ona mi říkala, že to tam někde je, ale prostě se tom nemluví. Ve Vietnamu kdybych zapředla na tohle téma rozhovor, tak by třeba moje sestřenice, nebyly vůbec schopný nic říct, hrozně by se červenaly. Většina z nich to tam skrývá. Tady na žurnalistice je jich (homosexuálů) fakt hodně.

Vyhledávala jsi někdy vietnamské přátele?

Já myslim, že mi to trochu vyčítá máma, já nemám moc vietnamských přátel a nevyhledávám je, je mi nepříjemný jet do SAPPY, ti mladí Vietnamci mi dost často nejsou sympatický. Je to divný, možná ve mně taky předsudky jsou. Já znám Vietnamce, který jsou úplně výborný lidi, protože vyrůstali ve stejnejch poměrech jako já, jenže většina mladejch Vietnamců, se kterejma se setkávám, tak to jsou lidi, který přijeli do Prahy, když byli děti, nebo starší a oni si pořád v sobě držej tu vietnamskou výchovu. A mně nejsou sympatický kluci, co maj tradiční vietnamskou výchovu, kde je žena strašně podřízená muži. Oni si to ti kluci moc neuvědomujou. Prostě když o tobě mluvěj, není to úplně sympatický. Ale asi je v tom hodně předsudků, protože neznám tolik vietnamskejch kluků jako českých. A z holek je mi nejbližší ta Hamy. Protože ty ostatní jsou takový, na první pohled nesympatický. Nepotřebuju vědět, že má novou kabelku, takový věci mě nazajímaj, takže se s mladejma Vietnamcema moc nebavim, protože za prvý je nemám kolem sebe a za druhý, protože sama nemám touhu je poznávat. Jsou hodně do peněz, do ekonomie, umělecky založených jich moc není. A jsou hodně do mainstreamu. Já si kupuju sukně, aby jí neměla celá Praha.

Mezi Vietnamci jsem potkala kluky, na kterých je vidět, že ta maminka hodně zapracovala, takže by mě čekalo, že bych mu musela vyvářet, což mě baví, ale že by ten kluk nepohnul ani prstíčkem? Ale málo Vietnamců má stejný záliby jako já. Češi bejvaj víc kulturně založený. To

vidí i moje máma, která hodně čte, tak většina jejích vietnamských kamarádů nečte a kultura moc ne, což mě zase baví.

MICHAL (22)

Jak se sem Tvoje rodiče dostali?

Můj táta se sem přestěhoval po válce s Čínou, jeho táta ho sem poslal na studia. Potkal tady mámu. Já se narodil v Brně, ale bydlel jsem v zapadlý části Moravy. Dětství jsem měl normální, ne že by mě někdo šikanoval, nebo něco takového. Půl dětství jsem trávil s českou chůvou. Takže já to mám na půl, někdy se cítím jako Vietnamec, někdy jako Čech, jak kdy podle toho s kým zrovna jsem.

Kamarády máš spíš Vietnamce nebo Čechy?

Do svých 14, 15 jsem chodil ven jen s Čechama. Rozuměl jsem si s nimi víc, chodili jsme všude, někam na jídlo atd., bavili jsme se, jak ve škole. Až po svých 15-ti letech, když jsem nastupoval na střední, tak ztratil jsem kontakty, jak na lidi ze základky, tak i na ostatní a tehdy jsem se začal bavit s Vietnamcem. To bylo trochu složitější, protože někteří z nich byli zvyklých na to, že chodí ven jen s Vietnamcema. Bavili se sice s Čechama, ale scházeli se jen s Vietnamcema, často ani neuměli česky, i když se narodili tady. Neměli by problém v tom, že by jim to zakazovali rodiče, ale jde o to, že na to nebyli ze začátku zvyklí. Už když se narodili, tak měli okolo sebe jenom Vietnamce. Ale já jsem měl okolo sebe jenom Čechy.

To značí, že vietnamská komunita je dost separovaná?

Jo, třeba v Sapě je vietnamská škola, rodiče je posílali tam aby se bavili víc s Vietnamcema než s Čechama.

Byl jsi vychováván ve vietnamských tradicích?

Ani tolik ne.

Slavili jste Vánoce, Velikonoce?

Já jsem vlastně půl dětství strávil u své české chůvy, slavili jsme Vánoce všechno možný. Do svých 15-ti jsem to dodržoval, jak jsem se odstěhoval do Prahy, přestal jsem slavit Vánoce částečně i narozeniny. Žádný stromeček, já rodičům dárky dávám, ale nechcem to moc slavit, jsme spolu doma, ne že by byla nějaká vánoční atmosféra.

Slavíme třeba narození dítěte, když je mu měsíc, at' se mu daří, dávaj se peněžní příspěvky.

Jakého jsi náboženského vyznání?

Nejsem moc věřící, že by mi něco říkal Buddha nebo Ježíš, to ne. Nemá to pro mě hodnotu. Ani mi to rodiče nijak nevnucovali, že by mě učili nějaký tradice. Naši mě nechali žít tak, abych si zvykl.

Cítil ses někdy diskriminován?

Měl jsem třeba kámoše, který byl šikanovanej na základní škole, ale u mě se to nikdy nestalo. Nějak jsem si sám rozdělil s kým se budu bavit a s kým ne. Na základce jsme byli mladý, jednou se s někým bavíš, jednou ho pomlouváš, byl jsem tam, kde to zrovna bylo fajn.

A když jsi byl starší? Máš třeba zkušenost s pravicovým extrémismem?

Potkal jsem nácky, ale nikdy proti mně nic neměli, asi poznali, že jsem něco jako Čech. Třeba Vietnamci mají problém, že se tvářej jako hrozný frajeři, někteří v mym věku, se tváří že jsou za vodou, že maj prachy, přitom to tak není, prachy maj maximálně jejich rodiče. To mně třeba taky vadí, já jsem zvyklej se chovat tak, aby to vyhovovalo všem.

Myslím, že v naší generaci se to už lepší, ale pořád se najdou tací, kteří maj potřebu se ti posmívat, nadávat ti. Jsi žlutej kvůli tomu, že čůráš proti větru. Jíš jen rejži. Ale časem se to omrzí a je to trapný. Ten člověk pak už nemá, jak by se nad tebe povýšil, takže se mu vysměješ nebo ho pošleš do prdele.

Cizinec musí prostě zapadnout, nesmí moc říkat do slova svůj názor. Byl jsem vlastně i ten co nadává jiným. Ale pak vyjdeš základku a začneš to vnímat jinak. Každýj někoho dřív za něco odsuzoval, a pak to

vlastně začne dělat sám.

Co děláš?

Dostudoval jsem ekonomické lyceum a teď pracuju v restauraci.

Jak jsi na to se vzděláním?

Žádná sláva. Chytli jsme zrovna státní maturity, takže jsme vlastně ani nevěděli, z čeho budem maturovat. Tak to bylo hrozně zamotaný. Na vejšku bych nešel, jsem rád, že jsem dodělal střední. Už bych to nezládl. Po škole jsem vůbec nevěděl, co chci dělat. Po maturitě jsem si dal chvíli oddech, ale pak jsem hledal práci rok a půl. Byl jsem rád, když jsem ji našel. Práci kterou dělám, jsem sehnal přes kamaráda. Pracuju normálně na smlouvu.

Žiješ sám?

Rodiče jsou tady, zbytek rodiny ve Vietnamu, takže zatím žiju s nimi. Ale asi to se to změní, snad v létě, chci zkusit bydlet sám. Pořád mi říkaj, že nevím jaký je to žít sám, šetřit prachy a něco vybudovat. - Já jdu v létě jestli chcete!!-

Moje rodiče pracujou oba dva, to co se vydělá, to se dá dohromady, co zbyde to zbyde. Teď už tam přispívám i já. Ale u těch bohatších rodin to tak je, že manželka nemusí pracovat. Ale není to tak, že ženská u plotny a chlap u televize. Starají se všichni i děti vaří.

Máš sourozence?

Mám mladšího bráchu, je mu 20.

Co vztahy s opačným pohlavím?

Táta mi do toho nezasahuje, máma jo, ta chce, abych měl Vietnamku. Asi skončím s Vietnamkou, vypadá to tak, ale nejsem ještě stoprocentně rozhodnutý. Ale asi tuším, že brzo skončím s Vietnamkou.

Chodil jsi někdy s Češkou?

Na základce jo. To byla síla □ bavili jsme se jenom spolu, chodili ven do Mekáče, KFC, bagety z automatu ve škole, měl jsem dohromady asi tři v osmý třídě, to jsem byl, dá se říct hajzl... *Ve vztazích vůči holcám?* Ani ne, svým chováním, změnil jsem ho. Do 7. třídy jsem nechodil za školu, nekouřil jsem. Pak jsem začal, a zůstalo mi to do teď.

Po základce jsem měl jenom Vietnamky, přestal jsem se bavit s Čechama a začal se bavit víc s Vietnamcema, takže ono to tak nějak vplynulo. Ale v podstatě kdybych teď začal chodit s Češkou, tak je mi to jedno. Když jí nebudu vadit, proč ne?

A jaké jsou vietnamské dívky?

Vietnamky jsou vesměs na peníze, musíš mít něco v kapse, jinak Tě pomluvěj. Ale i když pozvu na oběd kámošku, tak chci být gentleman a chci zaplatit. U kluků je to zase jiný, to se třeba podělíme.

Holky se spíš nechávají balit, nechávají se dobývat. Ale jsou holky který se nechaj balit, penězma, co jim zaplatíš, jestli je svezeš v autě. Očekávají něco, co teď nemám, ale můžu mít třeba až za deset let. Hrajou, že jsou v pohodě, ale vůbec to tak není.

Vietnamky to je hrůza. Některý jsou strašně stydlivý a jiný zas jdou s každým. Některý slečny na sebe pomalu nenechaj šáhnout ani po půl roce vztahu. Často se vymlouvaj, že je to bolí, a že to nechtěj uspěchat.

Je málo holek, který by si řekly něco negativního do očí. Navzájem se pomlouvaj.

Us.fm je taková stránka, kde se tě někdo anonymně na něco ptá. Z nudy jsem se tam přihlásil, přes facebook a pak to začalo. Někdo mě tam napadl, že podvádím svojí holku, což vůbec nebyla pravda. S minulou slečnou jsem byl rok půl a byli jsme spolu každý den. Ale nevím, kdo to byl. Takže jsem tam přesal chodit a už to aspoň nemusím řešit. Ale ovlivnilo to vztah s tou mojí slečnou, věděla, že se mi třeba nějaký slečny líbily, že jsem s nima chodil, ale já byl jen s ní. No a pak teda odjela do USA. Ale já tam za ní můžu jet jen na chvíli, nevím, co bych tam dělal. Asi bych tam nejel žít, to bych musel mít v kapse milióny.

Jak se staví mladí Vietnamci k nevěře?

Silná strana kluků i holek. Klidně je podvádí 10x za sebou, pokud se to ta druhá strana nedozví. Ale jakmile se to provalí, je automaticky rozchod, hádka, většinou se všude možně pomlouvají.

A jak se staviš k nevěře ty?

Volný vztah já nezvládám, je mi trapný potkat holku, se kterou jsem spal, dívat se na ní. Ale měl jsem kamarádku jen na sex.

Ale byl jsem dost přelétavej, to je fakt. Nemyslím si o sobě, že jsem pohlednej, já mám pořád v hlavě, že teď pro ně ještě nejsem dost dobrej. Ale dřív mi to bylo jedno, bral jsem si holky, jak se mi chtělo. Ale teď pro ně chci bejt atraktivní, mít jim co nabídnout, komunikovat.

Vodíš domů ukazovat partnerky rodičům?

Rodiče neviděli Češky, ale viděli už mojí bývalou, ta je teďka v Americe. Ta se jim líbila, vysoká, uměla dobře anglicky. Když odjížděla, tak jsem s ní rozešel, protože ona tam asi bude skoro napořád. A já nevím, co bude za 5 za 10 let. Jsme si říkali, že já tam za ní třeba o prázdninách pojedu, ale radši jsme se rozešli, uvidíme.

Jak by reagovali Tvoje rodiče, kdybys jim oznámil, že jsi gay?

Kdybych řekl své mámě, že jsem gay. Tak se rozbrečí, to by nedala, ani táta. Gayové jsou, když to řeknu hnušně, pro Vietnamce odpad. Zním dva teplý a jsou v pohodě, dělají svatební šaty a líčí, moc nechodí pařit.

Naši jsou v pohodě, oproti jiným rodičům jsou v pohodě. Nic mi nezakazují, teda snažili se, ale vědí, že to nejde. Třeba kamarád dostane zaracha a je fakt doma, jeho rodiče jsou celý den pryč a on zůstane doopravdy doma (údiv).

Cestuješ rád?

Mám v plánu vycestovat, ale chci nejdřív něco dokázat tady. Je to sice těžký, ale chci. Potřebuju mít místo, kam se vrátit a do Vietnamu já se určitě nevrátím, nejsem na to zvyklej.

Tvý rodiče odjezd do Vietnamu plánují?

Plánujou, až se stane, tak mi po nich maximálně tak zbyde byt, no. Auto asi prodám.

Jsi prvorozený, máš tedy vůči svým rodičům vyživovací povinnost, až se nebudou schopni uživit sami?

No, tu mám, tu jsem chytnul, teď když jsem začal pracovat. Takže já jsem si to rozdělil. Jeden měsíc, co vydělám, to je moje. Druhej měsíc dám půlku platu rodičům. Dělám to tak proto, abych si sám něco našetřil, kdybych jim dával něco každý měsíc, tak mi nezbyde nic.

Není to nefér mít takovou povinnost, nevede to třeba k bratrským rozepřím?

Až brácha začne makat, tak vim, že taky pomůže. Není tam žádný problém, to je automaticky. V dětství jsem to tak nevnímal, ale teď vim, že se musím občas rozdělit. Navíc ekonomika tady nevypadá moc slibně.

Vnímáš ČR jako svůj domov?

Je to můj domov. Ve Vietnamu mám sice různý příbuzný, ale nemám tam žádný kamarády. Byl jsem tam. Když jsem tam jel menší, tak to bylo v klidu, mohl jsem se bez problému bavit s kým jsem chtěl. Ale teď je to složitější, jsem ve věku, kdy už mám vybudovanej nějaký vztah se svými kamarády, to se nezmění. Tam by to bylo složitější. A hlavně tam se nijak zvlášť nevydělává. Co se tam vydělá za měsíc, by ti tady nestačilo ani na nájem. HRŮZA. Ale je fakt, že tam jde ekonomika nahoru, ale není to žádná sláva. Takže radši zůstanu tady a budu tady mít třeba byt. Nepotřebuju nic extra, stačí, když budu mít něco vlastního. Kam se můžu vrátit, kdybych chtěl někam odcestovat. A že by se mi tady o to třeba staral brácha, protože ten se taky nevrátí do Vietnamu, to vim stoprocentně, je jako já, taky se bavil ze začátku s Čechama, ale na rozdíl ode mě neumí skoro vietnamsky, pomalu nesloží větu.

A jak ses dostal do kontaktu s dalšími vietnamskými vrstevníky?

Když jsem začal komunikovat s Vietnamci, začínal jsem na stránkách lidé.cz. Tam jsem si našel i první holku, s tou jsem byl asi rok a půl. Založil jsem si profil a byla tam místnost Vietnam. Tam se psalo česky i vietnamsky, a já jsem to nějak okoukal a začal jsem taky psát vietnamsky. Máma se s námi bavila jenom vietnamsky, ale táta i česky. Studoval tady totiž školu. Snažil se udržet češtinu mezi námi. Vietnamštinu jsem si tedy znovu oprášil až díky novým známostem. S mámou jsem se bavil vietnamsky, šlo to, rozuměla mi, ale aktivně jsem jí začal používat až po tom patnáctém roce, do té doby jsem byl fakt „tatar“, spíš jsem byl Čech. Až pak jsem začal vnímat, že jsem opravdu Vietnavec. Věděl jsem, že jsem jinej, ale vietnamština mi v tu chvíli nic neříkala.

Co máš rád na Vietnamcích?

Je to fajn, komunita. Když si najdeš dobrý přátele, jsou s tebou pořád. Hned s první holkou, co jsem se seznámil, se bavim až do teď. Chodíme na večere, do klubů, na Matějskou, do kina, ale jednou za čas, ne každéj tejdén. Já si myslim, že nejlepší kamarádi se nevidají každý den, ale jen občas.

Je pravda, že Vietnamci mají mezi sebou daleko pevnější vazby?

Je to pravda, ne u každého, ale vesměs je to tak. Bavim se s více lidma, ale vlastně mám jen jednoho nejlepšího kamaráda a jednu nejlepší kamarádku, s těma si mám nejvíc, co říct.

Snadněji navazuju vztahy s holkama než s klukama. Kluci jsou pro mě občas trapný (Vietnamci). Dělej se, jak choděj na party. Ale já prostě makám, no. Takže se radši bavim s holkama, ty za mnou přijedou do práce, pokecáme. Kdyžto kluci mi jen napíšu, nejdeš pařit? Ani pro mě nepřijedou. Takže si říkám: „Kašlu na vás“.

Střední jsem úplně vymazal. Ze začátku jsem dělal hotelnictví, někde v Malešicích, tam jsem se hrozně zkazil, to bylo samý brko, brko, brko a záškoláctví, vydržel jsem tam dva roky a pak jsem musel odejít na to ekonomický lyceum. A tam to bylo úplně v pohodě, tam si sice kouřilo, byli tam flákači, ale že by to bylo brko, brko, bong to vůbec ne. Takže jsem byl rád, že jsem přestoupil, tam jsem se trochu zklidnil.

Kdyby ses měl přiřadit k nějaké subkultuře, jaká by to byla?

Já jsem do svých třinácti nevěděl, co je to muzika. Když jsem byl malej, tak táta občas strčil do přehrávače kazetu Kelly family. Ale neměl jsem vybranýho žádnýho zpěváka nebo zpěvačku. Až tady v Praze jsem začal poslouchat třeba Indyyho a Witche, trochu RAP, ale do té doby to byl pop (Britney Spears, Shakira). Na základce se mě děcka ptala, co to jako poslouchám (opovržení). Ale stejně jsem spíš popovej, ne jakože bych miloval Justina Biebera, ale ani ho nehejtuju. On má docela dobrý písničky, ale jsou spíš pro 15-ti letý holky. Já to mám namixovaný, můžu poslouchat RAP, HIP HOP, RnB, rock, pop. Ale jakmile je to tvrdší než metal, tak už to nedávám. Už mi to vadí.

Ale co teď ty mladý nosej? Barevný vlasy, ofina přes půl obličeje. oblečený jako z anime. Pořád si fotěj selfies a říkaj si přezdívkama. To je hrůza, z těch si dělám srandu. Fakt zkažená doba. Dokonce mě jedna takováhle patnáctka vyfotila v baru a dala si to na facebook, to jsem byl fakt nasranaj.

Jaké jsou Tvoje koníčky?

Na základce to byl sport, to je pořád. I když kouřím, tak chodim hrát fotbal. Běhat mi nedělá problém, uvolnim se u toho. Jinak od osmičky jsem zatahoval školu, místo toho jsem chodil ven. Doučování jsem nikdy nepotřeboval, vždycky když jsem potřeboval, tak jsem to naučil, ale někteří Vietnamci to hrotí a učí se pořád. Já si myslim, že život není jenom o učení, je to o tom i něco poznat. Takže mně v tomhle rodiče nechávali volnost, říkali mi sice, ať se učim, ale mohl jsem si zajít ven, vypustit, občas něco vynechat, nechat si dát kouli. Ale ten můj kamarád je zahrabanej doma, zakomplexnovanej. Můžeš mít vysokou, můžeš mít cokoliv, ale život se musí žít. A on tím ztratil to nejlepší, ty nejlepší roky, základku, střední. Ale já jsem se na základce moc neučil, jen čeština a matika mi dali zabrat, přitom všichni říkaj, že Vietnamci jsou chytrý na matiku, ale já jsem opak, na střední jsem byl čtyřkař.

Nesedim u počítače a nehraju LOLko, WOWko...to neumim hrát, jsem na to levej. Nemám v PC žádný hry, jsem jen na massengru, používám facebook, nechodim tam nekoukám na příspěvky, spíš to používám jako chat.

Jinak když mám volno, tak jdu ven. Ale koníčky extra nemám. Asi se dá brát jako koníček, že si občas něco koupim. Jsem ulítěj na oblečení, chci vypadat dobře, ale to asi každěj. *Co třeba filmy, nebo seriály?* Tak třeba Ulice, Ordinace v růžový zahradě. A americký seriály - dva a půl chlapa, kriminálky.

Jednal s Tebou někdy někdo na základě předsudku?

Učitelé mi říkali, že bych měl bejt šikovnej na matiku, že bych to měl mít v genech. Ale táta mi říkal, že byl taky levej na matiku. Ukazoval mi vysvědčení, ten byl snad ještě horší než já.

Čím jsou Tvoje rodiče?

Máma s tátou dělaj v jednom s.r.o.-čku, dovážej věci z Polska. Máma dělá na tržnici, tam to prodává, a táta pracuje v kanceláři a kontroluje věci, který převážej do velkoskladu tý firmy, dělá faktury, něco na počítači. Ale já se o to moc nezajímám. Jednou se jim do skladu „nějak“ dostalo ferrari a táta to musel jet řešit o půlnoci, protože kvůli tomu dorazili i policajti. Takže já tomu moc nerozumim, co tam přesně dělá. Vůbec cokoliv nelegálního ve vietnamský komunitě jde mimo mě. Nějaká mafie a tak...Když o tom moc víš, můžeš mít problémy. Takže já jsem spíš na půl Čech a na půl Vietnamec. Čechovi to může být jedno. Ale Vietnamec se s tím sžívá, chce o tom vědět všechno. A já někdy něco chci vědět, ale někdy radši ne.

Táta mě občas vzal do práce, zkusel jsem tam zvedat palety, ale nejde mi to, nejsem moc zručnej.

Co je typické pro Čecha a co pro Vietnamec?

Čech = pivo a dobrý žrádlo, Vietnamec = musíš mít někde zázemí, rodiče, který Tě chvíli živí, pak je zas zabezpečíš nazpět. Můžou se odstěhovat zpátky do Vietnamu a ty jim budeš něco měsíčně posílat. Hlavně je typický mít rodinu, ta je základ, rodina a dítě. Ale je mi 22 ještě se není, kam hnát. Já bych to viděl, že tak do 30-ti budu svobodnej.

Máme něco společného? - Komunismus.

Žádnou národnostní skupinu tedy neupřednostňuješ?

Nikdy jsem neměl s nikým žádný konflikty. Dokážu pokecat s Čechem, ale není to takový, že bych s nim chodil ob den ven. S Čechama se potkám spíš jen v práci, takže jsou to takový kámoši přes chlast, pořád jen Fernet a Becherovka.

Jediný co mi tady hrozně vadí je Romská komunita, podle mě v ní není ani jedno procento lidí, který by

byli fakt dobrý, kdo by chodil normálně makat. Nad restaurací nám bydlí jedna cikánka se třema dětma, nechodí do práce jen pro dávky. No a ty děti už v tom věku byly vlastně zkažený. A jak to tam vevnitř vypadalo?

Vadí mi Vietnamci, kteří sem čerstvě přijedou a myslí si, že všechno bude v pohodě. Neuměj říct česky ani dobrý den. Lidi, který se tady narodili, nebo ti co tu žijou dlouho, se časem začnou přizpůsobovat a nějak se chovat. Třeba můj táta taky je takovej počestělej, pamatuju si, že chodil dřív s Čechama na pivo. Ale ty nový co sem přijedou, svým chováním ničí, to co tady budujeme, česko-vietnamský vztahy. Pašujou věci, pěstujou trávu a Češi se pak koukaj podobně na celou komunitu a mě to uráží.

Když sem přijedeš a máš tady nějakýho příbuznýho, tak ten se o tebe musí postarat. Já jsem třeba pomáhal tetě, aby sem dostala synovce. Musela vyplňovat papíry o tom, jestli má příjem a ten příjem doložit. Chodil jsem s 300 000,- Kč po městě, aby na úřadě viděli, že teta má peníze.

Jaký je podle Tebe vztah Vietnamců a Čechů na pracovním trhu?

Vietnamci podle mě neberou místa Čechům. Většinu co znám, tak má něco vlastního - stánek, potraviny, obchod s chlastem. Občas se to nevyplácí, ne všechny potraviny vynáší. Ale tady v centru, můžou vydělávat měsíčně sta tisíce, ale z toho velkou část vrazej do nájmu, do nákupu zásob a do zaměstnanců. Někdo má čistě rodinnou firmu, ale v centru by to nezvládli. Teď je trochu vytlačuje Žabka.

Kdysi to bylo super, textil se prodával hodně. Táta nejdřív makal ve fabrice, pak začal s mámou prodávat oblečení, to šlapalo. Ale nějak v tu dobu jsme se odstěhovali do Prahy. To jsem rád, kdybych zůstal na vesnici, to fakt nevím, co bych dělal. To bych možná ani neměl práci.

Co by se dělo kdyby Vietnamec šel žádat o práci do větší firmy?

To by musela být nadnárodní společnost, protože ne každej Vietnamec umí tak dobře česky. Já jsem jednou zkoušel makat v nadnárodní společnosti na Pankráci. Šlo o to tahat z lidí investice a pak jsem z toho dostal podíl, ale ta odměna byla tak mizivá, že jsem to vzdal. Chvíli jsem taky dělal v MM realitách, ale to jsem vydržel asi měsíc, za něj jsem si vydělal asi 5 000 a ještě jsem si zaplatil 2500 za školení, který trvalo asi 2 hodiny. Klientům jsem volal za svoje peníze, takže jsem byl vlastně spíš v mínusu. I ta komunikace s lidma, byla příšerná, to jsem fakt nedával, z 20-ti telefonátů kolikrát nevyšel ani jeden.

Pak jsem začal dělat známejm nějaký papírování a zařizování. A teď makám v restauraci, napůl číšník,

napůl provozní. Dýška dostávám, ale vzhledem k tomu, že je dostávám denně, tak je hned utratím. Je pak vlastně k ničemu, když ti ho nedaj celý na konci měsíce. Dělán tam rád. Jediná práce, ve který jsem už rok. Jinak jsem všechny práce skončil po tejdnu, po měsíci, nikdy jsem to nevydržel víc jak měsíc. Ty podmínky a příjem mi nevyhovovali. Teď třeba taky dělám 12 hodin, jednou týdně mám volno, ale můžu přijít pozdě i dřív. Jsem spokojenej, ale nemůžu si dovolit moc dovolený. Musim za sebe sehnat lidi. Na dovolenou bych jel kamkoli, hlavně když to bude mimo Prahu a okolí. Chodí k nám většinou lidi z okolí, s některejma si i tykám.

Kdybys byl holka, bylo by to jiné?

Rodiče chtějí hned svatbu, jakmile je na cestě dítě. Zvlášt' když jsi holka, maj pocit, že si tak toho kluka připoutaj a nebude se moct zdejchnout. Kdyby k tomu došlo, že by utekl a nebyli svoji, tak se o ní rodiče samozřejmě postaraj, ale bude to mít těžký, zažije s nima nehorázný peklo. Budou na ní přísný a budou jí pořád poučovat, ale ona s tím nebude moct nic udělat, protože rodiče jí budou živit, ale je její, to dítě.....Jakmile chceš založit rodinu, bejt spolu, musí se to pojistit (svatbou), pak už od sebe manželé nemůžou utéct. Je málo Vietnamců, co se rozvedou. Já znám jen 2 - 3 případy.

Kdybych byl holka a rodiče by mi něco zakázali, tak bych byl striktně proti tomu. Třeba kámoška má kluka Čecha, co vystudoval SOU a protože to pro její rodiče, není nic extra, tak jí to zakazujou. Musí to bejt někdo na úrovni právník, někdo s doktorátem, někdo kdo jí zajistí.

Život je teď jenom o penězích, já to chápu, že nejsou pro někoho důležitý, ale přednost má rodina, to je automatický, nad tím ani nemusíš přemýšlet. A třeba zdraví vnímám stejně důležitý jako peníze. Já to tak mám, že chci peníze, ale starám se i o svý zdraví. Hlavně my to nemáme moc levný, občas zaplatíme fakt ranec za ošetření. Hlavně když tady nemáš trvalý pobyt, ten dostaneš nejdřív po 5-ti letech, a musíš složit zkoušky z češtiny, dítě automaticky pak dostane taky trvalý pobyt. *A ty máš české občanství?* Nemám český občanství, mám vietnamský.

Jaký máš vztah k Vietnamu?

Vietnam je pro mě džungle, vůbec tam nevim, tam nejsou banky ani pošty. Tedy pokud nejsi ve městě, v centru dění. Komunismus tam sice je, ale je tam trochu větší svoboda. Když si tam založíš firmu, začneš v něčem podnikat, je to pohoda, nějak se tam vypracuješ, ale být tam zaměstnanej, je fakt hodně těžký.

Stát cpe peníze do něčeho jinýho, než do kultivace prostředí, takže když tam jdeš po ulici, je úplně jedno jestli něco zahodíš na ulici. Světla na křižovatkách nefungují. Vietnamci ignorují dopravní předpisy. Když to do někoho nabouráš, tak co. Ale občas se stává, že když někoho nabouráš a on to přežije, tak mu doživotně platíš tu jeho újmu. Slyšel jsem od kámoše, že existují i případy, že ten co způsobil nehodu, tak radši toho druhýho ještě dorovná, aby nemusel nic platit.

Policie je tam zkorumpovaná. Můžeš tam jezdit na motorce bez papírů. Všichni tam jezděj na motorce i děti. Máš tam jen bohatý a chudý, není nic mezi tím. A všechno se dělá jen pro bohatý.

Autobusy kdysi prej nezastavovaly.

Na youtube jsou videa, jak skupina lidí mlátí člověka a nikdo mu nepomůže, nikdo nezasáhne. Děti tam normálně choděj s mačetama. A když jdeš do klubu a líbí se ti tam nějaká holka, která je tam s frajerem, má to právo tě zmlátit. To se radši poperu tady, tady z toho vyjdu s monoklem, tam bych mohl vyjít se srdcem v dlani. *Myslíš, že ta nátura se projevuje i tady? Jsou „vostrý“?* Když maj konflikty, tak si to jdou vyřídit ven, nadávaj si chvíli, a nanejvýš se zmlátí, zbraně na sebe nevytahují, tedy alespoň v tom mym věku.

Takže život v Praze se Ti líbí?

Kdybych jel teď do Brna, tak je to pro mě vesnice, když se vracím na Moravu, navštívit Českou tetu, je to pro mě už cizí, ale ve směr je to fajn. Je to úplně něco jinýho, tady vydělává student víc, než když normálně tam makáš. Mám strejdu, kterej v Brně zůstal, našel si českou manželku, maj děti, baráček, ale její rodiče se s ní nebaví, nepřijeli jí ani na svatbu. Vydělili jí, ale ona se má celkem fajn, maj barák, zázemí, peníze, auto.

Máš nějaké závislosti?

Rodiče neví, že kouřím, měli by hrozný kecý a mně by to vadilo. Chápu, že jim to vadí, ale mě se to prostě drží do teď.

Rád jim, ať už český nebo vietnamský jídlo, je mi jedno, jestli budu tlustej. Z českých jídel mi nejvíc chutnaj buchtičky se šodó.

Měl jsi nějakou nelegální drogu?

Trávu, měl jsem i LSD

Ve Vietnamu se chlastá, ale jenom domácí (víno s hadem). A znám jednoho Vietnamce, kterej si píchá. On je v pohodě dá se s nim bavit, ale do takovýho extrému bych s nim rozhodně nešel, chvíli jsem se mu i vyhejbal.

Známý choděj rádi pařit, pijou, kouří trávu, jako Češi. Ale pivo Vietnamci moc nepijou. Já mám problém vypít jedno.

Třeba já jsem nebyl pařit asi rok. To si spíš koupim flašku domu.

Máš nějaký vzor, nebo životní cíl?

Cíl je zabezpečit sebe a rodinu, ale vzor nemám. Chtěl bych si vytvořit nějakej podnik. Vypracovat se, ale to chce kontakty.

NADIA (27)

Jak se sem dostali Tvoji rodiče?

Přijeli jsme sem, když mi bylo 9, přijela jsem s mamkou a bráchou a přijeli jsme vlastně za strejdou, který tady žil už od osmdesátých let, dostal tady stipendium, tady v Čechách a už tady zůstal. Potom sem pozval babičku, dědečka a tetu a strýce, takže jsme tady celá rodina, kromě jedné tety, která je teď ve Vietnamu. Teta se za námi nechystá, protože má rodinu, ale ráda by.

Takže když jsi přijela, nastoupila jsi rovnou na základní školu?

Když jsem přijela, nastoupila jsem do 3. třídy.

Jaké to bylo nastoupit do české školy?

Žila jsem v Havířově, takže malé město a byla jsem jediná Vietnamka, nebo jediná cizinka, ve škole. Od začátku se o mě všichni hrozně moc dobře starali. Pomáhali mi s češtinou a s úkoly a se vším. První dva roky jak jsem neuměla česky, tak paní učitelka mi taky pomáhala s češtinou, takže všechny předměty, které souviseli s češtinou, tak ty jsem neměla známkované. Měla jsem známkovanou matematiku a ty další předměty, tam jsem dostala jedničky jen tak. Až v páté třídě jsem začala docela dobře mluvit.

Jak vypadal Tvůj všední den na základní škole?

Na základce jsem šla do školy. Po škole jsem zůstala někde si hrát s kamarády venku, anebo jsem jela domů. Ale jak jsem byla malá, tak babička a maminka mě neustále hlídaly. Třeba vždycky když jsem chtěla ven, tak jsem se musela ptát. A někdy mě třeba vůbec nepustili ven a neměli ani důvod proč. Takže jsem byla taková plachá a ani potom se mi už nechtělo tolik chodit ven. Ale měla jsem kamarády. Můj život byl chodit do školy, domů a do kroužků. Chodila jsem do tanečních a do výtvarky a potom jsem doma byla hodná holka.

Takže jsi celou základku dělala v Havířově?

Do páté třídy. Potom jsem šla na gymnázium, na osmileté, takže jsem tam zůstala až do maturity.

Jezdila jsi na tábory? - Měla jsem hrozně ráda tábory, jezdila jsem tam hodně let. Taky jsem tam byla jediná Vietnamka. Až tady v Praze jsem se přestala cítit výjimečná.

Změnilo se chování dětí v třídním kolektivu s nástupem na gymnázium?

Ne. Tam jsem taky byla, myslím, že první cizinka, takže mě od prvního dne všichni znali a měli jsme dobrý kolektiv. Jenom protože to bylo malé město, tak lidé kteří třeba chodili po ulici, tak byli nepříjemní. *Vůči Tobě?* - Ano, to bylo docela hrozné období, protože jsem byla malá a vůbec jsem nevěděla, proč na mě byli taky zlí. Ti, kteří mě znali, tak byli v pohodě, ale ti kteří se nikdy nesetkali s cizincem, byli nepříjemní. A s tím sem se setkávala až do maturity a když jsem nastoupila na školu, tady v Praze, tak to bylo všechno v pohodě.

A přímo tvoji vrstevníci? Od těch si nikdy šikanu nepociťovala?

Když jsem byla malá, tak to byly děti, takže ty šikanovali nejvíc. Ale myslím, že nejvíc mě mrzelo, když něco řekl nějaký dospělý člověk, ale to se stalo jen kvůli tomu, že se nesetkali s cizincem.

Náročené to bylo v devadesátých letech a pak na začátku tohoto století. Teď už je těch cizinců tolik, že si myslím, že už se to nestává. Ani mému bratrovi, který taky studuje na stejné škole a žije ve stejném městě jako já, tak už se s tím nesetkává. To byla ta moje generace, která přišla.

Mohla si jít na střední s kamarády do hospody?

Já jsem nikdy nechodila do hospody. Vždycky když jsem byla venku, tak jsem se musela ptát a oni se zeptali, do kolika chci být venku a když přijdu o trochu později tak se naštvají. Ale oni jsou takový pořád, třeba teďka když jedu domu a jsem venku déle, tak se ptají kde, jsem byla a neuvědomují si, že když jsem v Praze, tak můžu dělat cokoliv. ☺ A když jsem ve Vietnamu, tak je to stejné. Podle táty bych měla být doma už v 11 hodin.

Takže ses necítila nijak omezována vůči svým českým kamarádům

Ne, ani moc ne, omezovaná jsem nebyla, mohla jsem dělat, co jsem chtěla. A moje rodina to vždycky nechala na mě, jako všechna rozhodnutí, co se týče školy anebo výběru čehokoliv. Takže v tomhle mám větší štěstí než někteří Vietnamci.

Vyhledávala jsi vietnamské kamarády?

Na střední a na základce jsem měla vietnamské kamarády, kteří žili v Ostravě. Takže jsem cestovala za nimi a tady v Praze jsem měla hodně kamarádů, takže jsem za nimi taky občas cestovala, ale vyloženě jsem vietnamské kamarády nehledala. Anebo třeba když cestuju do zahraničí, tak jsem hrozně moc ráda, když můžu mluvit vietnamsky...nebo česky, to se mi líbí.

Máš vystudovanou nějakou vysokou školu?

Byla jsem na vysoké škole, na VŠE obor Mezinárodní obchod. Tam jsem ukončila bakalářské studium a pak jsem odjela do Kanady na stáž. Byla jsem v British Columbiu, ve Vancouveru.. - *Taky tam chci jet...* - Tak to se tam neztratíš, tam je hrozně moc Čechů, to je takový cíl pro Čechy, protože v Torontu a takhle je hrozná zima. A ve Vancouveru je lepší počasí a příroda je nádherná.

Tlačí vietnamští rodiče, aby šly jejich děti na vysoké školy?

Určitě, víc než Češi, protože si myslí, že bez studia by nemohli mít lepší život, než jaký mají. V tomhle tom jsou vietnamské děti nesvobodné. Kdyby chtěli být třeba automechanikem, nebo něčím jiným, tak by byli jejich rodiče hrozně nespokojení, protože si myslí, že by nevydělalí hodně. *Neuznávají řemeslo?* - Manuální práce anebo práce bez studia vysoké školy. Takže tlačí na děti, aby šly na VŠ s ekonomickým zaměřením nebo studovat na doktora, právníka, takovéhle prestižní obory. A pak jsou hrozně nešťastní, když nedostudují, protože ten obor je nebaví, neměli totiž svobodnou volbu.

Kdy je Vietnamec dospělý, aby se mohl svobodně rozhodnout?

Když rodiče vidí, že to opravdu nezvládá, tak si uvědomí konečně, že udělali chybu. A možná to pak nechaj na něm. A možná mu vyberou něco jiného. To záleží no. Ale myslím, že pro vietnamské rodiče, ty děti nikdy nejsou dost vyspělé na to, aby samy rozhodovaly.

Jsem hrozně šťastná za rodiče, teď si žiju svůj vlastní život a můžu si dělat, co chci.

Pracovala jsi při škole?

Moc ne jen jsem doučovala, protože vietnamští rodiče dotují své děti ve vzdělání až do konce

studia, takže jsem se nemusela starat o finance.

Na VŠE je hodně Vietnamců?

Myslím, že nejvíc ze všech škol. - *A jak to na VŠE funguje? (počet studentů, rozdělení do kruhů?)*

- Nás bylo jenom v našem oboru 700 - 800. Každý z nás si mohl vybrat rozvrh, podle sebe, takže záleží na tom, u koho jsi, pokaždé s jiným třídním kolektivem.

Cítila jsi, že se to na VŠE rozděluje do skupinek, dle národnosti?

No myslím, že ano. U mě ne, ale spíš třeba u těch mých vrstevníků, víc se baví mezi sebou, než s Čechy.

A jak ty to máš? Bavíš se víc s Čechy nebo Vietnamci?

Měla jsem takový mix. Měla jsem hodně kamarádů Čechů, Vietnamců a cizinců taky, takže se to střídalo. Ale viděla jsem tam (na VŠE) Vietnamce, kteří se vůbec nebavili s Vietnamci. Vietnamce, kteří se vůbec nebavili s Čechy a pak takový mix. ☺

Jaké se cítíš být národnosti?

Vždycky jsem se cítila jako vietnamsko-česká holka. Nikdy jsem necítila úplně jako Češka/Vietnamka. Mám třeba kamaráda, kterej je typickej Čech, ale za ženu chce Vietnamku, že u Češky mu něco chybí. Asi že se neuměj tak dobře starat o rodinu.

Nejvíc jsem Argentinka, Latino-Američanka. Já jsem se našla, když jsem byla v Argentině na výměnném pobytu. Protože já nevím, já jsem se nikdy necítila ani jako Vietnamka, ani jako Češka, já jsem byla takový mix. Tam jsem se cítila hrozně v pohodě, jakože lidé byli hodně milí, přátelští, otevření a do teďka mám ráda latinskou kuchyni. Ale záleží, v těch pracovních zvycích jsem víc Češka a když něco dělám, tak to dělám víc po česku než po vietnamsku. A v rodinných záležitostech jsem víc Vietnamka než Češka.

Pracuju jako Evropanka. Latino-Američané nebo Asiaté pracují hrozně nesystematicky a třeba vůbec by nešlo, aby měli třeba práci při studiu. Oni se vždycky soustředí jen na jednu věc. Nezvládají multi-tasking. A taky moc neuměj plánovat budoucnout. *Pocit'uješ někdy, že se to v Tobě „pere“?* - Pocit'uju, například při jednání a při komunikaci. Někdy jsem víc Vietnamka než Češka, třeba v tom že nechávám lidi mluvit. A pak lidé si myslí, že nemám svůj názor. A v tomhle

se Češi a Vietnamci liší, protože Češi třeba skákají do řeči a Vietnamci nechávají, aby všichni už domluvili, a potom půjdu na řadu, někdy se třeba vůbec nedostanou na řadu. A pak si Češi myslí, že Vietnamci nemají svůj názor, ale to je o té kultuře. A třeba mám taky respekt vůči šéfům a starším lidem a v tomhle se taky liší.

Jak se stavíš k uznání moudrosti na základě věku.

Někdy je to dobré, někdy to není dobré, třeba když oni nemají pravdu, tak vždycky říkají: „Já jsem starší, takže mám pravdu“.

V současné době pracuješ?

Teď mám dvě a půl práce. Já jsem skončila se studiem minulý rok a chtěla bych pokračovat dál od září, na magistru. A chtěla bych do Francie, tam je takový supr program, že můžu zůstat půl roku v zahraničí a studovat on-line. A pak půl roku studovat přímo ve Francii. Takže ten jeden půl rok budu ve Vancouveru. Takže od léta.

A pracuju jako analista podvodů. Pracuju v online cestovní kanceláři a pracujeme s různými transakcemi a hledáme podvody a záleží na tom, odkud ty transakce jsou. V té firmě je víc než 90 % lidí z různých zemí.

Pocítilas někdy diskriminace v práci?

Já vůbec, ale slyšela jsem o tom. Můj kamarád pracuje v Siemensu a odmítli z něj udělat šéfa kvůli tomu, že je Vietnamec, dokonce mu to přímo řekli. Pak odešel z práce.

Záleží na oboru.

A pocítilas naopak někdy nějakou pozitivní výhodu plynoucí ze své národnosti?

Tím, že se liším, když se někam hlásí 10 Češek a já, tak jsem něčím jiná.

V poslední době jsou čeští kluci fascinovaní Asiátkama. Ale někdy je to hrozné, třeba ti píšou a vyznávají lásku jenom proto, že jsi Vietnamka. Je to srandovní, jsou Češi, kteří hledají třeba jenom Vietnamky nebo jenom Asiatky.

Zdá se mi, že cizinci, kteří sem přijedou, tak mají lepší pracovní podmínky než Češi, třeba teď jak pracuju v americké společnosti, tak tam se sejdou lidi z různých koutů světa a i když nemají takovou kvalifikaci jako Češi tak dostávají lépe placené práce. Myslím si, že je to kvůli tomu, že

Češi vydělávají v českých firmách méně a mezinárodní firmy určitě preferují rodilé mluvčí.

Čím se živí Tvoji rodiče?

Moje maminka má obchod s oblečením, vlastně pořád už od začátku. Když jsem byla malá, tak jsem mámě pomáhala občas, když bylo potřeba pomoci. *Ale nevyžadovala to po tobě?* - Ne, ale vím, že některý děti to mají tak, že musejí zůstat dlouho v práci s rodiči. Vždycky chodily ze školy, do práce a pak domů.

Máš sourozence?

Mám bráchu a sestřičku. Ona se tady narodila jako Češka. A jsem nejstarší.

Když jsi nejstarší, máš vůči rodičům vyživovací povinnost?

Je to takový zvyk, je to pěkné, že když jsi starý, tak máš s kým bydlet a někoho, kdo se o tebe dobře postará. Myslím, že je to dobré, je to dobrá věc na vietnamské kultuře.

Povinnost nejstaršího je jen takový zvyk z minulosti, myslím, že teďka třeba záleží na tom kdo má čas. Moje babička a dědeček bydlejí u mojí mamky. A moje mamka není nejstarší, strejda je nestarší, ale žije na Slovensku, takže žije docela daleko. Takže si myslím, že to záleží na rodině, nebo na tom kdo má čas. Ale skoro vždycky platí, že rodiče žijí u svých dětí.

Plánují se Tvoji rodiče vrátit do Vietnamu?

Moje maminka by si přála, babička a dědeček ne protože tu mají celou rodinu. Maminka by chtěla, ale myslím, že to bude dost těžké, protože sestře je teďka šest až vyrostete, no, to bude trvat dlouho, takže myslím, že už tady zůstane, má tady celou rodinu. Možná ani nemá smysl se vrátit.

Kdyby se rodiče do Vietnamu vrátili, jela bys za nimi, starat se o ně?

To určitě ne, já už mám své plány, že pojedu tam, kde je můj přítel. A můj přítel chce studovat v Americe, takže půjdu tam, kde bude on. A jestli by chtěli moji rodiče přijet za mnou, to záleží, myslím, že to bude těžké, protože oni by asi spíš chtěli zůstat tady. Jako mám polovinu rodiny tady a polovinu rodiny ve Vietnamu, protože táta je ve Vietnamu a má už tam svou rodinu. A ten by asi taky nechtěl v zahraničí žít. *Vaši jsou rozvedení?* - Jsou od sebe už hrozně dlouho. *Takže tvoje sestřička je..?* - Nevlastní.

Do Vietnamu tedy jezdíš často?

Jezdila jsem, do té doby než jsem začala jezdit do Kanady kvůli příteli, takže už 3 roky jsem tam nebyla.

Dokážeš si představit, že bys tam žila?

Bez přítele ano, ale s přítelem ne, protože myslím, že on by nezvládl život tam. Kvůli práci, myslím, že tam by asi nesehnal práci a životní styl je úplně jiný, životní standard taky. Ale protože je Mexičan, tak myslím, ten rodinný život se moc neliší.

Máš přítele Mexičana? A jste spolu na dálku? - No právě proto bych chtěla do Vancouveru, v létě. A nějak to spolu dopracovat do Californie.

S přítelem jsme spolu víc než rok a půl. Potkali jsme se ve Vancouveru, pak jsem se za ním vrátila, pak jsem jela do Mexika a pak on přijel sem za mou rodinou. A teď za dva měsíce se uvidíme, takže je to hodně náročné, ale je zajímavé, že on je z úplně jiného světa. Vyrůstal v Mexiku, studoval v Anglii a pak v Kanadě. A já jsem žila v úplně jiných zemích a přitom si rozumíme skoro na 100 %, ve všem v kultuře, rodině, rozhodnutích, takže myslím, že takového člověka bych nenašla ani tady ani ve Vietnamu.

Na americkém kontinentu je mix všeho, takže lidí, co ta zůstávají, jsou mix různých kultur. Kanada je nejmíň diskriminující země na světě, méně než v Austrálii nebo v Americe. Ale kdybych si měla vybrat, tak si vyberu Austrálii, kvůli počasí.

Máš nějaké preference, co se týče národnosti Tvého partnera?

No, ono fakt hodně záleží individuálně. Mně se líbí individuálně a ne nějaká národnost.

A měla jsi zkušenost s Čechem/Vietnamcem?

Jo, s Čechama i s Vietnamcema, jsou tam rozdíly. U těch Vietnamců nikdy nevíš, mají svou hlavu. A oni nemůžou všechno plánovat podle sebe a vždycky se musí držet rodiny. Takže to co řekne rodina, je důležitější než to co, myslí oni, takže jestli tě milují a rodina něco řekne, tak tě přestanou milovat. Je to hrozně složité u těch vietnamských kluků protože nerozhodují sami za sebe a mají za sebou i tu rodinu. Takže jestli se rodině nebudeš líbit, nebo jestli se něco

stane.....*Na mě to působí spíš tak, že víc nesvobodnější jsou ve vietnamské kultuře holky.* - Je to pravda, ale u kluků je hrozně důležité za koho se oženit, protože ta holka zůstane už v rodině. A proto je hrozně důležité se všemi dobře vycházet. A kvůli tomu mají vysoké nároky. A taky kvůli tomu nechtějí mít za holku cizinku, protože by se nedomluvili, ale už to taky záleží na rodině. Ale taky mám několik kamarádů kluků, kteří jsou hrozně nesvobodní, třeba až do konce výšky vůbec nemohli chodit s holkou a nemohli pracovat, nemohli vůbec do zahraničí. Protože rodina říká, že by měli studovat a jenom studovat a nedělat nic jiného. A potom jsou tihle lidé takoví závislí na rodině a neumějí se sami rozhodovat.

Tvoji rodiče mají představu o Tvém budoucím partnerovi?

Myslím, že asi ne, protože jsou spokojení. *Už ho poznali?* - Už přijel o Vánocích.

Zdá se mi, jakoby měli Vietnamci silnější rodinné vztahy, ale zároveň i víc inklinovali k materiálnímu způsobu života, co si o tom myslíš ty?

Já si myslím, že i lidé, kteří žijou ve Vietnamu, jsou materialističtí. Když jsem ve Vietnamu, tak upozoruju to, že lidé třeba soutěží v tom kdo má lepší motorku, nebo kdo má pěknější mobil. Že ta konkurence je tam hodně vidět a nelíbí se mi to tam takhle.

Skoro všichni respondenti mi zatím české Vietnamky vyličili jako zlatokopky.

A myslíš, že je to pravda?...Je to pravda. ☺ Protože vietnamské holky, které bydlí tady, tak mají za úkol dostudovat a potom zůstat v rodině, starat se o rodinu a brát peníze od chlapa, takže se vůbec nemusejí starat o živobytí a jenom používají peníze a nemusí se starat o práce doma. Znáám málo holek, které jsou soběstačné. *Ani nepracují?* - Třeba i pracují, ale chtějí mít pohodlný život bez stresu, takže lehká práce, aby se mohli starat o rodinu, jsou to takové domácí typy.

Myslíš, že Vietnamky se dřív vdávají? V porovnání s českýma holkama.

Tak určitě. Hned po vysoké škole. Když se vdáš po 27, tak už jsi vlastně stará.

Jak vidíš svou budoucnost za nějakých 10 let?

Nevím, já bych chtěla ještě zkusit žít v různých státech, před tím než se rozhodnu, kde budu bydlet. Ale zatím, uvidím, co můj přítel, jestli se bude stěhovat do Californie, tak se přestěhuju za

ním.

A za 10 let bych chtěla...tak určitě už budeme mít rodinu a nevim, kde budeme, ale myslim, že určitě budu daleko od obou rodičů, takže to bude dost složité je vídat. Takže uvidim. Určitě je chci vídat. Ale taky mě mrzí, že teď nejsem blízko ani jednoho z nich. Tady žiju sama. *Bydlíš sama?* - Bydlím s českou rodinou, mám pokoj pro sebe.

Jakou vlastnost máš na sobě nejradši a jakou nejméně?

Nejradši - flexibilita, jsem schopná se přizpůsobit všem prostředím a okolnostem. A co nemám ráda je nerozhodnost. Protože nikdy nevim, co je pro mě nejlepší, takže se rozhoduju pořád.

Pocítilas někdy na vlastní kůži předsudky Čechů vůči Vietnamcům?

Jo i teď, 16 let už tady žiju. A mě přijde hrozně srandovní, když třeba nějaký Čech mi řekne: „, Vy to máte takhle“, vždycky mě považuje za Vietnamku, ale myslí si, že já jsem úplně jiná, ale přitom myslim úplně stejně jako oni. V jídle mají předsudky, Češi podle mě neradi chodí do vietnamských restaurací, protože nevědí, co tam dávají za maso.

Pak že Vietnamci pěstují a prodávají trávu a že nedělají nic jiného než pracují a žijí ve své komunitě a vůbec se nechtějí dostat do české. *Myslíš si, že je to pravda?* - Záleží na generaci, ta starší jo, ale moje už ne.

A naopak mají Vietnamci předsudky vůči Čechům?

Pro Vietnamce jsou Češi hrozně líní. Nepracují až do večera. Když mají třeba nějakí Vietnamci potraviny, tak opravdu pracují těch 364 dní v roce. Já jsem třeba chodila doučovat do jiné rodiny a rodiče vlastně vídají děti jen při přestávkách a pak zas od 6 do 11 do večera pracují. Takže nemají vlastně vůbec žádný život. Ale jsou smíření s osudem, takže pro ně je důležitější, aby jejich děti dobře vyrůstaly, aby měly dobré zaměstnání a nemyslí na sebe. To na Vietnamcích taky obdivuju.

Co Vietnamci (i cizinci) cítí všeobecně vůči Čechům je, že Češi se nesmějí, že jsou hrozně pesimističtí a je tady hrozná služba v kavárnách a obchodech.

Jakými mluvíš jazyky?

Vietnamsky, doma mluvíme vietnamsky. Brácha už moc neumí vietnamsky, umí docela dobře

mluvit, ale psát už neumí a ségře je 6, začíná se učit oba jazyky a mluví dobře, ale neumí psát. Takže myslím, že to budou mít horší s tím jazykem.

Umím pět jazyků. Určitě mi to pomáhalo to, že když jsem přijela, tak mi bylo 9, začala jsem se hned učit další jazyky - aj, fj na střední. Takže jsem zvyklá mluvit jazyky normálně.

Když chceš umět jazyk, musíš do zahraničí.

Já ani nevím, v jakým jazyce přemýšlím, záleží na situaci, ale myslím, že počítám ve vietnamštině, protože vietnamská čísla jsou kratší. □

Jakého jsi náboženského vyznání?

V každé vietnamské rodině uvidíš oltář pro své předky, ale kromě naší rodiny. U nás nic takového neexistuje. Naše rodina je ateistická. Ale jinak všechny ty rodiny nejsou buddhisty, ale myslí, na své předky a chystají pro ně každý měsíc obřad. A dávají jim jídlo a připravují jim umělé peníze. Takže myslí hodně na předky. A myslí, že člověk nikdy neumírá a že se vrací k potomstvu a pomáhá mu při rozhodnutích a tak.

A jaké slavíte svátky?

Slavíme i české i vietnamské Vánoce - Nový lunární rok - oslava jara (měsíc po Vánocích). Třeba v Ostravě je taková komunita, která organizuje různé svátky a sešlosti pro komunitu. A tyhle sešlosti jsou v různých městech po ČR. Takže si myslím, že vietnamská komunita je silná. Velikonoce taky slavíme, ale ty nemám ráda. Kvůli pomlázce. Ale když jsem byla malá, tak bratřenci za mnou chodili a v 7, 8 ráno mě budí a hodí do vany. Takže jsem zažila úplně stejné svátky jako Češi.

Třeba oslava Nového lunárního roku s sebou nese nějaké rituály, ne?

Zapalují se vonné tyčinky pro předky a potom se jí tradiční jídla. Dětem se dávají červené obálky s penězi, my nedáváme dětem dárky, ale vždycky peníze. *Takže na české Vánoce dostanou děti dárky a na vietnamské peníze!* - Ale bohužel když už nejsi dítě, tak musíš dávat peníze ty. Než dostuduješ, jsi ještě dítě. Jestli ještě nemáš peníze na rozdávání, tak ještě nemusí dávat...Potom se pálí ty falešné peníze, anebo třeba papírové domy, cigarety - to co měli rádi předkové, aby se měli dobře nahoře.

Co ráda děláš ve volném čase?

Teď nic moc, protože teď nemám čas. Pracuju pořád. Ale ráda cestuju, tančím, chodím na zumbu. Tady v Praze jsou různé jazykové srazy, pro lidi kteří uměj francouzsky, španělsky atd, tak tam chodím, anebo ven s kamarády. To chodíme do cukrárny Myšák, večer do baru.

Jakou muziku posloucháš?

Všechno možné mám ráda latinskou hudbu, americkou, vietnamskou taky a českou moc neposlouchám.

Máš nějakou závislost?

Nemám žádnou věc, bez které bych nemohla žít, možná cestování, ale věci ne. Podle mě když jsi ještě mladá, tak bys měla, co nejvíc toho zažít a ne co nejvíc toho vlastnit. Protože když máš věci, tak budeš mít vždycky méně než ostatní, protože čím víc něco nahromadíš, tím míň vlastně máš. Nemá to cenu hromadit. Mě spíš jde o zážitky.

Měnily se ti styly během dospívání? Střídala jsi subkultury?

Co se týče muziky, tak na střední jsem byla hip hoperka. Mám hodně kamarádů z různých sociálních skupin, takže to střídám a moje zájmy se možná taky střídají podle toho. Třeba když chodím ven s českými kamarády, tak chodíme do hospody, ale já nekouřím, takže to nemám moc ráda. Takže chodím radši do čajoven a kaváren. Takže záleží na tom s kým jsem a podle toho se mi střídají zájmy.

Když jsem byla malá, tak jsem byla velkou fánynkou korejské hudby, jako všichni. Ta je taková přeslazená, taková typicky asijská. A s tím byly spojené takové ty korejské ideály, jak by měly vypadat holky a kluci jsou hodně sladcí. A když se teď dívám na ty děti, co mají rádi korejskou kulturu, tak si o nich myslím, že jsou padlí na hlavu.

Liší se povinnosti dítěte na základě pohlaví?

Je rozdíl mezi mnou a bráchou. Bráchovi je teď 18 a do teďka nemusí nic dělat, musí se jenom učit, nemusí ani umývat nádobí atd. A holky musej dělat všechny domácí práce, pomáhat třeba s vyřizováním věcí, úplně všechno. A proto jsou vietnamský holky daleko aktivnější, všeobecně. Dělej víc věcí a myslím si, že jsou víc vidět.

Proč jsi nevydržela ani s Vietnamcem ani s Čechem? Bylo to kvůli nějaké typicky vietnamské/české vlastnosti?

U Vietnamce ano to bylo to, jak jsem ti říkala o rodině. Myslím, že jeho rodina byla proti. Protože my jsme nebyli úplně příbuzní, ale moje maminka se vdala za jeho strýce. Takže jakoby jsme bratranec a sestřenice, ale...nevím, možná kvůli tomu. To bylo hrozně zvláštní, pořád mi psal, že mě miluje, ale nakonec se oženil za někoho jiného. Nevím, on byl hrozně zvláštní, já jsem mu vůbec nerozuměla. A nelíbilo se mi to, že vždycky když jsem se ho ptala, jestli si myslí, že náš vztah má budoucnost, tak řekl: „uvidíme!“ Potom jsme se měli setkat ve Vietnamu, a když jsem přijela do Vietnamu, tak jsem se dozvěděla, že se bude ženit a nikdy už jsme se pak nepotkali. Vietnamci jsou takový. Takový tajemní, že ti neříkají přímo, co si myslí, nebo co bude.

Je to hodně typické, že podle nás si myslíme, že jsme ti, kteří musí sami řešit situaci a nikdo za nás nebude řešit problémy. A myslíme si, že nemá cenu se tvářit pořád kysele, nebo dávat najevo ty naše problémy, takže si myslím, že většina vypadá spokojeně, i když to třeba není pravda.

Když už nějaký problém máš, můžeš přijít za rodiči a pobavit se s nimi o tom? Vietnamci, všichni rodiče, moc neuměj poslouchat. Když jsem se třeba s mámou bavila o té šikaně, tak mi vždycky říkala: „Musíš se hodně učit, musíš dokázat, že jsi lepší než oni a pak to přejde.“ Tak jsem už s nimi přestala mluvit o problémech. Zvládla jsem to samotná. Změnilo se to tím, že jsem se přestěhovala sem. Jak jsi to řešila? (šikanu) - Já jsem měla období, když jsem byla opravdu hodně na dně, protože každý den když jsem vyšla ven, tak mi někdo začal nadávat a byli hrozně nepříjemní. Třeba jsem jela autobusem do školy, nastoupila jsem a třeba na mě něco řvali. Někaké děti po mně házely kameny. Nebo v zimě, jídelnu jsme měli v jiné budově, tak jsem musela chodit do té druhé budovy a vždycky po mně házeli sněhové koule. Já jsem se hrozně v té době bála vycházet ven. Byla jsem hrozně plachá a nikoho jsem nechtěla vidět. A vim, že jeden čas, jsem měla tak špatnou náladu, že jsem chtěla hned odjet do Vietnamu. Když si do Vietnamu jela, ulevilo se ti? - Nejela jsem do Vietnamu zrovna v tuhle dobu, ale vždycky když jsem tam jela, tak jsem se cítila dobře. Pak jsem si vždycky říkala, dobře musím tady dokončit gymnázium a pak se to všechno vyřeší, tak se to takhle vyřešilo.

Mám doma deníky a teď když je čtu, je to hrozné. Třeba jsem psala, že vůbec nechápu, proč jsou na mě zlí lidi, kteří mě neznaj. Protože ti co se se mnou kamarádili, tak byli v pohodě, ale ti kteří

byli mimo, tak byli zlí. *Proč myslíš, že v Havířově byli lidi takhle nepřátelští?* - Prostě viděli holku, která vypadá úplně jinak a řvali věci jako t'in t'ong a tak. Myslím, že to je kvůli vzdělanosti. Tam velká vzdělanost nebude. Je tam úplně jiná nálada než tady. Ale tady jsem se taky setkala s rasismem, spíš od těch starších lidí u mladých skoro vůbec.

PETR (30)

Jak se sem dostali Tvoji rodiče?

Můj táta tady dodělával magisterský program a to bylo v rámci spolupráce mezi socialistickějma zeměma. Studoval nějakou geologii, minerální průzkumy, něco takovýho. Dodělával to v Košicích vlastně inženýra, ne magistra a na postgraduál se dostal, ale nedodělal ho, takže byl vyhoštěn ze Slovenska, v roce 94 kdy mu skončila ta stáž, a museli bysme jet do Vietnamu, ale on tady chtěl zůstat, takže jsme opustili Slovensko a jeli jsme do Prahy, do Čech. A to bylo štěstí, že tou dobou už byla Česká republika Česká republika a ne Československo. Takže když nás vyhostila Slovenská republika, tak jsme mohli jet do České, takže jsme zažádali o azyl a už jsme tady zůstali. Pak jsme měli takový malý obchůdek s oblečením a to trvalo do roku asi 2006. Od začátku jsme byli v Praze, my jsme uvažovali o tom, že bychom mohli jet někam do pohraničí, ale můj táta se rozhodl, že zůstaneme tady v Praze, protože v pohraničí ty rodiče zanedbávají děti, protože na ně nemaj moc času.

Takže jsem vyrůstal tady v Praze, chodil na základku, pak na gympl a pak jsem šel na medicínu, tam jsem byl 4 roky, pak jsem toho nechal a šel jsem na ekonomku. Potom jsem začal podnikat, vlastně už jsem podnikal v průběhu toho, co jsem byl poslední rok ve škole.

V čem podnikáš?

Já jsem vlastně utvářel takovou ideologii o tom, že Vietnamec v dnešní době kdyby měl diplom, jakej chce, tak to není úplně o tom, že má diplom a může si najít nějakou práci. Mám spoustu kamarádů, co maj diplom, co dostudovali, ale stejně nemaj práci, anebo jdou dělat k někomu v Sappě.

Potkal jsi na medicíně nějaké Vietnamce?

Já jsem byl vlastně druhej Vietnamec v Čechách, kterej studoval medicínu. Vlastně ta vyšší generace, tam byli nějaký. Ale já znám jednoho člověka, co vystudoval medicínu a teď ho čeká atestace. Ale místo toho aby dělal atestaci, tak on chodí s těma Vietnamcema po doktorech a dělá jim jakoby tlumočnicka a pro něj je to daleko výdělečnější. To jsem taky dělal, ale zas na druhou

stranu on už je dodělanej, takže má víc klientů a uživí ho to a myslí si, že je to pro něj užitečnější, než kdyby seděl někde v ordinaci a dodělával si tu atestaci. Takže diplom rozhodně nezajistí práci.

A myslíš si, že to platí všeobecně, nebo jenom proto, že jsi Vietnamec?

Všeobecně, ale když jsi Vietnamec tak obzvlášť. Ale není to tak špatný, já jsem teď opřel o komunitu a tím pádem jsem vlastně začal vytvářet svoje obory. Já jsem dělal deratizace pro Vietnamce. A ta vietnamská komunita vlastně teďka spadá jenom pode mě. Já jsem jedinej, kdo na to má papíry a licenci a tak podobně. Udělal jsem si na to kurz, pak jsem začal si s tím prorážet cestu. Mám ještě nějaký klienty na tlumočení a překlady. A jinak jsem si koupil tadytu hospodu, a funguje to, jakž takž to tady vedu.

Co se týče minulosti, myslím, že oproti ostatním mám jinou minulost. Já jsem převážně byl mezi českýma děckama. Já jsem s nima vyrůstal a do té vietnamský komunity jsem se dostal až v 19-ti letech, to jsem začal pracovat v nějaký vietnamský restauraci, co je v Sapě a tam jsem vypomáhal na různých akcích, na svatbách a tak. A tam jsem dělal 3 roky a tím pádem jsem se dostal víc do té komunity, víc jsem se zaaranžoval, něco jsem se naučil a zkoušel jsem vymýšlet nové věci. Třeba jak mám ty lidi na překlady, tak to je taky z toho.

Do té doby ses pohyboval jen v českém kolektivu?

Do té doby jsem měl samý český kamarády. Na základce tam jsem byl jen dva roky a byl jsem tam sám, pak jsem šel na gympl. Těch osm let jsme byli převážně ve dvou a někdy i sám. Tam někdo vždycky přišel, pak odešel. To není, jako teď třeba na Vítězný pláni, na Budějovickou chodí hrozně moc Vietnamců, ale to je od roku 2000, 2001 - to je takovej boom.

Já jsem ročník 83, takže první rok když jsem nastupoval na gympl, byl rok 95. A já jsem byl první Vietnamec, co jsem nastoupil na gympl, z té druhé generace.

Česky jsi uměl, když jsi nastupoval do školy?

Moc ne. Přimhouřili obě oči. Já jsem měl 100% z matematiky, ale z češtiny jsem měl nějak 49, 48 %. Takže já jsem vyrostl ve společnosti, kde jsem měl samý český kamarády, vietnamských jsem moc neměl. První vietnamský kamarády jsem začal mít až asi v 19-ti letech.

Sám sis je vyhledával?

To jsem musel sám, no. Nebo nemusel jsem sám vyhledávat, ale tím že jsem vyrůstal a dostal jsem se víc do té komunity, tak jsem měl víc možností a příležitostí najít další konexe. Moje dětství je český dítě, pak jsem vyrůstal a pak jsem se opřel o tu komunitu a využil jsem, že znám tady toho a támhle toho. A když jsem byl ještě v Plzni na vejšce, tak tam jsem to hodně opíral o to, že ty lidi potřebujou někoho, kdo je vede k někomu nebo k něčemu. Že třeba ty lidi nevědí, kde najít bydlení, kde je advokát atd. Tak jsem se do toho opřel a vedl jsem je doktorovi, právníkovi....různý drobný služby a tím jsem si jako přivydělával na tý vejšce. Tím pádem se mi otevřeli ty jiný další možnosti. Já jsem přemejšlel o nějakym oboru, kterej ještě nikdo jinej nemá. A teď budu jenom svoje jméno. Ale teď je ta doba špatná, zase všechno stagnuje. Tak hledám nějaký lepší propozice, abych se někam dostal a šel.

Jak vypadal Tvůj běžný den na základní škole?

Šel jsem do školy, já jsem bydlel hrozně daleko od té školy, asi hodinu, přes celou Prahu jsem jel do školy. A po škole jsem si buď mohl vybrat, že zůstanu po škole, něco na počítačích, nebo s klukama si hrát fotbal. Nebo jsem šel domů, ve dvanácti jsem chodil hrát hokej za barákem. A když se v 6 vrátěj rodiče domů, tak očekávají, že už mám všechno hotový. My máme rejžovar, takže já jsme dělal přílohu. A většinou připraví něco máma dopředu a já to musím dodělat. Takže oni očekávají, že až přijdou domů, tak půjdou rovnou k večeři. Takže mým jediným úkolem, bylo uklízet doma, aby to bylo jakž takž v pohodě. A pak dělat pro ně večeře. Ale většinou to už bylo předpřipravený. Takže já jsem vždycky hrál hokej nebo fotbal do pěti. Udělal jsem to, pak jsem se buď šel učit, nebo zase ven.

Máš sourozence?

Tehdy jsem ještě neměl., ale ve 14 se mi narodila sestra. Tak to jsem měl další povinnosti, jako třeba jít s ní ven. A občas jí hlídat. Když mi bylo 15, tak už jsem chodil na tréninky - floorball. Takže já jsem třeba bral na tréninky, takže ona si tam vždycky sedla a počkala než dohraju. □

Procházel si různými subkulturami během adolescence?

Já jsem byl takovej, co nemá vyhraněnej názor. Když jsem byl mladší 15, 16 let, můj jedinej zájem byl ten floorball a ať jsem šel kamkoliv, tak jsem byl florbalista. Občas jsme chodili na

diskotéku, ale že bych byl punkáč, hip hoper, to ne. Já jsem byl vždycky takovej neutrální. Moc jsem nechtěl projevit svoji osobnost, svůj názor nějakýho směru.

Jak to máš se vztahy k opačnému pohlaví?

Od 15 - 18-ti let to bylo takový nemastný neslaný. Tim, že člověk nemá žádný názor k ničemu. A těch 15 to je zase ten věk, kdy holky jsou napřed a kluci jsou pozadu a ty 14-ti letý holky jsou pro nás takový o ničem. Nevíš ani pořádně co to má bejt, jsou to ještě děti? A ty 15 - 20 chtěj zase ty starší, takže to bylo hrozný. To jsem hrozně tápal a nevěděl, co to vlastně znamená chodit s holkama. Já jsem měl jednu holku a to bylo nějak o prázdninách, a to jsme byli párkrát venku. Ona byla z vedlejší třídy. A pak to ňák vyšumnělo. A pořád jsem to hrozně hledal (vztah). A nevěděl co, od toho mám pořádně očekávat. A pak v 18-ti letech jsem měl první pořádný vztah. A to byla holka z Brna, Vietnamka. Ty vztahy před tím to byly ňáký Češky a to člověk neví, jak na to a vždycky v tom všechno utopí. Jo líbí se mi, ale říct jí to nějakým způsobem...prostě to utopíš. Takže jsem měl dvouletý vztah s jednou holkou v Brně. To jsou takový ty dětský vztahy, že tam přijedeš jednou za tejdén a půjdete někam ven na pivo. Zůstaneš tam dva dny s ní, u kamarádů tam v Brně. To bylo první takový vážnější, ale zas na druhou stranu to nikam nevedlo, protože ten člověk vlastně neví, jak s tím vztahem pracovat dál.

Od 18-ti do 25-ti jsem měl různý vztahy. Ale problém je v tom, že jak jsem v tom mládí, s těma českajma holkama, měl špatný zkušenosti, tak už jsem nikdy českou holku neměl v těch pozdějších letech. Jako líbí se mi, ale že bych se odhodlal, abych šel za ní...To jsem nikdy neměl žádný vážnější vztah, to jsem měl jen Vietnamky. Pak jsem měl takovej malej vztah na vejšce, se svojí spolužačkou z kruhu. Já jsem zrovna v tu dobu se už moc nesoustředil na školu a ona se mnou byla v tom kruhu a měli jsme takový menší vztah, ale problém byl, že ona v tu dobu chodila ještě s někým jiným. A já jsem jí to nechtěl zkazit. Já jsem se soustředil na víc věcí a mě by to bylo líto, že bych jí to pak nemohl nahradit nebo tak. Takže jsem tomu nechal volnej průběh a nakonec to nějak vyšumnělo. Ona mě poslal do háje: „Ty si na mě vzpomeneš jednou za měsíc, takže čau, já se vrátím k němu.“

Ale ty vztahy byly komplikovaný. Chodil jsem víc s Vietnamkama než s Češkama.

Myslíš si o Vietnamkách, že jsou zlatokopky?

Jak který. Když jsi člověk, co nemá prachy tak si najdeš nějakou, co není zlatokopka. Na první

rande přijdeš v pantoflích z tržnice, žádný lacoste a hned se to pozná. Místo abys jí vzal někam do restaurace, tak jí vemeš na párek v rohlíku na Míráku. ☺

Já jsem měl třeba jednu holku, se kterou jsem měl takovej volnej vztah, ale ona chtěla víc, tak to nějak nedopadlo. Nebo jsem měl holku a ona chtěla, abych si jí vzal, ona byla tou dobou už starší, o rok starší než já. Pořád se našim podbízela a já jsem prostě musel utýct. Ona mě hrozně stíhala, ale já si nebudu brát nějakou holku, jen kvůli tomu, že se líbí rodičům.

Ale myslím, že zlatokopek bude stejný rozložení jako v český společnosti.

Ty co tady mají rodiče, pevný zaměstnání a pevný zázemí, ty nepotřebujou prachy, ty potřebujou jen lásku. Holky co se sem čerstvě přistěhujou ty zlatokopky jsou.

Ted' někoho máš?

Ted' mám taky Vietnamku, ale je taková, no.....*Nevypadáš rozhodnutě.* - hmm....

Pro mě je tak ideální rozmezí 24 - 26, 27. Jenže holky co jsou starší než 26, tak už jsou vdaný a budou mít děti. A ty mladší zase neznám.

Mluví Ti rodiče do výběru partnerky?

Mojí mámě je to jedno, ale kvůli prarodičům si přejou, aby to byla Vietnamka. Problém je v tom, že já neumím sbalit nějakou Češku. Takže to pro mě odbourává tadyty problémy. ☺

Ted' nedávno jsem zjistil, že mám problém i s Vietnamkama. Ty mladý holky maj úplně jiný problémy. Já jsem zjistil, že ty holky už jsou moc mladý a že já už jsem asi moc starej. Že ty jejich problémy se mi zdaj moc primitivní. Nejsme na stejný vlně.

Jaké jsi náboženského vyznání?

Moje babička z matčiny i tatínkovi strany, oni jsou hrozně (věřící). Choděj po těch pagodách a hrozně to žerou. U mýho táty to začalo ted' posledních pár let intenzivnět. Moje máma je nemastná neslaná, ta na to kašle. Táta, ne že by ztroskotal, ale pár věcí se mu nepovedlo a tím pádem asi hledá nějakou oporu.

On už ted' nežije tady s náma v Čechách, ale žije ve Vietnamu. A mamka ted' nedávnou přijela po pěti letech. Máma byla ve Vietnamu a ted' je tady. A ted' začala pracovat v restauraci, protože ona je takový bezstarostný člověk, vždycky do něčeho investuje a ono to jde vždycky úplně někam do

háje a peníze nikdy nevidíme. Takže jsme na mamce prodělali hrozně moc peněz. Za ní vždycky člověk někam investuje a pak nic. I ve Vietnamu investovala, tak jsem jí musel splatit nějaký dluhy ve Vietnamu, tak jsem jí radši přitáh se do Čech, ať někde pracuje od rána do večera a pak nemá čas na to, aby něco vymýšlela.

Když byl rok 2006, tak jsme měli ten obchod, ten jsme pustili a tehdy jsme chtěli otevřít potraviny, ale hledali jsme nějaký místo. Tak mezi tím maminka už investovala do nějakého místa v Sappě. A když jsme přišli domů, tak už bylo všechno zaplacený atd. Takže jsme do toho museli jít. *Ona takhle jednala bez vašeho souhlasu? Co taťka ne to?*- No co by. Ona právě vždycky k něčemu nabádá a pak to nikam nevede. Takže od roku 2008 má zakázáno šahat na rodinný finance. To bistro se trochu zvedlo, ale že bysme vydělali majlant to ne, akorát na uživení. A mamka je netrpělivej člověk. Takže se na to vykašlala a jela do Vietnamu. Táta to vedl dál. V roce 2011 jsme to zavřeli celý a táta jel taky do Vietnamu. A já jsem zůstal tady se sestrou. Už jsem nestudoval, jen jsem pracoval a žil se sestrou. A teď nedávno se vrátila máma z Vietnamu a táta se vrátil jen na chvíli a pak zase odjel, takže teď tady nežije.

A táta už chce ve Vietnamu zůstat?

Asi jo, asi už tam zůstane. Má tam stálou práci a má dost peněz, o nic se nemusí starat. My totiž máme takový dědictví, který samo o sobě vydělává. Je to barák a ten necháváme pronajmout. Když si vezmeš průměrnou plat, tak tady je to asi 25 000,- Kč. Ve Vietnamu je to 5 000,- Kč v přepočtu. V tom baráku se normálně nahoře bydlí - můj táta, strejda a rodina a dole je obchod. Ten obchod se nechává pronajmout v přepočtu za 100 000,- měsíčně. A to je tam jeden nájemce a prodává tam dovezený hadry z Číny. Když má člověk ve Vietnamu 10 000,- je to lehký nadprůměr. A ten pronájem se dělí na 8 dílů. Táta má jeden díl a ještě do toho pracuje a vydělává těch cca 10 000,- Kč. Takže on tam má svůj výdělek a šetří si pro sebe a vůbec se o nás nemusí starat. Já tady vydělávám nic moc, na to že dělám tolik věcí. Pro někoho jinýho je to hodně, ne je to slušně, ale tím že já živím ještě sestru, mamku, dva psy, dvě kočky a ještě hasim ty požáry po mámě, tak to není nic moc.

Slavíte křesťanské svátky?

Vánoce slavíme jenom kvůli ségře. Letos jsem zabíjel 5 kaprů. Já jsem byl nakupovat v makru a

za každý 3 000 mi dala kapra a šáňo. Jednoho jsme donesli na kolej zemědělkyně, tak jsem měl oslavu s kamarádama, tak jsme tam přispěli studentům aspoň kaprem. Ale nejíme je se salátem. A co se týče vietnamských svátků, tak je dodržujeme, ale ne tak striktně.

Máte doma oltářek?

Máme, máme i tady (v hospodě) oltářek. Hned u ledničky. Oltářek má bejt hned u vchodu, aby přivítal, přilákal ty hosty. Párkrát se mi stalo, že mi do něj sedli, jak byli ožralí. A doma máme jak patronskej, tak předků. Mám tam prababičku, pradědečka, a dědečka z matčiny strany, ten vlastně umřel, když mámě bylo 4. A svátky dodržujeme třeba jen Nový lunární rok. Úmrtí předků moc ne, já si to nepamatuju, jenom babička to dělá, ale já ne.

Popíšeš mi nějaký vietnamský svátek?

Na nový rok se dává na oltář kuře, nebo spíš kohout ale celej - i nohy, i hlava...*A proč spíš kohout než slepice?* - Kohout je jen jeden ve stádě!...Já se domnívám, že ta tradice vychází z dávných dob, kdy byla chudoba a kohout je strašně drahej. Takže oni obětují to nejdražší, co maj doma. Navíc kohout je zvíře, který můžeš na ten oltář dát celý. Pak se tam dává mísa s ovocem, ale tam musí být pět druhů a lichý počet. Sudý se nedává a pět představuje pět živlů. Ve Vietnamu se moc kuřata nepěstují, v dnešní době jsou kuřata dražší než vepřoví a hovězí. Na nový rok stojí kuře v přepočtu 500,- Kč (desetina výplaty). Takže kuře je dražší než vepřový.

Jsi nejstarší, máš tedy vůči rodičům vyživovací povinnost?

Dejme tomu člověk má 3 děti. Dejme tomu, že mezi těma potomkama si vybere. Ale většinou to padne na prvorozenýho syna. Když prvorozenej syn nemá podmínky k tomu starat se o rodiče, tak nemá šanci. Tzn., že mezi těma potomkama se domluvěj, že třeba jeden si ty rodiče veme k sobě a bude se o ně starat a ti dva na ně každej měsíc přispívaj. Anebo když je jeden z těch potomků dostatečně finančně silnej a ví, že ty ostatní moc peněz nemaj, tak jim dokonce něco dává, nebo jim nějak vypomáhá a vůbec od nich nic nechce. U nás je to tak, že povinnost žít rodiče je povinnost a kdo si to veme na krk, tak to je otázka. Většinou si to veme ten, co má nejlepší peněžní, platový podmínky k tomu.

Mamka chce zpátky do Vietnamu?

Jí je úplně jedno, kde bydlí, ale já chci, aby byla tady. ☺ Kdyby oba jeli do Vietnamu, tak bych se tam asi nevrátil. Tam jde o to, že kdybych měl děti, musel bych se starat hlavně o ně.

Vracíš se do Vietnamu?

Naposledy jsem tam byl předloni v listopadu. Já bych tam chtěl jet, ale stojí to peníze, nemám čas. Když odjedu, tak to tady někdo musí víst. Jako v létě je tady málo lidí (návštěvnost), ale já bych tam asi umřel - vedro. Lepší je zima tady, než vedro ve Vietnamu.

Podnikal jsem ve Vietnamu, ale nebyl jsem tam přímo. Vždycky jsem byl 3 měsíce tam a pak 3 tady. Měl jsem tam obchod s oblečením. Pak jsem zjistil, že ve Vietnamu je hrozný, že jsou tam lidi vychcanější, mazanější a voberou tě víc než tady. *Zaměstnanci?* - zaměstnanci i klienti, takže jsem se na to vysral a jsem tady (v hospodě).

Dokážeš si představit, že bys žil někde jinde?

Moje babička je v Americe, z tat'kovi strany. A kdysi jsme už žádali o imigrační vízum tam. Ale já jsem řekl, že tam nejdřív pojedu, budu tam třeba měsíc, nebo půl roku, očeknu to tam, jak to vypadá. Ale to je tak všechno. Já mám tady byt. Praha je pro mě doma. Můžu jít, kam chci, vim, kde co je. Zatímco když jedu do Ameriky, tak musím bydlet u nich nějakou dobu. A můj strýček, kterej je tam už 10 let, tak když jde ven a vrátí se později než v deset hodin, tak musí hlásit: „Maminko, já se dneska vrátím pozdě.“ A pro mě je to svazující, není to svoboda. Třeba když já jsem ve Vietnamu, tak už se mi dokonce stalo to, že jsem si musel pronajmout pokoj, abych nemusel chodit domů, nebo hlásit, kdy se vrátím. Jo, chápu, že maj starost, ale bylo mi 25 tehdy, teď je mi 30. A přece nebudu někomu hlásit, kdy přijdu, takže kvůli tomu, jsem s nima nechtěl žít v Americe. Navíc strýček je tam 10 let. Pracuje jako elektrikář a vydělává nějakých 2000 dolarů měsíčně. To je tady hodně, ale tam to je nic. Navíc má svýho šéfa, kterýho musí poslouchat. Já jsem tady sám, já vydělávám sám na sebe. Můžu vydělávat hodně nebo málo, to je na mě, jestli chci. Mám tady svoje kamarády. A kdybych neměl kamarády, je to místo, kde jsem vyrost, znám tady práva, můžu se tady dohadovat s policajtama. ☺

Cítil ses někdy diskriminovaný?

Na gymplu jsem byl hrát za školu floorball, já jsem dokonce už i vedl v tu dobu reprezentační

tým. A třeba jsme vyhráli zápas a protihráč do mě začal jet, nadával mi do žlutýho a tak, taky za to pak byl vyloučený. A tady je to občas tak, že sem přijde nějaký člověk a řekne. „Vy, Vietnamci, vy máte všude potraviny, jste všude v obchodech a vytlačujete českou krev z obchodů.“ Ale to že jsem tady já, znamená, že jsem se vypracoval, dal jsem sem peníze, koupil jsem si to místo a chci tady něco podnikat. Jestli vy chcete podnikat, tak si to kupte. On se začne ohánět tím, že mu banka nepučí. A myslíš si, že nám jo?

Já už to prostě neřeším. Třeba moje sestra občas přijde a ptá se, co udělám člověku, kterej mi řekne, že jsem šikmovokej. No co, možná seš ty taky šikmovokej, že vidíš všechny takhle okolo. Takže jsem jí vysvětlil, že na to má srát.

Pomohl ti někdo, když jsi byl v takové situaci?

Já měl kolem sebe dost dobrý kamarády. Hrál jsem za barákem ten hokej a byl jsem docela dobrej mezi nima. Já jsem právě zjistil, že když seš dobrej v něčem, tak ten kolektiv se za tebe vždycky postaví. Takže když jsme šli hrát hokej o pár baráků dál a vyhráli jsme a já jsem třeba dával góly. A oni mi začli zase nadávat, tak se za mě kluci postavili a už jsem o sebe neměl strach. Já jsem zas měl v tom kolektivu takový postavení, že mě nenechávali nikdy ve štychu. I ve floorballe když jsem byl někde s týmem, tak mě nenachali ve štychu.

Myslím, že je to v osobnosti. Já jsem se tomu postavil. Ale moje sestra je slabší osobnost v tomhle, je citlivější, víc si to bere. Takže já jí musím vysvětlit, že to že tady žijeme, neznamená, že jsme nějaký paraziti. Já tady platím daně a platím všechno, co musím platit.

Jaké ovládáš jazyky?

Anglicky, česky, vietnamsky a německy pasivně. Já si myslím, že mezi těma Vietnamcema co jsou tady, tak mluvím o dost líp, než ty co tady vyrůstali.

Já umím česky a vietnamsky tak jako na stejno. Odborně umím víc česky, ale společensky a takovým tím kulturním způsobem víc vietnamsky. Chytám takový ty vietnamský dvojsmysly, který Vietnamec, co žije tady, nemůže pochopit. To jsou takový sarkazmy.

Jsi víc Čech nebo Vietnamec?

Já se necítím jako Čech ani jako Vietnamec. Já se cejtím jako Čech z toho hlediska, že umím češtinu, žiju tady, platím daně a znám česká práva a podle toho je taky člověk porušuje. ☺ Je vždycky dobrý stát na hranici dvou kultur a vybrat si to lepší z těch dvou kultur.

Jaké mají Vietnamci předsudky vůči Čechům a naopak?

Češi jsou hrozně pomalý v něčem - v práci, v činnosti. Češi když pracujou, tak nepracujou na 100 %. Češi jsou líný. Já říkám, že jak v čem a jak kdy. A že jsou NEmazaný. Oni si dokonce myslej, že jsou Češi hloupý. A já vždycky říkám, ne ne, oni nejsou hloupý, oni jsou vstřícnější a nejsou tak mazaný jako my, a v leccem jsou chytřejší než my. Když se bavíš o něčem, co je v jejich oborech, tak nemáš šanci jim to vyvracet. Nejsou tak mazaný, aby se ukázalo, že něco umějí.

Nebo když hraju badminton. Tak Vietnamci říkaj, jak Češi hrajou špatně. Ale oni nehrajou špatně, ale tady to prostě není tak rozšířený jako ve Vietnamu. Zatímco když seš Vietnamec, tak automaticky musíš od malička hrát badminton, na ulici všude kolem. A musíš to mít v krvi a všechny vymlátit. To znamená, že ta obecná vrstva je lepší než česká populace, ale když půjdeš do těch vyšších lig, tak můžeš potkat i lidi, který hrajou líp než profesionální Vietnamci.

Češi zase myslej, že jsou Vietnamci hrozně mazaný. Kupujou všechno levně a prodaj draze. Jo, jasně, ale problém je v tom, že oni jsou prostě pracovitý a hledaj po supermarketech to zboží, který je o korunu, dvě levnější. Je spousta dalších příkladů, ale teď mě žádněj nenapadá.

Jaká je Tvá nejsilnější a nejslabší vlastnost?

Nejslabší vlastnost je nedočkavost, netrpělivost, to mám od matky. A moje nejsilnější vlastnost je flexibilita, já si myslim, že málo kdo je flexibilní jako já. Příklad, byl jsem na medicíně, jen co jsem otevřel knížku - matiku, prostudoval jsem středoškolskou matiku během 14-ti dnů a šel jsem na ekonomku a udělal jsem tu ekonomku, udělal jsem ty přijímačky. Já myslim, že je to dost vizitka o tom, že jsem flexibilní člověk. Já jsem měl za sebou všeobecněj gympl, je to gympl Ústavní v Bohnicích. A já si myslim, že ten gympl je fakt špičkovej a jasně každej kdo chodí na gympl, tak nadává, ale když vyjde z tý školy, tak každej ví, že měl za sebou kvalitní gympl, kvalitní přípravu. I to že jsem dělal 4 roky medicínu a nezapomněl jsem to, hned jsem věděl, co a jak a zkoušel jsem pár příkladů a hned jsem se tam dostal.

Já si myslim, že jsem i flexibilní s časem. S financema flexibilně manipulovat a vymejšlet různý... Nikdy se mi nestalo, že jsem měl 100 tisíc v kapse a jen solil a solil. Vždycky jsem musel někde brát, hodit to sem... Máš nějaký cash flow a musíš s tím pracovat nějakým způsobem, otáčet to. Myslim, že v tomhle jsem docela dobrej.

Vydělávat 20 - 30 tisíc... Já nechci brát plat. Ne jako nic ve zlym. Já nechci vydělávat na platu,

ale chci vydělávat tak, že se z toho nějakým způsobem vydělává. Protože já chci prodávat něco, co můžu udělat, nebo poskytnout a budu mít za to nějaký výdělek. A je to o tom, jaký máš kontakty, nebo jak dokážeš toho člověka uspokojit, nebo jakým způsobem dokážeš prodat tvoji kvalitu.

Chtěli rodiče, abys byl doktor?

Jo. Když jsem skončoval na gympl, tak jsem nevěděl, co mám dělat. A tím že rodiče mi furt říkali, běž na medicínu, tak jsem šel. Udělal jsem přijímačky na první a na plzeňskou, na druhý a na třetí mě vyrazili ve druhém kole.

Jak na to reagovali rodiče, když jsi odešel z medicíny?

Vlastně, oni to ani nevěděli, že jsem pustil medicínu. To jsem jim řekl až po třech letech, co jsem udělal tu ekonomku. ☺ Já jsem to udělal tak vychcaně, že místo diplom z mediny, jsem přines z ekonomky. A oni si celou dobu mysleli, že půjdou na promoce Karlovy univerzity a dovedl jsem je na Západočeskou univerzitu. A kvůli tomu že už mě tou dobou nedotovali, dotovali mě první tři roky, pak už jsem byl soběstačnej a mohl jsem všechno zaplatit za sebe, tak oni už se o to nestarali a máma, jak odjela do Vietnamu, táta se staral o to bistro a neměl čas na nic jinýho a ségra byla zanedbaná. Sestra se dostala do takové fáze, jak je slabší osobnost, kdy ve škole ji šikanovali trochu. Předtím to jsme nevěděli, pak jsme se to dozvěděli a pak na konci to došlo k tomu, že jsme s ní museli chodit k psychologovi, protože máma jí furt vyčítala, že nemá samý jedničky. Ale já vim, jak je to těžký, projít gymplem, abys měla samý jedničky, takže jsem pro to měl trochu pochopení. A ona kvůli tomu měla stresy a pak jsme zjistili, že sama sebe řezala do ruky a potom jsme teda šli k tomu psychologovi a začali jsme to řešit. Teď už je to lepší a já jsem zjistil, že když má kluka a všechno, tak je to všechno v pohodě a když má špatný období, tak hned musíš zareagovat. Zjistit, co se děje, jinak si zase začne řezat ruku. Takže já se jenom bojím, aby až začne chodit do práce, byla skutečně tvrdá a dospělá, aby si neřezala ruku ještě tou dobou. To je teď vlastně moje starost o ní. *Vlna emo.* - Ty středoškoláci to berou hrozně pesimisticky. Já jsem měl taky nějakou pesimistickou dobu, ale ne že bych se šel řezat... Že bych měl problém s bolestí, to zase ne, já jsem jezdil na bruslích a padal a byl odřenej úplně všude.

Jaké máš koníčky? Podle všeho asi hodně sportuješ.

Na základce jsem dělal basket, na střední jsem se dostal na ten floorball a hrál jsem softball, tam jsme na Praze 8 byli jako škola nejlepší. Na floorballe jsme byli druzí v Praze. Pak jsem hrál ještě druhou ligu floorballovou mužskou, extraligu jsem hrál za juniory. Když jsem přecházel do chlapský, tak tam jsem hrál jen chvíli, tam jsem spíš seděl. Já jsem spíš univerzálnější hráč, kterýho trenér používal spíš, když mu někdo chybí, tak já tam zaplácnu tu díru.

A poslední dva roky jsem skončil tu „aktivní“ kariéru a začal jsem hrát za C. Říkal jsem, „kluci já odejdu, jdu do céčka, tam si zapinkám, tady v tom áčku ať se to popere, kdo na to má - mladý, bojovný, ambiciózní kluci. Mě je 30, takže já na to seru. Takže teď hraju 2 roky v céčku, tam je to spíš o chlastání než o hraní. Jako já jsem hospodkej, ale že by mě napadlo, jen tak se vožrat do němoty, tak to v životě. Ale oni sem přijdou, každě tady vypije 10 piv a panáků a odejdou po 4.

A poslední 4 roky jsem začal hrát badminton, kvůli tomu že to chtěla moje bejvalá. Měla tátu, kterej to hrál. Já jsem začal chodit s nim a tak nám to zůstalo. A teď v sobou jedu do Ústí na turnaj, neregistrovaných lidí. Já to chci zkusit. Před dvěma rukama jsem byl na mistrovství České republiky, tam jsem skončil 35. Takže badminton hraju každý pondělí, středu, pátek.

A ještě auto. Já jsem si udělal řidičák v 25, hned jsem si koplil auto a od 25 - 27 jsem najel 200 tisíc km. Koupil jsem Fabii, to je ta moje silná stránka - to že jsem Vietnamec. Koupil jsem auto za 65 tisíc, na který jsem to usmlouval ze 100. Tak jsem ho koupil, najel jsem na tom 70 tisíc km a prodal jsem ho za 50 tisíc. Teď už je to asi 6 let a mám najeto tak 500 tisíc km. A zase člověk si koupí auto a pro mě to auto musí sloužit. Starám se o něj, ale jezdím s ním neustále. To znamená, že to auto mi vydělává. Na to auto jsem si vzal úvěr, ale ten splatí tím, že vydělává mě a to pokreje jeho náklady. Já nejsem člověk, kterej si koupí auto a pak ho bude každě den leštit. Já o něj budu pečovat, ale musí mi nést užitek, jinak to nemá smysl.

Kde se vidíš za pár let?

Já bych chtěl mít pár hospod jako tady to. Moje vize je to, že ve dne bych šel po různých lokálech a hledal bych místa, kde to bude někdo pouštět. Nebo bych dělal ty překlady. A večer bych byl jeden den tady, druhej někde na Žižkově. Prostě bych si objížděl ty moje hospody každě den a měl bych tam barmanky, vždycky bych se přišel pozdravit s klukama, dal panáka. Stačí mi dvě ty hospody, ale klidně jich můžu mít i víc. Všechno co tahle hospoda vydělává, mi stačí na to, abych uživil setru, mamku, auto, dva psy, kočky...úplně všechno. Ale musí vydělat ještě víc, abych

mohl něco ušetřit. Já nemusím pracovat, skoro, jen budu objednávat věci a stejně budu mít peníze. Chci mít nějaký rozvoj, ale teď na to nemám a zkušenostně na to taky nejsem připravený. Mám to jen dva roky, nemám zkušenosti s vedením lidí, s účetnictvím. Já tady nemám zrcadla. Platím za to nájem městu. Když jsem tady začínal, tak sem nikdo nechodil. V tomhle podniku jsem zažil, svoje nejhorší minimum. Já jsem si před tím vydělával asi tak 60 tisíc a nemusel jsem platit nic. A najednou jsem vydělal 50 tisíc a musel jsem platit nájem, za sestru, všechno úplně...takže mi vůbec nic nezbylo. První rok jsem to musel dotovat ze svého. I jsem tady obsluhoval, pro mě to není obtěžování, že musím někoho obsloužit, pro mě je to můj koníček. Já jsem tady měl jednu paní a ona mi pomohla, byla pingl 40 let, takže mi dala takovej kurz během půl roku. Jako i teď to není bez chyby, ale dělám to a je to moje srdcovka. Takže je to víc než, že jsi jenom pingl. Když jsem tady já, tak tržba je vždycky vyšší, že když je tady Pája (barmanka), vždycky se to projeví. Já si myslím, že mě nevošulí, ona taková není, ale je to jenom kvůli tomu, že pro ní to prostě není srdcovka a nedokáže se do toho vcejtít. Ten bar je pro mě něco jako moje dítě. Já se učím ze svých chyb, jaké vybrat sortiment na bar, jaké ne..

Chtěl bys rodinu?

Rodinu bych chtěl, ale teď přemýšlím o tom, že bych si zažádal o občanství, což pak zajistí, že moje děti dostanou český i vietnamský občanství, což znamená, že bych se mohl kdykoliv vrátit, kdybych třeba odjel na nějakou dobu do Vietnamu. To je teď nově, že se nemusíš zříkat vietnamského občanství pro český. To že jsme teď uznaná menšina, se stejně projeví až tak za 10 let. Budou nápisy po městě ve vietnamštině atd.

Máš nějakou závislost?

Sport, autíčko a jídlo. Jakákoli sportovní aktivita, brusle, kolo. Rád zkouším nové věci, teď jsem se chtěl naučit tenis.

A ještě jsem teda motorkář. Ale jednou jsem jel do Ostravy na badmintonovej turnaj a vrátím se po dvou dnech domů a motorka zmizela.

SONNY (24)

Jak se sem Tvoje rodiče dostali?

Nejprv sem přišel můj otec, když mu bylo 15, v rámci výměnných studentských kurzů, který se udály kdysi za komunismu. Přišel sem studovat střední školu, tehdy studoval na Slovensku, nebo v tehdejší Československu.

Oba rodiče tady studovali, průmyslové školy.

Rodiče podnikají a žijí kousek od německých hranic. Do Prahy jsem přišel studovat a žiju tady šestým rokem.

Co studuješ za obor?

Studuju mezinárodní obchod. Vždycky jsem byl spíš na humanitní vědy, než na nějaký technicky, jako je třeba matika, ty jsem nikdy neměl moc rád. Problém s jazykama jsem nikdy neměl.

Rodiče Tě nějak směřovali?

To ani ne, ale když jsem byl na základní škole, tak mi dávali hodně zabrat, měl jsem 5x tejdne doučování. Takže můj harmonogram spočíval v tom, že jsem šel ráno do školy, ze školy třeba na fotbal, pak na doučování, pak jsem pomáhal našim v obchodě, pak jsem mohl třeba hodinu koukat na TV, domácí úkoly a pak spát. Měl jsem vlastně doučování z mat, čj, aj, něm. Hodně dbali na to, abych měl dobrý základy, už jako v brzký době.

Když jsem se v 15-ti rozhodoval, co dál dělat, netlačili na mě, nechávali to na mě. Chtěli, abych byl v tý pozici, že něco umím, abych měl větší možnosti. Někdo se v 15-ti, když skoro nic neumí, jestli půjde na elektrikáře, nebo na zámečníka. Já jsem měl na výběr z vícero možností.

Možná proto, že na mě takhle tlačili v raným věku, tak jsem ještě nedodělal tu vějšku. Já jsem vzdorovačnej typ.

Co vztahy s opačným pohlavím?

Jestli tě zajímá jestli jsem na Češky nebo na Vietnamky... Vždycky jsem byl spíš na Češky, nevím proč, ale Asiatky mě nikdy moc nepřitahovali. Na vážnější vztahy jsem vždycky měl spíš Češky, na takový ty aférky spíš cizinky. Nevím, čím to je, jestli tím že dělám za barem. Možná to k

tomu, tak trochu patří...no cizinky jako jo. Ale třeba se jednou vrátím zpátky ke kořenům a možná se jednou ožením s nějakou Vietnamkou, těžko říct.

A Tvoje rodiče se staví k Tvým partnerkám jak?

Máma by si přála, abych měl Vietnamku, ale tahle volba je především na mě.

Kdybych byl holka, všechno by bylo jiný. Rodiče by mě daleko víc kontrolovali a drželi zkrátka.

Kamarády máš spíš z Vietnamce nebo Čechy?

95% mejch kámošů jsou Češi, 5% Vietnamci, ale na druhou stranu, ty tvoří moje nejlepší kámoše. Já se celkově bavím třeba se čtyřma, pěti Vietnamcema, ale z toho jsou dva mi úplně nejbliž. Jsou to nejlepší kámoši tak od 18-ti let, to byla doba, kdy jsem si začal víc uvědomovat, odkud jsem, svoje kořeny, začal jsem se stávat víc Vietnamcem. Přijde mi, že v asijské kultuře jsou vztahy, co se týče rodiny nebo přátel, víc procítěnější. A hlavně já je беру jako své bratry. Možná je to tím, že je tady vietnamská komunita docela malá, takže když najdeš někoho, kdo ti sedne, víc se k němu upneš....možná to samý platí o partnerkách, ale to ještě neumím posoudit, to ještě nevím.....ale u těch kamarádů to tak prostě je, já je беру jako vlastní bratry a o to jsou mi bližší.

Máš nějaké sourozence?

Mám mladšího bráchu, studuje na střední, čekám, jestli se mu bude chtít do Prahy, jestli jo, budu rád, když budeme bydlet nějak spolu. Bydlím s kamarádama tady v Praze.

Co Tvoje práce za barem?

Spousta lidí začne dělat za barem, protože jsou to rychle vydělaný prachy. Já jsem začal ze stejného důvodu. Zkoušel jsem víc prací, v kanclu, v terénu, ale tadyta práce mě zatím nejvíc bavila. Není to nic, co bych chtěl dělat do 50-ti. Maximálně že bych stál za vlastním barem. Je to psychicky i fyzicky náročný, každej kdo stál 8, ne-li víc hodin na nohou, ti potvrdí, že to není žádná sranda. Ale zatím mě to baví, chtěl bych se tomu věnovat víc a do větší hloubky. Do budoucna bych chtěl někam zmizet, dokud mi nebude 35 a nebudu mít pupek a nebudu chtít založit rodinu, tak bych chtěl ještě něco vidět a výhoda barmanství je, že je hrozně univerzální, prostě kamkoliv přijdeš a můžeš to hned dělat. Drinky jsou stejný, a když ovládáš základy

angličtiny, vždycky se nějak domluvíš. Myslím si, že každé mladá člověk by měl aspoň na chvíli vypadnout.

Jak jsi říkal, že jsi objevil svoje vietnamské já, jak se to projevovalo? Studoval sis informace o Vietnamu?

Základní info o Vietnamu jsem slyšával už od rodičů, oba moji dědové byli generálové. Takže pocházím z hodně vojenský rodiny. Vlastně i můj strejda je druhé nejvyšší ve vietnamský armádě. Takže co se týče historie, která byla hlavně vojenská, tak to samozřejmě vim. Občas si něco o Vietnamu přečtu. Ale že bych přímo chodil na výstavy vietnamský historie, nebo něco podobného to ne. Vzhledem k tomu, že moje vietnamština není zdaleka tak dobrá, jako moje čeština, začal jsem poslouchat vietnamský písničky a pouštět si různé filmy a videa na youtube, takže se učím i anglicky.

Občas se tady konají vietnamský srazy. Pozve se vietnamskej zpěvák, naplní se velký klub, tak tam občas zajdeme s kamarádama. Čas od času potkáme nový Vietnamce, dáme se s nima do řeči a je to supr.

Já si nemůžu stěžovat, na to že jsem vyrůstal mezi dvěma národy, pro mě je to jediné plus. Jsem takovej banán žlutý z venku a bílý zevnitř. Slyším občas názory od Vietnamců na Čechy i názory Čechů na Vietnamce. Ale nikdo to nemůže vidět tak objektivně jako já.

Největší fámy o obou národech?

od Čechů:

Oni neplatí daně.

Vaří psy.

A takový ty klasický hovadiny jako, oni nám berou práci. Ale já spíš slyším: „Já nejsem tak schopnej, pilnej jako oni.“

od Vietnamců:

Oni nás diskriminují.

Oni vidí, že jsem Vietnamci tak nám nedovolí to a ono. A já zas slyším: „nechceme se vůči nim víc otevřít, abysme je pochopili.“

Typická národní vlastnost/produkt?

Co Vietnavec, to obchodník, ale jinak samozřejmě chlastat umíme taky.

Oba národy jsou v nějakých věcech národ oveček. V každém národě se najde něco. Ale většinou to bejvá tak, že ten člověk dělá to, co mu dovolíš.

Vážíš si něčeho na Češích?

Nenapadá mě nic typickýho. Vietnamci dokážou bejt hrozně upřímný. Ve Vietnamu jdeš po ulici a stará babka ti řekne, že se máš oholit, protože vypadáš jako neandrtálec. Ale tady jdeš po ulici a zeptáš se někoho jak se má..Tak řekne v pohodě, ale stejně říká něco co si nemyslí....Nenapadá mě nějaká vlastnost, která by byla typická pro Čechy a vážil si jí.

Já trávím čas v obou skupinách. I sem do baru chodí hodně cizinců. A myslim, že to jde vyjít. Nemám s nikým úplně vyhrocenej vztah, že bych se s někým měl hádat. Nemyslím, že žádná situace není neřešitelná. Stačí chtít. Na druhou stranu chápu, že Starší Vietnamci si udělají takovou komunitu, kdy málokdy pustí Čecha mezi sebe. A na druhou stranu chápu i to, že starší Češi mají zas zakořeněný nějaký dogmata z let předešlejších. Nemá cenu někoho přesvědčovat, když hází všechny Vietnamce do stejného pytle, na základě jedny špatný zkušenosti. To samý platí i u Vietnamců.

Ty sám si nikdy diskriminaci na vlastní kůži pocítil?

Ani ne. Já jsem byl vždycky spíš takovej, že jsem se hrozně rychle seznamoval, umim ukecat lidi. Takže jsem nikdy takovej problém neměl, a když měl, tak to spočívalo v prvním kontaktu. Když jsem někomu nepadl do oka, tak proběhly nějaký hloupý narážky, ale postupem času ty lidi poznali, že nejsem žádněj „tatar“, kterej včera přijel v kontejneru, a pak už to bylo v pohodě.

Byl jsi někdy ve Vietnamu?

Minulej rok, na měsíc. To bylo po hrozně dlouhý době, asi po deseti letech. Bral jsem tam dva kolegy z práce, a procestovali jsme to tam ze severu na jih. Potom co tam byli, musim uznat, že změnili názor, na vlastní kůži pocítili tu kulturu, kterou tady přehlíží a víc jí porozuměli. Vzal jsem je třeba k nám na večeri. Půjčovali jsme si skútry a jezdili do malejších vesniček. Takže jsem

se vlastně dotali k domorodcům.

Máš tam pořád rodinu?

Širší rodinu tam pořád mám..strejdové, tety, babička, celá širší rodina.

Žil bys tam?

Na nějakou dobu, ale na stálo ne.

Máš nějakou vysněnou zemi, kde bys rád bydlel? - New York, to je asi můj největší sen. Možná taky proto, že je to jedna z takovejch největších barmanskejch mek. Mám rád energický města, navíc ještě jsem tam nebyl. Dokážu si představit, že bych se zejtra sbalil a odjel. Myslím si, že jako národ jsme přizpůsobivej dost. (Vietnamci).

Takže jsi spíš městský typ?

No, jak kdy, já mám rád jak kulturu, tak les nebo pláž. Ale ten New York je taková moje srdcovka.

Kdyby ses měl přiřadit k nějaké subkultuře, jaká by to byla?

Na intru jsem bydlel s týpkem, co poslouchal tvrdej metal, punk a rock. Tak to mě chvíli bavilo a poslouchal jsem to taky. Pak jsem potkal holku, co tancovala hip hop, tak jsem poslouchal hip hop. A poslední dobou poslouchám house, to mě hodně baví a chtěl bych si koupit domů mixák a ve volným čase třeba skládat muziku. Což je třeba další taková věc, co bych mohl dělat v cizině.

Jaké máš vzory?

V osobním životě můj táta. Líbí se mi, že se dokáže postarat o rodinu. Jenom proto abysme se měli líp procestoval půlku světa. A teď už vlastně jen čeká, až bude brácha větší a bude se moct s mámou vrátit do Vietnamu a v klidu tam žít. Plánujou, že si tam postaví barák.

Součástí naší kultury je podporovat rodinu ať už tady nebo ve Vietnamu. Je tam povinnost, že nejstarší dítě se postará o svoje rodiče. Takže to čeká jak moje rodiče tak mě. Vlastně ve Vietnamu nejsou skoro žádný domovy důchodců, takže to je další stránka pro nás typický soudržnosti. Dostávají důchod, ale to je třeba 1000 na měsíc, to je nic.

Takže budeš rodiče podporovat finančně/fyzicky?

Nejdřív bych je podporoval finančně, ale v tu dobu kdyby byli už hodně staří, kdybych věděl, že jsou na sklonku svého života, tak bych samozřejmě byl rád u nich.

Já bych chtěl procestovat půlku světa, stejně jako ji procestovali oni...kdybych se udal někde v Americe, Kanadě, bylo by to jedině dobře

Co potřebuješ ve svém budoucím životě, abys byl spokojený?

Tak určitě rodina, manželka, děti. Chci vybudovat něco svého, cokoliv, něco co by mělo smysl a bylo to moje. Do té doby bych chtěl něco procestovat.

Jsou Vietnamci materialisti?

Vietnam je hodně chudá země. A když člověk nic nemá, tak si víc váží toho, když něco má. A když už máš něco, cos před tím neměl, tak je v lidský povaze zakořeněný, že toho chceš ještě víc.

Jakého jsi vyznání?

Já jsem byl vychovávanej v buddhismu, ale když jsem byl menší, občas jsem se přistihl, že se třeba křičuju. Ale teď už se striktně držim buddhismu. Takže Vánoce slavíme jen ze zvyku, už ne tolik. Největší svátek je pro nás Novej lunární rok. Takže všem křesťanským svátkům dávám pozornost spíš ze zvyku.

Jak vypadá domácnost praktikujících buddhistů?

Probíhají různé rituály a tradice, každé rok se v určitou dobu uctívají předci, v každém obýváku by měla být kaplička, která by měla být položena na nejvyšším místě v místnosti. K tomu se zapalují svíčky, vonné tyčinky a říkají modlitby. Ale to já už třeba nedělám, doma oltářek nemám.

Jaké je Tvoje nejhorší a nejlepší vlastnost?

Nejvíce mě na sobě štve nedochvilnost. Pak občasná náladovost, nerozvážnost, nerozhodnost. Na druhou stranu pro svoje blízký dokážu udělat cokoliv, můžou se na mě spolehnout.

Píješ?

Už moc ne, tak jednou za měsíc si dám panáka. Když jsem začínal pracovat v baru tak to bylo horší no, ale teď už mě nebaví vstávat každý den s bolestí hlavy a pak to v práci vyběhávat. Kouřit jsem přestal, ale čas od času si rád zahulim.